

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«Διαπολιτισμική Εκπαίδευση»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΙΤΛΟ :

« Μετανάστες και παραβατική συμπεριφορά : Απόψεις εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης »

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ : ΓΑΛΑΖΙΟΥ ΜΑΡΙΑΝΝΑ

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ :

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ (επιβλέπων καθηγητής)

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΟΥΖΑΝΝΑ-ΜΑΡΙΑ

ΣΟΥΛΗΣ ΣΠΥΡΟΣ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ, 2017

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Η Γαλάζιου Μαριάννα , γνωρίζοντας τις συνέπειες της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία με τίτλο «Μετανάστες και παραβατική συμπεριφορά : Απόψεις εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης », αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας και όλες οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει, έχουν δηλωθεί κατάλληλα στις βιβλιογραφικές παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή.

Η δηλούσα,

Γαλάζιου Μαριάννα

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να διερευνηθούν οι απόψεις και οι στάσεις των εκπαιδευτικών που εργάζονται στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση όσον αφορά τους μετανάστες και τη παραβατική τους συμπεριφορά. Πιο συγκεκριμένα εξετάζονται οι απόψεις και οι στάσεις των εκπαιδευτικών απέναντι στους μετανάστες, στον τρόπο με τον οποίο οι εκπαιδευτικοί τους αντιμετωπίζουν και τι πιστεύουν για αυτούς. Επίσης σκοπός της εργασίας είναι να διερευνήσει εάν η παραβατική συμπεριφορά έχει αυξηθεί στη χώρα μας εξαιτίας των μεταναστών σύμφωνα πάντα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 90 εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης οι οποίοι επιλέχθηκαν με τυχαίο τρόπο και κλήθηκαν να συμπληρώσουν ένα ανώνυμο ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής και ερωτήσεις της πεντάβαθμης κλίμακας Likert. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης έδειξαν οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι η εγκληματικότητα στην Ελλάδα έχει αυξηθεί από την παρουσία των αλλοδαπών και ότι η κλοπή και η ληστεία είναι οι συχνότερες μορφές εγκλήματος που παρατηρείται στους μετανάστες. Παρόλο αυτά, από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων φαίνεται ότι τα αποτελέσματα είναι αρκετά αμφιλεγόμενα σχετικά με τη πιθανότητα οι Έλληνες εκπαιδευτικοί να παρουσιάζουν στερεοτυπικές αντιλήψεις απέναντι στα άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο.

Abstract

The purpose of this paper is to investigate the views and attitudes of teachers working in Primary Education on immigrants and their delinquent behavior. More specifically, teachers' attitudes and attitudes towards immigrants, the way in which teachers are confronted and what they think about them are being examined. Also, the purpose of the work is to investigate whether the offending behavior has increased in our country due to immigrants, always according to the views of the teachers. The sample of the survey consisted of 100 primary school teachers randomly selected and asked to fill in an anonymous questionnaire with multiple choice questions and queries of the Likert five-step scale. The results of the analysis showed that teachers believe that crime in Greece has increased from the presence of foreigners and that theft and robbery are the most frequent forms of crimes seen in immigrants. However, it is clear from the participants' answers that the results are quite controversial about the possibility of Greek teachers presenting stereotyped attitudes towards people with migrant backgrounds.

Ευχαριστίες

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Διαπολιτισμική Εκπαίδευση» του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή της διπλωματικής μου εργασίας κ. Γεώργιο Νικολάου , Αναπληρωτή Καθηγητή του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Πατρών, για την πολύτιμη συμβολή και την καθοδήγηση που μου παρείχε κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της εργασίας.

Ακόμα, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά όλους εκείνους που με υποστήριξαν σε κάθε μου βήμα και που με τις γνώσεις τους στάθηκαν αρωγοί σε αυτή μου την προσπάθεια. Ειδικότερα θα ήθελα να ευχαριστήσω τη μητέρα μου που με ενθάρρυνε και με βοήθησε σε όλη αυτή τη διαδρομή των σπουδών μου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	1
-----------------------	----------

Κεφάλαιο 1^ο :

1.1. Στάσεις	3
1.2. Στερεότυπα.....	4
1.3. Προκαταλήψεις	8
1.4. Πολυπολιτισμικότητα.....	8
1.5. Ρατσισμός και Εθνικότητα	10
1.6 Εγκληματικότητα.....	10

Κεφάλαιο 2^ο :

2.1. Αντιλήψεις για την Εγκληματικότητα των Μεταναστών.....	12
2.2. Στάσεις Εκπαιδευτικών.....	15

Κεφάλαιο 3^ο :

3.1.Μετανάστευση- Βασικοί ορισμοί εννοιών.....	17
3.2.Μετανάστης.....	17
3.3. Πρόσφυγες.....	19
3.4 Παράγοντες που προκαλούν την μεταναστευτική κίνηση.....	20
3.5 Συνοπτική ιστορική αναδρομή.....	22

Κεφάλαιο 4^ο :

4.1. Η Μεταναστευτική πολιτική στην Ελλάδα- Στάσεις της Κυβέρνησης.....	26
--	-----------

4.2. Απόψεις εκπαιδευτικών στην Ελλάδα για την Μετανάστευση.....	33
--	----

Κεφάλαιο 5^ο :

5.1. Ερευνητικό κενό.....	35
5.2. Σκοπός της Έρευνας.....	35
5.3. Ερευνητικά Ερωτήματα.....	36

Κεφάλαιο 6^ο :

Μεθοδολογία έρευνας

6.1. Ο σκοπός και οι στόχοι της έρευνας.....	38
6.2 Συμμετέχοντες.....	38
6.3 Ερευνητικό εργαλείο.....	39
6.4 Περιορισμοί της έρευνας.....	41

Κεφάλαιο 7^ο

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Α' μέρος: Προσωπικά στοιχεία εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

1. Φύλο εκπαιδευτικών.....	42
2. Ηλικία εκπαιδευτικών.....	43
3. Προϋπηρεσία εκπαιδευτικών.....	45
4. Σπουδές εκπαιδευτικών.....	46

Β' Μέρος: Στάσεις εκπαιδευτικών απέναντι στους μετανάστες

1. Ο αριθμός των μεταναστών στη χώρα μας τα τελευταία δέκα χρόνια είναι αρκετά μεγάλος.....	47
---	----

2. Οι μετανάστες δεν διατηρούν τα σπίτια τους καθαρά.....	49
3. Τα προβλήματα των μεταναστών τραβούν πολύ την προσοχή των ΜΜΕ.....	50
4.Οι μετανάστες είναι γενικά έντιμοι άνθρωποι.....	51
5. Τα παιδιά των μεταναστών πρέπει να μαθαίνουν την μητρική τους γλώσσα και την γλώσσα της χώρας υποδοχής στο Ελληνικό σχολείο.....	52
6. Οι μετανάστες έχουν αρνητική στάση απέναντι στις γυναίκες.....	53
7. Οι μετανάστες απειλούνται από ομάδες ρατσιστών στη χώρα μας.....	54
8. Είναι κατανοητές οι απαιτήσεις των μεταναστών για ίσα δικαιώματα.....	56
9. Οι μετανάστες έχουν γίνει πολύ πειστικοί στις απαιτήσεις τους για ίσα δικαιώματα.....	57
10. Είναι καλό η Ελλάδα να είναι πολυπολιτισμική.....	58
11. Οι μετανάστες γενικά δεν είναι πολύ ευφυείς.....	59
12. Γενικά οι μετανάστες έχουν υψηλές ηθικές αρχές.....	60
13. Είμαι υπέρ του οι μετανάστες να εγκαταλείπουν πλήρως τον πολιτισμό της χώρας καταγωγής τους και να υιοθετούν τον ελληνικό πολιτισμό.....	61
14. Οι σημαιοφόροι του ελληνικού σχολείου πρέπει να είναι ελληνικής καταγωγής...	63

Γ' Μέρος : Εγκληματικότητα μεταναστών

1. Νιώθετε ασφαλείς στη πόλη που ζείτε;	64
2. Έχετε έλθει προσωπικά σε επαφή με μετανάστες;	65
3.Αν ναι, ποιάς εθνικότητας ;	66
4. Ποια η γνώμη σας για το συγκεκριμένο αλλοδαπό που γνωρίσατε. Αξιολογείστε από το 1-πολύ κακή- μέχρι το 10-άριστη.....	68
5. Θεωρείτε ότι η εγκληματικότητα στην Ελλάδα έχει αυξηθεί από την παρουσία των αλλοδαπών;	69
6. Αν ναι, ποια μορφή εγκληματικότητας ιδιαίτερα;	70

7. Ποιά ομάδα ευθύνεται κατά τη γνώμη σας περισσότερο για την έξαρση της εγκληματικότητας;	72
8. Έχετε πέσει θύμα κάποιου εγκλήματος από αλλοδαπό ;	73
9. Αν ναι, αναφέρατε συγκεκριμένα το έγκλημα και την εθνικότητα του δράστη.....	74
10. Έχει πέσει θύμα αλλοδαπού εγκληματία κάποιος συγγενής ή στενός σας φίλος; ...	75
11. Αν ναι, αναφέρατε συγκεκριμένα το έγκλημα και την εθνικότητα του δράστη.....	76
12. Θα φιλοξενούσατε κάποιον αλλοδαπό στο σπίτι σας π.χ. για την εκτέλεση κάποιας πολυήμερης εργασίας;	77
13. Ποιό πιστεύετε ότι είναι το κυριότερο πρόβλημα που δημιουργεί στην ελληνική κοινωνία η παρουσία αλλοδαπών μεταναστών;	78
14. Ποιά θεωρείτε ως καλύτερη λύση για την αντιμετώπιση του προβλήματος;	80
15. Πιστεύετε ότι οι άνδρες αλλοδαποί εμπλέκονται περισσότερο σε παραβατικές συμπεριφορές σε σχέση με τις γυναίκες;	82
16. Ποιά είναι κατά τη γνώμη σας η στάση της κοινής γνώμης στην Ελλάδα προς τους μετανάστες	83

Κεφάλαιο 8^ο

Συζήτηση- Συμπεράσματα.....	85
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	90

Εισαγωγή

Όλο και περισσότεροι πληθυσμοί στις μέρες μας μετακινούνται από μέρη σε μέρη και από χώρα σε χώρα. Είτε για λόγους οικονομικούς είτε για λόγους πολέμου πολλοί είναι εκείνοι που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την χώρα καταγωγής τους και να αναζητήσουν καινούριες ευκαιρίες σε ένα νέο, πιο ελπιδοφόρο για αυτούς περιβάλλον. Η μετανάστευση δεν είναι ένα καινούριο φαινόμενο αλλά ξεκινά από πολύ παλιά. Συγκεκριμένα στην Ελλάδα, η μετανάστευση έγινε ιδιαίτερα αισθητή από το 1980 και έπειτα όπου η χώρα δέχεται συνεχώς μετανάστες και κυρίως στα τέλη της δεκαετίας του 1980 φαίνεται να υπάρχει σημαντική αύξηση της μεταναστευτικής εισροής μεταναστών κυρίως από την Αλβανία.

Ωστόσο, πέρα από τις νέες ευκαιρίες που δημιουργούνται για τους μεταναστευτικούς πληθυσμούς δεν λείπουν και τα προβλήματα. Πολλοί υποστηρίζουν ότι αντιμετωπίζονται εχθρικά στο περιβάλλον υποδοχής, τονίζοντας μάλιστα συμπεριφορές ρατσισμού και προκατάληψης. Ο ρατσισμός ορίζεται ως μια ειδική μορφή της προκατάληψης καθώς δηλώνει ότι η προκατάληψη είναι « η θετική ή αρνητική στάση, η κρίση, ή ένα συναίσθημα για έναν άνθρωπο που έχουν γενικευθεί από τις στάσεις ή τις πεποιθήσεις που υπάρχουν για την ομάδα στην οποία ανήκει το άτομο (Jones, 1997). Από την άλλη μεριά όμως και οι γηγενείς πληθυσμοί συχνά αναφέρουν περιστατικά βίας και παραβατικής συμπεριφοράς τα οποία καταλογίζουν στους αλλοδαπούς.

Η παρούσα εργασία σκοπεύει να διερευνήσει τις στάσεις, και τις απόψεις των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης που κατοικούν στην Ελλάδα και πιο συγκεκριμένα την Ήπειρο για θέματα που αφορούν τη μετανάστευση και ειδικότερα τις απόψεις των εκπαιδευτικών για την παραβατική συμπεριφορά των αλλοδαπών στη χώρα μας.

Στο πρώτο, θεωρητικό μέρος της εργασίας, αναλύεται το πλαίσιο μέσα στο οποίο διεξάγεται η έρευνα. Στο πρώτο κεφάλαιο αναλύονται οι όροι στάσεις, στερεότυπα και προκατάληψη. Μέσα από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση γίνεται μια προσπάθεια να δοθεί ένας ορισμός των τριών αυτών εννοιών. Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται σε ένα γενικό πλαίσιο οι αντιλήψεις για την εγκληματικότητα των μεταναστών και στη συνέχεια παρουσιάζονται οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με το θέμα αυτό. Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύονται βασικοί όροι όπως μετανάστης και πρόσφυγας. Γίνεται ένας διαχωρισμός των εννοιών αυτών και παρουσιάζονται αναλυτικά τα αίτια της μετανάστευσης αλλά και τα είδη αυτής. Στο τέταρτο κεφάλαιο επιχειρείται μια ανάλυση της

μεταναστευτικής πολιτικής στην Ελλάδα αλλά και των Στάσεων της κυβέρνησης. Τέλος όσον αφορά το θεωρητικό κομμάτι της παρούσας εργασίας δίνονται στο πέμπτο κεφάλαιο το ερευνητικό κενό ο σκοπός της έρευνας αλλά και ερευνητικά ερωτήματα.

Στο ερευνητικό μέρος, εκτίθενται λεπτομερώς ο σχεδιασμός και η διεξαγωγή της έρευνας.. Αναλυτικότερα, παρουσιάζονται τα δεδομένα που εξαγάγαμε οι συμμετέχοντες το ερευνητικό εργαλείο αλλά και οι περιορισμοί της έρευνας. Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας, τα οποία αναλύονται και ερμηνεύονται.

Η εργασία ολοκληρώνεται με τη σύνοψη των αναλύσεων που προηγήθηκαν και την αναφορά στα συμπεράσματα της έρευνας, καθώς και σε προτάσεις για μελλοντική έρευνα.

Κεφάλαιο 1^ο

1.1 Στάσεις

Γενικότερα οι στάσεις είναι ένας σημαντικός παράγοντας στο χώρο της εκπαίδευσης καθώς εκτός από το γεγονός ότι το εκπαιδευτικό πλαίσιο συνεισφέρει στη διάρθρωση και τροποποίηση των στάσεων, οι ίδιες οι στάσεις των ατόμων που εμπλέκονται σε αυτή, επιδρούν στην λειτουργία της εκπαίδευσης. Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να προσδιοριστεί εννοιολογικά ο όρος “στάση” καθώς οι στάσεις αποτελούν αντικείμενο της ψυχολογίας και συγκεκριμένα τη βασική έννοια της κοινωνικής ψυχολογίας (Allport, 1935).

Σύμφωνα με τον Allport (1945) η στάση είναι ‘μια νοητική και νευρική κατάσταση ετοιμότητας, οργανωμένη μέσα από την εμπειρία, ασκώντας δυναμική επιρροή στην αντίδραση του ατόμου απέναντι σε όλα τα αντικείμενα και τις καταστάσεις με τα οποία είναι συνδεδεμένα’ (όπως αναφ. Bohner &, Schwarz 2001). Καθώς στη βιβλιογραφία δεν υπάρχει ένας ακριβής ορισμός για τις στάσεις αλλά διαφορετικές απόψεις και εννοιολογικές σημασίες είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι μεταγενέστερη αναφορά από τον Allport (1945) αναφέρει ότι οι στάσεις περικλείουν γνωστικά, συμπεριφοριστικά και συναισθηματικά στοιχεία τα οποία περιγράφουν καλύτερα τους τύπους των απαντήσεων που επιτρέπουν τους ερευνητές να αναγνωρίσουν τις στάσεις. Το άτομο λοιπόν σχηματίζει στάσεις βάσει των γνωστικών, συναισθηματικών και συμπεριφοριστικών απαντήσεων σε μια οντότητα (Eagle & Chaiken’s, 1998 όπ.αναφ Albarracin, Johnson, & Zanna, 2014).

Ο Allport (1935) αναφέρει ότι η στάση είναι μια κατάσταση ετοιμότητας που έχει οργανωθεί βασιζόμενη στην εμπειρία. Το άτομο κατευθύνεται και επηρεάζεται από τις στάσεις και σε σχέση με τις αντιδράσεις του. Σύμφωνα με τον Allport (1935) η στάση είναι μια μαθημένη προδιάθεση για τη σκέψη, αισθήματα και συμπεριφορά σχετικά με ένα άτομο ή ένα αντικείμενο με ένα συγκεκριμένο τρόπο. Ο ορισμός του Allport περιλαμβάνει αρκετά σημεία στα οποία συμφωνούν οι κοινωνικοί ψυχολόγοι σχετικά με τη στάση. Αρχικά αναφέρει ότι προκύπτουν από την εμπειρία του παρελθόντος και έπειτα ότι περιλαμβάνουν μια σειρά από διαδικασίες όπως σκέψεις, αισθήματα και δράση. Οι ψυχολογικές πτυχές της στάσης κλίνουν τους ανθρώπους να συμπεριφέρονται με συγκεκριμένους τρόπους σχετικά με ανθρώπους και πράγματα (Allport, 1935). Σύμφωνα με τους Petty και Cacioppo (1981), ο όρος στάση αναφέρεται «σε ένα γενικό και διαρκές, θετικό ή αρνητικό, συναίσθημα για κάποιο πρόσωπο, αντικείμενο ή θέμα». Πιο πρόσφατα, οι Pratkanis και Greenwald (1989) όρισαν τη στάση ως «την αξιολόγηση που κάνει ένα άτομο για ένα αντικείμενο της σκέψης»,

θεωρώντας τις στάσεις ως αναπαραστάσεις στη μνήμη. Οι δυο αυτοί ορισμοί αντανακλούν την άποψη ότι οι στάσεις είναι μονοδιάστατες.

Έπειτα, ανασκοπώντας τη ελληνική βιβλιογραφία, πρόσφατη αναφορά του Μπρούζος (2000) αναφέρει ότι οι στάσεις εμπεριέχουν τρεις διαστάσεις: τη γνωστική, τη συναισθηματική και τη συμπεριφοριστική (Μπρούζος, 2000). Η γνωστική διάσταση εμπερικλείει τις σκέψεις, τη γνώμη τις πεποιθήσεις τις αντιλήψεις και οτιδήποτε στηρίζεται στη γνώση για το αντικείμενο της στάσης. Η συναισθηματική διάσταση εμπερικλείει τις διαθέσεις και τα συναισθήματα που μπορεί να σχετίζονται με αρέσκεια ή δυσαρέσκεια για το αντικείμενο ή το υποκείμενο της στάσης. Τέλος, η συμπεριφοριστική διάσταση αφορά τάσεις και προθέσεις που σχετίζονται με τη συμπεριφορά του ατόμου που αποκτάται και την επίκτητη προδιάθεση απέναντι στο εκάστοτε ερέθισμα (Μπρούζος, 2000).

1.2 Στερεότυπα

Ανασκοπώντας τη βιβλιογραφία έχει αναφερθεί ότι ο όρος στερεότυπο είναι ένα σύνολο πεποιθήσεων σχετικά με τα γνωρίσματα που χαρακτηρίζουν τα μέλη μια κοινωνικής ομάδας και επηρεάζουν τις κρίσεις των ατόμων με ένα συνειδητό ή ασυνειδητό τρόπο (Greenwald & Banaji, 1995). Μάλιστα, έχει παρατηρηθεί ότι η χρήση των στερεοτύπων από τα άτομα έχει τονιστεί σε πολλές μελέτες τις τελευταίες δεκαετίες καθώς θεωρούνται γνωστικά εργαλεία μέσω των οποίων τα άτομα είναι σε θέση να κατανοήσουν πολλές πλευρές του κόσμου (Macrae, Milne & Bodenhausen, 1994). Το συγκεκριμένο γεγονός καταδεικνύει την ανάγκη να είναι απόλυτα σαφές για το τι ακριβώς εννοείται με τη λέξη στερεότυπα. Στη βιβλιογραφία έχουν βρεθεί διάφοροι ορισμοί της έννοιας «στερεότυπα» και παρόλο που είναι μια ευρέως χρησιμοποιούμενη έννοια, δεν υπάρχει ένας γενικά αποδεκτός ορισμός της έννοιας «στερεότυπα» (Hilton, & Von Hippel 1996). Σύμφωνα με έναν ορισμό που παρέχεται από τους Hilton & Von Hippel (1996) τα στερεότυπα είναι απόψεις σχετικά με τα χαρακτηριστικά τις ιδιότητες και τις προσωπικές συνήθειες και τα χαρακτηριστικά των μελών συγκεκριμένων ομάδων. Όπως έχουν επισημάνει οι Hilton & Von Hippel (1996), τα άτομα χρησιμοποιούν τα στερεότυπα για τη διευκόλυνση διάφορων σκοπών και είναι κατάλληλα για διαφορετικές λειτουργίες σε πολλές έννοιες (Hilton & Von Hippel 1996).

Όπως προαναφέρθηκε, τα στερεότυπα εκλαμβάνονται ως γνωστικά εργαλεία που καθιστούν την επεξεργασία των πληροφοριών των ατόμων πιο οικονομική, χρησιμοποιώντας

τις προϋπάρχουσες πληροφορίες για τους ανθρώπους ή τα αντικείμενα. Έτσι, τα στερεότυπα θεωρούνται ότι λειτουργούν ως εργαλεία για μια πιο αποτελεσματική κατανόηση του περιβάλλοντος μέσω της γνωστικής οικονομίας (McGarty, Yzerbyt & Spears, 2002; Oliner 2001). Ωστόσο, όταν η επεξεργασία των πληροφοριών βασίζεται στην προηγούμενη γνώση και οι άνθρωποι γενικεύουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά μιας ομάδας για να κρίνουν ένα άτομο, τα χαρακτηριστικά και η αξιολόγηση για το άτομο θα μπορούσε να είναι ανακριβής (Devine, 1989; Oliner, 2001).

Οι άνθρωποι καταφεύγουν σε στερεοτυπικές στάσεις, καθώς αδυνατούν να σκεφτούν εκ βάθρων και λεπτομερώς σχετικά με τα άτομα της ομάδας των στερεοτύπων. Ο Greenwald (1995) υποστήριξε ότι ακόμα και αν υπάρχουν άνθρωποι που αρνούνται τη χρήση των στερεοτύπων, υπάρχουν σημαντικά ποσοστά μελετών που προτείνουν ότι τα στερεότυπα μπορεί να εκφράζονται έμμεσα από το άτομο. Για παράδειγμα, τα στερεότυπα των φύλων ή τα στερεότυπα για τη φυλή ή τη θρησκεία είναι περιπτώσεις σιωπηρών στερεοτύπων (Greenwald & Banaji, 1995). Ανασκοπώντας τη βιβλιογραφία υπάρχουν πολλά οφέλη από τη χρήση στερεοτύπων ως νοητική συσκευή εξοικονόμησης ενέργειας στην κοινωνική γνώση των ανθρώπων. Παρόλο αυτά, η κοινωνικές αλληλεπιδράσεις δεν θα πρέπει να βασίζονται μόνο στις κρίσεις που βασίζονται στα στερεότυπα. Η στερεοτυπική σκέψη αδυνατεί να επικεντρωθεί σε αποτελεσματικές στρατηγικές επεξεργασίας των πληροφοριών και σε μια πιο εξατομικευμένη εκτίμηση των άλλων ατόμων (Macrae, et al., 1994). Ως εκ τούτου, ακόμη και αν η στερεοτυπική σκέψη είναι μια γνωστική διαδικασία της κατηγοριοποίησης, έχει υποστηριχθεί ότι οι κρίσεις σχετικά με τα άτομα που βασίζονται σε στερεότυπα είναι κυρίως ανακριβή και ανορθολογική.

Πολλοί μελετητές υποστήριξαν ότι οι κοινωνικοί ψυχολόγοι κρίνουν «στερεοτυπικά» τη χρήση των στερεοτύπων στην καθημερινότητα εκφράζοντας μάλιστα ότι ουσιαστικά όλα τα στερεότυπα εξυπηρετούν παρόμοιες γνωστικές και ψυχολογικές λειτουργίες και αναφέροντας ότι οι στερεοτυπικές αναπαραστάσεις της εκάστοτε εξω-ομάδας μπορεί να είναι υπεραπλουστευμένες και μεροληπτικές (Augoustinos & Walker, 1998). Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον κυρίαρχο ψυχολογικό-κοινωνικό άξονα θεωρίας και έρευνας, οι στερεοτυπικές αναπαραστάσεις των κοινωνικών ομάδα χαρακτηρίζονται από δύο αλληλένδετες προκαταλήψεις. Αρχικά παρατηρείται ότι η πρώτη προκατάληψη είναι η έμφαση των διαφορών μεταξύ των κοινωνικών ομάδων που υπάρχουν και σύμφωνα με την παράδοση της κοινωνικής γνώσης αυτό σχετίζεται με την καθολική γνωστική ανάγκη των κοινωνικών φορέων για την απλοποίηση του περιβάλλοντος που έρχεται αντιμέτωπο με τις

συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες (Fiske & Taylor, 1991; Tajfel & Wilkes, 1963). Από την άλλη, για την παράδοση της θεωρίας της κοινωνικής ταυτότητας και ειδικότερα για την ποικιλία αυτό-κατηγοριοποίησης η έμφαση των διαφορών της ενδο-ομάδας είναι αρκετά χρήσιμη για την κατανόηση της κοινωνικής πραγματικότητας μέσω των επιλεκτικών διαφορών που είναι σημαντικές από τη σκοπιά των παρατηρητών (Turner, Hogg, Oakes, Reicher, & Wetherell, 1987).

Έπειτα μια δεύτερη προκατάληψη που θεωρείται ότι χαρακτηρίζει τη στερεοτυπική αντίληψη των κοινωνικών ομάδων είναι η εξήγηση προκατάληψης. Ο Allport (1954) που θεωρείται από τους πρώτους μελετητές της προσωπικότητας τόνισε ότι τα προκατειλημμένα άτομα τείνουν να αποδίδουν τις ανθρώπινες κοινωνικές διαφορές αιτιωδώς σύμφωνα με τη φυλετική ιδιότητα των μελών. Το συγκεκριμένο γεγονός αποτελεί ένα σημαντικό σφάλμα απόδοσης το οποίο λειτουργεί αντικαθιστώντας το σωστό σύνολο των εννοιολογικών παραγόντων στην αιτιώδη εξήγηση της συμπεριφοράς με ένα σύνολο μόνο φαινομενικά πιο κατάλληλο. Ο Campbell (1967) υποστήριξε για την περιγραφική εγκυρότητα των στερεοτύπων αλλά τόνισε επίσης και ότι παρά το γεγονός ότι οι διαφορές των ενδο-ομάδων που εκπροσωπούνται από στερεοτυπικές εικόνες των κοινωνικών ομάδων είναι πραγματικές, η εξήγησή τους είναι εσφαλμένη. Ο Tajfel ήταν ακόμη ένας σημαντικός επιστήμονας που τόνισε την ιδέα ότι τα στερεότυπα ως υποθέσεις για τα χαρακτηριστικά των ομάδων επηρεάζουν τις εξηγήσεις των ανθρώπων για κοινωνικές εκδηλώσεις (Tajfel, 1981).

Μια περισσότερη πρόσφατη εξέλιξη της θεωρίας των στερεοτύπων ως «μέσο εξήγησης» έχει τονίσει την ισχυρή τάση των αποδεκτών να πέσουν θύματα υποκειμενική ουσιοκρατίας και έτσι διατυπώνονται πολλές συνδέσεις μεταξύ αυτού και των βασικών κοινωνικών και ψυχολογικών φαινομένων όπως είναι το θεμελιώδες σφάλμα απόδοσης και προκατάληψης (Demoulin, Leyens, & Yzerbyt, 2006; Yzerbyt, Corneille, & Estrada, 2001; Yzerbyt, Rocher, & Schadron, 1997). Στο πλαίσιο της θεωρίας της υποκειμενικής ουσιοκρατίας οι Yzerbyt et al. (1997) υποστήριξαν ότι η πιο σημαντική λειτουργία των στερεοτύπων είναι ότι παρέχουν δυνητικές εξηγήσεις για τις σχέσεις μεταξύ των χαρακτηριστικών της ομάδας. Πιο συγκεκριμένα, τα στερεότυπα καθώς φαίνεται ότι μπορεί να αποτελέσουν υποκειμενικές επεξηγηματικές θεωρίες τείνουν να συνδέουν παρατηρήσιμα χαρακτηριστικά της ομάδας σε εγγενή χαρακτηριστικά κοινά σε όλα τα μέλη της κάθε ομάδας. Έτσι, τα στερεότυπα φαίνεται ότι αντιπροσωπεύουν κοινωνικές διαιρέσεις οι οποίες προκύπτουν από την ίδια τη φύση των ομάδων και χρησιμεύουν για τον εξορθολογισμό των κοινωνικών ρυθμίσεων (Demoulin, et al., 2006; Yzerbyt, et al., 2001; Yzerbyt et al., 1997).

Οι κοινωνικές ψυχολογικές προσεγγίσεις που παρουσιάστηκαν προγενέστερα έχουν τονίσει τις δυνατότητες των στερεοτύπων να επηρεάσουν τους τρόπους με τους οποίους οι κοινωνικοί φορείς κατανοούν την κοινωνική πραγματικότητα. Επιπρόσθετα, έχουν υποθέσει τις σημαντικές μακρο-κοινωνικές λειτουργίες όπως η δικαιολογία και ο εξορθολογισμός των σχέσεων εξουσίας υπάρχουν, μέσω της προσφυγής σε μια εσωτερική απόδοση της διαφοράς. Παρόλο αυτά, οι προαναφερθείσες θεωρίες έχουν επικριθεί σχετικά με την εστίασή τους σε καθολικές αντιληπτές και γνωστικές διαδικασίες που εμπλέκονται στην χρήση των στερεοτύπων ως αφημερημένες αντιλήψεις της κοινωνικής πραγματικότητας και έχουν αποτύχει να δείξουν τις πιθανές λειτουργίες τους σε μικρο- κοινωνικά πλαίσια (Condor, 1988 ;Edwards, 1997).

Οι μελετητές πρότειναν ότι τα στερεότυπα μπορεί να εννοηθούν ως εκτενής κατασκευές που μπορούν με τεράστια ευελιξία να βασιστούν σε πολιτισμικά διαθέσιμα κοινά σημεία που να τις υποστηρίζουν , να λάβουν το νόημά τους από το πλαίσιο εκφοράς τους, και να προσανατολίζονται σε διάφορες λειτουργίες στο μικρο-κοινωνικό πλαίσιο (Edwards, 1997; Wetherell, 1998).

1.3 Προκαταλήψεις (discrimination and racism)

Έτσι, παρά το γεγονός ότι ο ορισμός της έννοιας στερεότυπα είναι περισσότερο προβληματικός και ως επί το πλείστον βασίζεται στη γενική ιδέα ότι τα στερεότυπα είναι δομές γνώσεις που χρησιμεύουν ως νοητικές εικόνες των ατόμων που ανήκουν σε ομάδες, ο Lippmann (1992) ορίζει την έννοια προκατάληψη (prejudice) ως μια αρνητική στάση απέναντι σε μια ομάδα ή στα μέλη της ομάδας. Σύμφωνα με τους Dovidio, Brigham, Johnson, & Gaertner (1996) η σχέση μεταξύ των στερεοτύπων (νόηση) και της προκατάληψης (επιρροή) δεν είναι πάντοτε ισχυρή αλλά είναι σχετικά αξιόπιστη (Dovidio et al., 1996). Συγκεκριμένα η επιρροή και η νόηση αντιπροσωπεύουν διαφορετικά συστατικά της ίδιας υποκείμενης συμπεριφοράς και τα στερεότυπα είναι εν μέρει εκλογικεύσεις για τις προκαταλήψεις και ιδιαίτερα τις προκατειλημμένες συμπεριφορές των ατόμων (Jost & Major, 2001; Sinclair & Kunda, 2000).

Πολυάριθμες έρευνες προσπάθησαν να επικεντρωθούν στο κοινωνικό κομμάτι των προκαταλήψεων συγκεκριμένα μελετώντας τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα εκφράζουν τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις τους και ιδιαίτερα τα αποτελέσματα του τρόπου έκφρασης στις πεποιθήσεις τους (Lyons & Kashima, 2003; Schaller, Conway, & Tanchuk, 2002). Υπό αυτό το πρίσμα οι Crandall & Stangor (2005) ανέφεραν ότι οι πεποιθήσεις των ομάδων συσχετίζονται με τις αντιληπτές κοινωνικές νόρμες καταλήγοντας ότι τα στερεότυπα και οι προκαταλήψεις είναι έννοιες που βασίζονται σε κοινωνικές νόρμες (Crandall & Stangor, 2005). Έτσι, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η βιβλιογραφία τονίζει ότι τα άτομα εκφράζουν τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις τους στο βαθμό που το κρίνουν κατάλληλο σύμφωνα με το κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο είναι τοποθετημένοι.

1.4 Πολυπολιτισμικότητα

Ο όρος πεποιθήσεις ορίζεται ως στάσεις, απόψεις, ιδεολογίες και μοντέλα τα οποία κατέχουν οι εκπαιδευτικοί σχετικά με τους μαθητές τους με διαφορετικό πολιτισμικό και πολιτιστικό υπόβαθρο από αυτό που κατέχουν οι ίδιοι. Συγκεκριμένα είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι υπάρχουν δύο βασικά σύνολα πεποιθήσεων που έχουν μελετηθεί. Αρχικά η πολυπολιτισμικότητα και έπειτα η ισονομία. Οι πεποιθήσεις που βασίζονται στην πολυπολιτισμικότητα αναγνωρίζουν ότι εξαιτίας του γεγονότος ότι τα άτομα έχουν εμπλακεί με διαφορετικά κοινωνικο- πολιτισμικά πλαίσια έχουν δικαιολογημένα και νόμιμα

διαφορετικές απόψεις και πεποιθήσεις. Οι εκπαιδευτικοί με πολυπολιτισμικές πεποιθήσεις φαίνεται ότι αναμένεται να ενσωματώνουν τις διαφορετικές κουλτούρες των μαθητών στην καθημερινή σχολική πρακτική κατά τη διαδικασία του σχεδιασμού μαθημάτων, της επιλογής του υλικού και της αλληλεπίδρασης με τους μαθητές. Έπειτα, στην περίπτωση της ισονομίας οι εκπαιδευτικοί που έχουν αντίστοιχες πεποιθήσεις τονίζουν τη σημασία της μεταχείρισης όλων των ατόμων ως ίσους. Συγκεκριμένα σε αυτήν την περίπτωση οι άνθρωποι με ισότιμες πεποιθήσεις υποστηρίζουν ότι η κατηγοριοποίηση με βάση την εθνικότητα ή τον πολιτισμό φαίνεται να παρουσιάζει μια κατάσταση διάκρισης. Έτσι, έχοντας υπόψη τη συγκεκριμένη μορφή οι εκπαιδευτικοί με πεποιθήσεις που βασίζονται στην ισονομία αποδίδουν λιγότερη προσοχή στα πολιτισμικά υπόβαθρα των μαθητών τους, εστιάζοντας περισσότερο στις ομοιότητες με τον προσωπικό τους πολιτιστικό – πολιτισμικό υπόβαθρο και αντιμετωπίζουν όλους τους μαθητές με όμοιο τρόπο (Hachfield, Hahn, Schroeder, Anders, Stanat, & Kunter, 2011).

Πολλές και σημαντικές ερευνητικές μελέτες έχουν περιγράψει σημαντικές διαφορές μεταξύ των πολυπολιτισμικών και ισότιμων πεποιθήσεων. Σύμφωνα με τους Wolsko, Park, Judd, & Wittenbrink, (2000) οι πολυπολιτισμικές προοπτικές έχουν βρεθεί να οδηγούν σε μια περισσότερο εξωτερική εστίαση στις διεθνικές αλληλεπιδράσεις, αλλά και σε μεγαλύτερη ενσυναίσθηση, και σε μια ισχυρότερη αντίληψη και αποδοχή των διαφορών που υπάρχουν μεταξύ των ανθρώπων (Wolsko et al., 2000). Μεταγενέστερα οι Hachfield et al. (2011) βρήκαν ότι τα άτομα που υποστηρίζουν περισσότερο την πολυπολιτισμικότητα είναι λιγότερο πιθανό να συμφωνήσουν με προκατειλημμένες δηλώσεις αλλά και έχουν περισσότερο ολοκληρωμένες και εμπεριστατωμένες απόψεις για την ενσωμάτωση και δείχνουν μια μικρότερη τάση προς το αυταρχικό στυλ διδασκαλίας. Τα συγκεκριμένα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι πεποιθήσεις της ισονομίας φαίνεται να αποτελούν λιγότερα αποτελεσματική αντιμετώπιση των πολιτισμικά διαφορετικών τάξεων. Έτσι, στο πλαίσιο της μετανάστευσης και στον Ελλαδικό χώρο φαίνεται ότι τα εργαστήρια της μετανάστευσης οφείλουν να ενισχύσουν τις πεποιθήσεις της πολυπολιτισμικότητας των εκπαιδευτικών και να βελτιώσουν τις γνώσεις τους και τις στάσεις τους απέναντι στη μετανάστευση και στα άτομα που βρίσκονται στον μαθησιακό χώρο με μεταναστευτικό υπόβαθρο. Η πολυπολιτισμικότητα λοιπόν δημιούργησε διάφορα προβλήματα τα οποία δεν αντιμετωπίστηκαν ενιαία και οικουμενικά. Όμως στο επίπεδο της εκπαιδευτικής πολιτικής υπήρξαν διάφορες προσεγγίσεις τις οποίες θα συνοψίζαμε στα εξής πέντε μοντέλα

διαχείρισης της πολυπολιτισμικότητας : το αφομοιωτικό, το μοντέλο της ενσωμάτωσης, το πολυπολιτισμικό, το αντιρατσιστικό και το διαπολιτισμικό μοντέλο (Νικολάου, 2011).

1.5 Ρατσισμός και εθνικότητα

Σύμφωνα με τον Jones (1997) ο ρατσισμός ορίζεται ως μια ειδική μορφή της προκατάληψης καθώς δηλώνει ότι η προκατάληψη είναι « η θετική ή αρνητική στάση, η κρίση, ή ένα συναίσθημα για έναν άνθρωπο που έχουν γενικευθεί από τις στάσεις ή τις πεποιθήσεις που υπάρχουν για την ομάδα στην οποία ανήκει το άτομο». Παρόλο αυτά, ο ρατσισμός προσθέτει στην έννοια τις προκατάληψης χαρακτηριστικά τα οποία βασίζονται στη φυλή δηλαδή στο βιολογικό υπόβαθρο του ατόμου με σημαντικό χαρακτηριστικό την υπεροχή της φυλής των ατόμων που θα χρησιμοποιήσουν τον ρατσισμό. Επίσης, ο ρατσισμός εκλογικεύει τις θεσμικές και πολιτισμικές πρακτικές που επισημοποιούν την ιεραρχική κυριαρχία μιας φυλετικής ομάδας σε σύγκριση με κάποια άλλη. Συγκεκριμένα ο ορισμός του Jones (1997) ενώνει τις έννοιες των αντιληπτών βιολογικών διαφορών και τις εμφανείς μορφές ανταγωνισμού και αιτιολόγησης του συστήματος καθώς και τα συναισθήματα και τις συμπεριφορές της αυτό-ανωτερότητας ενώνοντας τις περισσότερες σύγχρονες θεωρίες σχετικά με το ρατσισμό (Jones, 1997).

1.6 Εγκληματικότητα

Ένα σημαντικό θεωρητικό ζήτημα που έχει κυριαρχήσει στο χώρο των επιστημόνων για πολλά χρόνια αφορά τη μετανάστευση. Οι κοινωνιολόγοι, ψυχολόγοι, πολιτικοί επιστήμονες και επιστήμονες από διαφορετικούς τομείς έχουν μελετήσει εκτενώς την μετανάστευση. Οι επιστήμονες προσπαθούν να κατανοήσουν και να προβλέψουν τις αντιλήψεις και τις στάσεις συγκεκριμένων ομάδων αλλά και ατόμων ξεχωριστά σχετικά με τους μετανάστες και τους πρόσφυγες. Συγκεκριμένα οι κοινωνικοί ψυχολόγοι τονίζουν τον κεντρικό ρόλο της **απειλής** και του **ανταγωνισμού** στην πρόβλεψη των συμπεριφορών των ομάδων απέναντι στη μετανάστευση καθώς και πολυάριθμες έρευνες που έχουν μελετήσει τις στάσεις των ατόμων σε διεθνή και πολυπολιτισμικό πλαίσιο έχουν αναφέρει τις αρνητικές στάσεις σχετικά με το ζήτημα (Jackson, Brown, Brown, & Marks, 2001; Levine and Campbell, 1972; Tajfel and Turner, 1979).

Η θεωρία ενσωματωμένης απειλής (integrated threat theory) προϋποθέτει ότι υπάρχουν τέσσερις θεμελιώδεις απειλές που οδηγούν σε δυσμενείς στάσεις προς τους μετανάστες. Οι τέσσερις απειλές είναι οι εξής: η ρεαλιστική απειλή, η συμβολική απειλή, τα αρνητικά στερεότυπα και το άγχος της ενδοομάδας. Οι ρεαλιστικές απειλές αναφέρονται σε απτές απειλές που προκύπτουν ως αποτέλεσμα των λιγοστών πόρων και κυρίως της οικονομικής περιουσίας και των ευκαιριών απασχόλησης. Οι συμβολικές απειλές αφορούν διαφορές σε κανόνες, πεποιθήσεις και αξίες οι οποίες αποτελούν απειλή για τον τρόπο που βλέπουν τον κόσμο οι ενδοομάδες (Stephan, Ybarra, Martinez, Schwarzwald, & Tur-Kaspa, 1998). Σύμφωνα με τους Stephan et al. (1998) τα στερεότυπα ακόμη και αν δεν γίνονται συνήθως αντιληπτά ως απειλές, αποτελούν βάση για τις προσδοκίες των ατόμων εκτός της ομάδας των μεταναστών και οδηγούν πολύ συχνά στην προκατάληψη. Επιπλέον, οι ερευνητές υποστήριξαν ότι οι άνθρωποι αισθάνονται ότι απειλούνται σε σχέση με τις διαπολιτισμικές αλληλεπιδράσεις καθώς φοβούνται να απορριφθούν ή ακόμη και να αξιοποιηθούν από μέλη που δεν βρίσκονται στην ενδοομάδα τους (Stephan & Stephan, 1985).

Επιπρόσθετα, οι Esses, Dovidio, Jackson, & Armstrong (2001) ανέφεραν ότι σε πολλές περιπτώσεις η απειλή δημιουργείται από την αντίληψη ότι αρκετοί πόροι που παρέχονται για τους μετανάστες είναι λιγότερο προσιτοί στο γηγενή πληθυσμό (Esses et al., 2001). Υπό αυτό το πρίσμα, μια έρευνα που διεξήχθη στην Αυστραλία το 1993 μελετώντας τις στάσεις απέναντι στους μετανάστες από το Βιετνάμ βρήκε ότι η αντίληψη της απειλής ήταν ο ισχυρότερος προγνωστικός παράγοντας των στάσεων προκατάληψης. Η μελέτη διερεύνησε τη πιθανότητα τα Αγγλο-Αυστραλιανά άτομα να διαφοροποιούν τα άτομα από το Βιετνάμ από την ευρύτερη ασιατική ομάδα με βάση τον εθνοκεντρισμό, το προάστιο της κατοικίας, το φύλο και τον προσανατολισμό σε «ομάδες μυθοπλασιών» για το Βιετνάμ. Συγκεκριμένα 84 Αγγλο-Αυστραλιανοί τρίτης γενιάς από τα προάστια με γείτονες από το Βιετνάμ πήραν μέρος στην έρευνα και συμπλήρωσαν διαφορετικές κλίμακες και ένα ερωτηματολόγιο βασισμένο σε δημοσιευμένες δηλώσεις και στερεοτυπικές έννοιες σχετικά με το Βιετνάμ (McKay & Pittam, 1993).

Εκτός λοιπόν από το γεγονός ότι υπάρχει ο φόβος της απειλής για τις θέσεις εργασίας που μπορεί να αφαιρεθούν από τους ντόπιους καθώς μπορεί να τις λάβουν οι μετανάστες, οι εγγενείς πολίτες ανησυχούν για τις κοινωνικές υπηρεσίες που προσφέρονται με αποτέλεσμα να αφαιρείται εισόδημα από την κυβέρνηση. Επίσης, έρευνες δείχνουν ότι η στάση ορισμένων ατόμων του πληθυσμού κινείται ως προς το φόβο για υπονόμηση του

παραδοσιακού πολιτισμού και κίνδυνο για εγκληματικότητα (Hainmueller & Hiscox, 2007). Οι συγκεκριμένες ανησυχίες και πεποιθήσεις ενός σημαντικού ποσοστού του πληθυσμού έχουν ενθαρρύνει την πρόσφατη επιβολή αυστηρότερων ελέγχων μετανάστευσης σε αρκετές χώρες καθώς και την ανάπτυξη των εξτρεμιστικών αντι-μεταναστευτικών πολιτικών κινήμάτων σε πολλά μέρη της Ευρώπης με αποτέλεσμα την αύξηση των εγκλημάτων μίσους που κατευθύνεται προς τους μετανάστες.

Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η μετανάστευση από ένα αρκετά σημαντικό ποσοστό ατόμων θεωρείται ως μια οικονομική και πολιτιστική σανίδα σωτηρίας που μπορεί να παρέχει σταθερότητα στις επιχειρήσεις με εξειδικευμένους εργαζόμενους και να εισφέρει νέα καλλιτεχνική και πνευματική ζωή μέσα στο έθνος (Hainmueller & Hiscox, 2007).

Κεφάλαιο 2^ο

2.1 Αντιλήψεις για την εγκληματικότητα των μεταναστών

Οι ερευνητές που μελετούν τη σχέση μεταξύ της μετανάστευσης και της εγκληματικότητας αναφέρουν συχνά τη διαφορά μεταξύ των πραγματικών ποσοστών και των αντιλήψεων του πληθυσμού για την εγκληματική συμπεριφορά των μεταναστών (Sampson 2008). Ένας αυξανόμενος αριθμός ερευνών δείχνει ότι οι μετανάστες στην Αμερική είναι λιγότερο πιθανό να εμπλακούν σε εγκληματικές ενέργειες από τους γηγενείς πολίτες και ότι σε περιοχές με αυξανόμενο αριθμό μεταναστών έχουν παρατηρηθεί μειώσεις στα ποσοστά εγκληματικότητας (Ousey and Kubrin 2009; Stowell, Messner, McGeever, & Raffalovich, 2009; Wadsworth 2010). Ο όρος της μετανάστευσης αφορά και την Ελλάδα όπως και άλλες χώρες της Ευρώπης και του δυτικού κόσμου εδώ και πολλές δεκαετίες και μάλιστα είναι συνυφασμένη με διάφορα ζητήματα στον κοινωνικό τομέα και με «κοινωνικά προβλήματα», όπως αναφέρονται στη βιβλιογραφία (Antonopoulos, 2006). Το αποτέλεσμα της μετανάστευσης οδηγεί και στην Ελλάδα σε μια γενικά αρνητική συζήτηση σχετικά με τους μετανάστες και την άφιξη τους. Συγκεκριμένα η μετανάστευση δημιουργεί πολλές αντιδράσεις από τον γηγενή πληθυσμό σχετικά με την ανεργία, την ένταξη αλλά και την εγκληματικότητα. Έτσι, ένας σημαντικός αριθμός ερευνών έχει επιχειρήσει να διερευνήσει

εκτός των άλλων τις στάσεις του λαού προς τη μετανάστευση και ειδικότερα τις στερεοτυπικές αντιλήψεις για την εγκληματικότητα των μεταναστών.

Μια σημαντική μελέτη που διεξήχθη το 2004 και βασίστηκε σε δύο πρόσφατες έρευνες, υποστήριξε ότι η στερεοτυπική αντίληψη των Ελλήνων για την εγκληματικότητα των μεταναστών είναι ευρέως διαδεδομένη. Αρχικά μια έρευνα υπό την αιγίδα του Ελληνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών το 2003 (ΕΚΚΕ) βρήκε ότι το δείγμα των Ελλήνων που συμμετείχαν έτεινε να παρουσιάζει εντυπωσιακά υψηλότερες βαθμολογίες στις ερωτήσεις για τις πιθανές επιπτώσεις της μετανάστευσης στην εγκληματικότητα σε σύγκριση με την Ισπανία, την Πορτογαλία, την Αγγλία και την Ολλανδία. Παρόμοια αποτελέσματα έδειξε και η πρώτη εθνική έρευνα για τα θύματα της εγκληματικότητας στην Ελλάδα στην οποία 72% του δείγματος συμφώνησε ότι η αστυνομία θα πρέπει να λάβει περισσότερο αυστηρά μέτρα ενάντια στους μετανάστες (Karydis, 2004). Επιπρόσθετα, σε μια μελέτη που διεξήχθη από τον Αντωνόπουλο (2006) στην Πάτρα, η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων πρότεινε ότι η αύξηση της εγκληματικότητας οφείλεται στους μετανάστες. Ο Αντωνόπουλος όπως και άλλοι επιστήμονες υποστήριξαν ότι ο στιγματισμός των μεταναστών στην Ελλάδα φαίνεται κυρίως να σχετίζεται με την ποινικοποίηση της παράνομης κατάστασής τους (Galanis, 2003; Karydis, 2004).

Όμοια με τον ποσοστό των ατόμων που παρουσίασε ο Αντωνόπουλος (2006) την ίδια χρονιά στην Αμερική το 70% των ερωτηθέντων δήλωσε ανησυχία για τους παράνομους μετανάστες εκφράζοντας την άποψη της αύξησης της πιθανότητας τρομοκρατίας στην Αμερική και του ποσοστού των εγκλημάτων. Έτσι, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι πολλές έρευνες και όχι μόνο αυτές που έχουν διεξαχθεί στην Ελλάδα, έχουν δείξει ότι η κοινή γνώμη πιστεύει ότι η συνεχιζόμενη μετανάστευση μπορεί να οδηγήσει σε υψηλότερα επίπεδα εγκληματικότητας και ιδιαίτερα σε περιπτώσεις «παράνομης» μετανάστευσης (Kohut, Ketter, Doherty, Suro, & Escobar, 2006). Επιπρόσθετα, μία πρόσφατη έρευνα που έλαβε μέρος στην Αμερική παρουσίασε ότι η στερεοτυπική αντίληψη των γηγενών για την εγκληματικότητα των μεταναστών δεν βασίζεται αποκλειστικά στα πραγματικά ποσοστά των εγκλημάτων που μπορεί να διέπρατταν αλλά στον τρόπο εισόδου τους στη χώρα καθώς ο γηγενής πληθυσμός εξισώνει τον παράνομο τρόπο εισόδου των μεταναστών με άλλες μορφές εγκλήματος. Μάλιστα τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης μελέτης έδειξαν ότι τα εμπειρικά ευρήματα σχετικά με τη μετανάστευση και το έγκλημα δεν επηρεάζουν τις αντιλήψεις του κοινού καθώς αυτές διαμορφώνονται από την παράνομη είσοδο τους στη χώρα κάτι που ο γηγενής πληθυσμός το θεωρεί έγκλημα (Sohoni & Sohoni, 2014). Παρόλο αυτά, σημαντικές έρευνες έχουν αναφέρει ότι οι μετανάστες δεν εμπλέκονται σημαντικά στο έγκλημα ακόμα

και σε περιπτώσεις που αντιμετωπίζουν αρκετούς αγχωτικούς παράγοντες κατά τη διάρκεια της προσαρμογής τους στο νέο περιβάλλον. Βέβαια σύμφωνα με τον Agnew's (1992) η θεωρία γενικής καταπόνησης αναφέρει ότι οι μετανάστες μπορεί να είναι επιρρεπής σε πράξεις εγκληματικότητας εξαιτίας των δυσμενών καταστάσεων που βιώνουν καθ'όλη τη διάρκεια της προσαρμογής τους στο νέο περιβάλλον (Agnew, 1992).

Επιπρόσθετα, μια σημαντική έρευνα που διεξήχθη από τους Hagan & Palloni (1999) ανέφερε ότι οι Ισπανόφωνοι μετανάστες διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο για εγκληματική ανάμειξη και μπορεί να τους αποδοθεί προκατειλημμένη μεταχείριση στο προδικαστικό στάδιο. Έτσι, καθώς οι ερευνητές μελέτησαν τον αριθμό των γηγενών και των ισπανόφωνων μεταναστών στις φυλακές βρέθηκε ότι η μετανάστευση δεν προκαλεί εγκληματικότητα και σε πολλές περιπτώσεις οι Ισπανόφωνοι μετανάστες βρέθηκε να εξελίσσονται καλύτερα από τους γηγενείς πολίτες στην καθημερινότητά τους (Hagan & Palloni, 1999).

Αναφερόμενοι λοιπόν στις απόψεις των ατόμων για την εγκληματικότητα των μεταναστών είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο Blumer (1958) ως πρωτοπόρος ανέφερε ότι οι προκατειλημμένες απόψεις για τις ομάδες προκύπτουν από την αντιληπτή απειλή που δημιουργείται για μια ομάδα στην κοινωνία που θεωρείται υποδεέστερη. Η συγκεκριμένη θεωρία έχει μελετηθεί ενδελεχώς σε διαφορετικούς πληθυσμούς στον δυτικό κόσμο και πολλές έρευνες έχουν παρουσιάσει αποτελέσματα που την υποστηρίζουν (Bobo and Hutchings 1996; Bobo and Tuan 1995; Esses, Jackson, and Armstrong 1998; King and Wheelock 2007) Η θεωρία της απειλής της ομάδας (group threat theory) αναπτύχθηκε αρχικά από τον Blumer (1958) με σκοπό να εξηγήσει τις φυλετικές προκαταλήψεις και το βασικό δόγμα της θεωρίας είναι η φυλετική προκατάληψη είναι αποτέλεσμα μιας αίσθησης της ομάδας και δεν αποτελεί ένα έμφυτο χαρακτηριστικό που απλά προϋπάρχει σε κάποιο άτομο. Ο Blumer (1958) προσπάθησε να εξηγήσει και να τονίσει ότι η προκατάληψη δεν αποτελεί απλά στοιχείο ενός ατόμου αλλά πρότεινε τις ομάδες ως το επίκεντρο της μελέτης για τα χαρακτηριστικά της προκατάληψης και των συνεπειών της. Έτσι, προσπάθησε να εντοπιστούν οι κοινωνικές δυναμικές που εμπλέκονται στον καθορισμό και τον επανακαθορισμό μιας φυλετικής ομάδας και τελικά να γίνουν κατανοητά τα θεμέλια της προκατάληψης (Blumer, 1958). Πάντως, θα ήταν σκόπιμο να αναφερθεί, ότι όντως οι αλλοδαποί συμμετέχουν σε παράνομες πράξεις, όσον αφορά τουλάχιστον την Ελλάδα, όχι όμως στο ποσοστό που η κοινή γνώμη πιστεύει. Γι αυτό θα ήταν άστοχο να ισχυριστεί κανείς ότι η αύξηση της εγκληματικότητας οφείλεται αποκλειστικά και μόνο σε αυτούς (Νικολάου,2011).

2.2 Στάσεις εκπαιδευτικών

Στον τομέα της πολιτιστικής πολυμορφίας σημαντικές έρευνες έχουν δείξει ότι η στάση των εκπαιδευτικών απέναντι στους μετανάστες διαφέρει σε πολλά σημεία σε σχέση με τους γηγενείς μαθητές. Μάλιστα ένας σημαντικός αριθμός μελετών έχει υποστηρίξει ότι οι στάσεις και οι απόψεις των καθηγητών για τους μαθητές τους επηρεάζουν σημαντικά την ακαδημαϊκή τους απόδοση (Ansalone & Biafora, 2004; Dee, 2005). Οι εκπαιδευτικοί διαμορφώνουν το μαθησιακό και διδακτικό πλαίσιο της εκπαίδευσης, βαθμολογούν τους μαθητές, αξιολογούν διαρκώς τις επιδόσεις τους και θεσπίζουν σχολικούς κανόνες που τα παιδιά οφείλουν να ακολουθήσουν. Οι προσδοκίες των δασκάλων για την επίδοση των μαθητών τους μπορεί να αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά θα συμπεριφερθούν στο σχολείο (de Boer, Bosker, & van der Werf, 2010; Jussim & Harber, 2005). Έτσι, η άμεση αλλά και έμμεση επίδραση στις επιδόσεις των μαθητών συνεπάγεται ότι οι προκαταλήψεις των δασκάλων μπορεί να συμβάλλουν σε εκπαιδευτικά μειονεκτήματα μεταξύ των μαθητών με μεταναστευτικό υπόβαθρο.

Παρόλα αυτά, οι υπάρχουσες έρευνες προσπάθησαν αρκετά να μελετήσουν το βαθμό στον οποίο μπορεί να παρατηρηθούν αυτές οι προκαταλήψεις καθώς η βιβλιογραφία είναι αρκετά αμφιλεγόμενη. Οι αξιολογήσεις των εκπαιδευτικών έχει βρεθεί σε αρκετές περιπτώσεις να επηρεάζονται από τη φυλή των μαθητών και πολλές φορές είναι αρκετά αρνητικά προκατειλημμένες προς τους «μαύρους» μαθητές (Parks & Kennedy, 2007) ή τους μαθητές με μεταναστευτικό υπόβαθρο (van den Bergh, Denessen, Hornstra, Voeten, & Holland, 2010). Μια σημαντική μετα-ανάλυση που διεξήχθη από τους Tenenbaum & Ruck (2007) εξέτασε τη πιθανότητα οι προσδοκίες των εκπαιδευτικών να διαφέρουν ως προς τους μαθητές των εθνοτικών μειονοτήτων (Αφρικάνοι-Αμερικάνοι, Ασιάτες- Αμερικάνοι, Λατίνοι) σε σύγκριση με τους Ευρωπαίους- Αμερικάνους μαθητές. Τα συμπεράσματα της μετα-ανάλυσης έδειξαν ότι οι δάσκαλοι έχουν περισσότερο θετική στάση απέναντι στους Ευρωπαίους- Αμερικάνους μαθητές σε σχέση με τους Λατίνους και Αφρικανούς- Αμερικάνους μαθητές αλλά και ότι έχουν χαμηλότερες προσδοκίες όσον αφορά τους μαθητές των φυλετικών μειονοτήτων (Tenenbaum & Ruck, 2007).

Μια μεταγενέστερη έρευνα που διεξήχθη το 2008 σε 83 σχολικές τάξεις εξέτασε το ρόλο του περιεχομένου της αίθουσας σχετικά με την εθνικότητα του παιδιού και τις προσδοκίες των εκπαιδευτικών. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί

συμπεριφέρονται διαφορετικά στους μετανάστες μαθητές σε σύγκριση με τους μαθητές που δεν έχουν μεταναστατευτικό υπόβαθρο. Μάλιστα, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι οι συγκεκριμένη στάση των εκπαιδευτικών είχε αρνητικό αντίκτυπο στα σχολικά αποτελέσματα των μαθητών με μεταναστευτικό υπόβαθρο (Mc Kown & Weinstein, 2008). Επιπρόσθετα, οι εκπαιδευτικοί είναι πιθανό να αναμένουν χαμηλότερες επιδόσεις από τους μαθητές των οποίων η φυλή διαφέρει από τη δική τους. Μάλιστα ερευνητές όπως οι Terrill & Mark (2000) αναφέρουν ότι οι εκπαιδευτικοί που είναι Λευκοί ίσως έχουν βιώσει αρκετά μικρή διαφορετικότητα στο σχολείο τους και αισθάνονται αρνητικά για τη διδασκαλία σε πολιτισμικά διαφορετικά σχολεία (Terrill & Mark, 2000).

Παρόλο αυτά, σε αντίθεση με τις προγενέστερες έρευνες σημαντικές μελέτες δείχνουν ότι πολλοί νέοι εκπαιδευτικοί και κυρίως οι Λευκοί που έχουν συναναστραφεί στην εργασία τους ή στη γειτονιά τους με ποικιλόμορφες φυλετικές ομάδες αξιολογούν θετικά τη διδασκαλία σε άτομα από διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι οι εκπαιδευτικοί μπορεί να διαμορφώνουν στάσεις ανάλογα με την προσωπική τους εμπειρία (Dee & Henkin, 2002). Υπό αυτό το πρίσμα, ο Siwatu (2007) προτείνει ότι είναι απαραίτητο να γίνουν προσπάθειες στο χώρο της εκπαίδευσης που θα επικεντρωθούν στην αύξηση της εμπιστοσύνης των εκπαιδευτικών να εκτελέσουν πρακτικές σχετικές με παιδαγωγικές προσεγγίσεις που προωθούν την υποστήριξη της διδασκαλίας σε μαθητές από διαφορετικό πολιτισμικό και γλωσσικό υπόβαθρο (Siwatu, 2007).

Η συμπεριφορά και οι στάσεις των εκπαιδευτικών για τους μετανάστες φαίνεται να αποτελούν την επιτομή των προσδοκιών που κατέχονται από τον νέο πολιτισμό σχετικά με τον σωστό ρόλο των μαθητών και των εφήβων και θεωρείται επίσης ως ένα κριτήριο για την επιτυχία στην κοινωνία τους (Tatar & Horenczyk, 1996). Υπό αυτό το πρίσμα, ο δάσκαλος θεωρείται ως ένα από τα πιο σημαντικά άτομα για τα παιδιά και τους έφηβους μετανάστες που έχουν έρθει σε ένα νέο πολιτισμό. Σύμφωνα με τους Grant and Tate (1995) η κάθε κοινωνία που δέχεται μετανάστες οφείλει να επικεντρωθεί στους εκπαιδευτικούς και στη σχέση εκπαιδευτικού- μαθητή με ρυθμίσεις που να προωθούν την πολυπολιτισμικότητα προκειμένου να γίνουν κατανοητοί οι τρόποι με τους οποίους το σχολείο μπορεί να τιμήσει και να ασχοληθεί με την πολιτισμική πολυμορφία. Ο δάσκαλος οφείλει να είναι γνώστης των διαφορετικών πολιτισμών και να έχει θετική στάση στη διαφορετικότητα προκειμένου να αποτελέσει πρότυπο για τους μαθητές από διαφορετικούς πληθυσμούς (Grant & Tate, 1995).

Έτσι, μια σημαντική έρευνα εξέτασε τη στάση 442 δασκάλων που εργάζονταν στο Ισραήλ απέναντι στη πολυπολιτισμικότητα και το βαθμό στον οποίο οι στάσεις τους σχετίζονται με τις αντιλήψεις τους για τη σχολική οργανωτική κουλτούρα Horenczyk, & Tatar, 2002. Συγκεκριμένα η έρευνα εξέτασε δύο βασικά θέματα που σχετίζονται με τις στάσεις των εκπαιδευτικών για την πολυπολιτισμικότητα και ιδιαίτερα τις απόψεις τους σχετικά τους μετανάστες και την κουλτούρα των μεταναστών τόσο στο κοινωνικό όσο και στο σχολικό επίπεδο. Τα ευρήματα έδειξαν ότι οι στάσεις των εκπαιδευτικών ήταν σημαντικές για την πολυπολιτισμικότητα καθώς όταν ρωτήθηκαν για την ένταξη των μεταναστών στα σχολεία οι δάσκαλοι ήταν υπέρ της αφομοίωσης και σχετικά με την ένταξη τους στην κοινωνία οι στάσεις των εκπαιδευτικών ήταν κατά κύριο λόγο πλουραλιστικές (Horenczyk, & Tatar, 2002).

Παρόλο αυτά, σημαντικές έρευνες στη βιβλιογραφία έχουν δείξει ότι οι νέοι δάσκαλοι δεν έχουν πλήρη κατανόηση του πολιτισμού τους καθώς και άλλων πολιτισμών (Gregor & Green, 2012). Πολλές φορές ξεκινάνε την πρακτική τους άσκηση ή τη διδασκαλία τους στα σχολεία με στερεοτυπικές πεποιθήσεις απέναντι στους μετανάστες και δεν γνωρίζουν ότι αυτές οι πεποιθήσεις μπορεί να οδηγήσουν σε προκαταλήψεις ή διακρίσεις στο σχολικό περιβάλλον. Έτσι, τα αποτελέσματα αυτών των στερεοτυπικών στάσεων και η έλλειψη έκθεση σε διαφορετικές κουλτούρες οι εκπαιδευτικοί δεν είναι σε θέση να κατανοήσουν πλήρως και επαρκώς τις ανάγκες των παιδιών που είναι νέοι μετανάστες στη χώρα (Escamilla & Nathenson-Mejia, 2003).

Κεφάλαιο 3^ο

3.1 Μετανάστευση- Βασικοί ορισμοί εννοιών

3.2 Μετανάστης

Σύμφωνα με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) **μετανάστης** καλείται το άτομο που κατοικεί τουλάχιστον 6 μήνες μακριά από την συνηθισμένη περιοχή κατοικίας του. Μάλιστα στην περίπτωση που το άτομο διαμένει εντός των συνόρων της χώρας του ονομάζεται εσωτερικός μετανάστης ενώ όταν διαμένει εκτός των συνόρων της χώρας του λέγεται εξωτερικός ή διεθνής μετανάστης (ΕΣΔΡΑ, 2004).

Σύμφωνα με τον ακριβή ορισμό που χρησιμοποιεί ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης στο ειδικό γλωσσάριο που έχει δημιουργήσει για τη μετανάστευση η εξωτερική μετανάστευση ορίζεται ως « η κίνηση της αναχώρησης ή εξόδου από ένα κράτος με σκοπό την εγκατάσταση σε ένα άλλο». Τα πρότυπα των διεθνών ανθρωπίνων δικαιωμάτων ορίζουν ότι όλοι οι πολίτες έχουν το δικαίωμα της ελευθερίας να φύγουν από οποιαδήποτε χώρα, ακόμη και τη δική τους για να εγκατασταθούν σε μια άλλη χώρα. Υπάρχουν συγκεκριμένες περιπτώσεις που μπορούν τα Κράτη να καθιερώσει περιορισμούς στο δικαίωμα του κάθε ατόμου να απομακρυνθεί από την χώρα που επιθυμεί (ΔΟΜ, 2009 http://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_20.pdf.) Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τον Τσαούση (1996) μετανάστευση ορίζεται «η μόνιμη ή προσωρινή μεταβολή του τόπου εγκατάστασης ενός ατόμου ή ενός κοινωνικού συνόλου» (Τσαούση, 1996).

Μελετώντας τα στοιχεία που υπάρχουν στο διαδίκτυο η μετανάστευση διακρίνεται σε **νόμιμη** και **παράνομη** μετανάστευση ανάλογα το καθεστώς εισόδου και παραμονής στη χώρα υποδοχής. Υπό αυτό το πρίσμα, στην περίπτωση που οι αρμόδιες αρχές της εκάστοτε χώρας έχουν καταγράψει την παρουσία των ατόμων που έχουν εισέλθει στη χώρα και κατέχουν την απαιτούμενη άδεια παραμονής και εργασίας γίνεται αναφορά για νόμιμη μετανάστευση. Συγκεκριμένα, οι μετανάστες ξένης εθνικότητας διακρίνονται σε δύο βασικές κατηγορίες:

1. Όσοι προέρχονται από κράτος – μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι έχουν δικαίωμα ελεύθερης εγκατάστασης.
2. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών, για την είσοδο και παραμονή των οποίων στη χώρα απαιτείται διαδικασία προέγκρισης.

Αντίθετα, τα άτομα που εισέρχονται σε κάποια χώρα χωρίς να έχουν στην κατοχή τους νόμιμα ταξιδιωτικά έγγραφα ή εισέρχονται με κάποια ιδιότητα όπως τουρισμό, σπουδές κ.α. αλλά έπειτα παραμένουν στη χώρα χωρίς τα απαραίτητα έγγραφα ονομάζονται λαθρομετανάστες ή αντικανονικοί μετανάστες (Καρύδης, 1996). Η «λαθρομετανάστευση» θεωρείται ένα κοινωνικό φαινόμενο το οποίο φαίνεται ότι συμπίπτει με την εμφάνιση της νομικής υπόστασης του «κράτους» και των συναφών εννοιών της κυριαρχίας των συνόρων των πολιτών, που περιόρισαν και έθεσαν υπό τον έλεγχο της κρατικής εξουσίας, την ελεύθερη είσοδο και παραμονή εντός των ορίων της κρατικής κυριαρχίας, ξένων προς το κράτος ατόμων ή των ομάδων (Green , & Nancy, 2004). Από την κοινωνιολογική οπτική η λαθρομετανάστευση συνιστά μια μορφή της «εξωτερικής μετανάστευσης» που θεωρείται μη

νόμιμη. Συγκεκριμένα αποτελεί μια μετακίνηση ατόμων ή ομάδων από τη χώρα προέλευσης τους προς μια άλλη χώρα-κράτος με εθνολογική οντότητα, κοινωνική δομή και ίδιο πολιτισμό. Παρόλο αυτά, τα άτομα ή οι ομάδες που μεταναστεύουν είτε με νόμιμο ή μη νόμιμο τρόπο, παρακινούνται κυρίως για την αναζήτηση καλύτερων συνθηκών ζωής από χώρες με δυσμενείς καταστάσεις σε χώρες που θεωρούν τα άτομα ότι είναι περισσότερα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά ανεπτυγμένες (Antonopoulos, 2006).

3.3 Πρόσφυγες

Σύμφωνα με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών οι πρόσφυγες είναι άτομα που εγκαταλείπουν ένοπλες συγκρούσεις ή διώξεις και σύμφωνα με επίσημα στοιχεία καταγράφησαν 21.3 εκατομμύρια πρόσφυγες σε όλο τον κόσμο στο τέλος του 2015. Η κατάσταση που βιώνουν οι πρόσφυγες είναι επικίνδυνη καθώς διέρχονται εθνικά σύνορα για να αναζητήσουν ασφάλεια σε γειτονικές χώρες όπου η περίπτωση άρνησης ασύλου έχει δυνητικά θανατηφόρες συνέπειες. Έτσι, με αυτόν τον τρόπο αναγνωρίζονται ως «πρόσφυγες» και δέχονται βοήθεια από τα κράτη, τον ΟΗΕ και άλλες οργανώσεις (Edwards, 2015). Μάλιστα, είναι προστατεύονται σύμφωνα με το Άρθρο 1 § 2α της Σύμβασης της Γενεύης, όπως τροποποιήθηκε με το Άρθρο 12 του Πρωτοκόλλου της Ν. Υόρκης, «εφόσον βρίσκονται εκτός της χώρας υπηκοότητάς τους, λόγω δικαιολογημένου φόβου δίωξης, εξαιτίας της φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξης ή πολιτικών πεποιθήσεών τους και οι οποίοι, για τον λόγο αυτό, αδυνατούν ή δεν επιθυμούν να επιστρέψουν στη χώρα προέλευσης». Το ίδιο ισχύει για όσους βρίσκονται για τέτοιους λόγους εκτός της χώρας μόνιμης διαμονής τους. Την προσφυγική ιδιότητα, επίσης, δικαιούται να ζητήσει ο πολίτης (ή ανιθαγενής) τρίτης χώρας, ο οποίος υπάγεται στο καθεστώς αυτό λόγω μεταγενέστερων της αναχώρησής του από την χώρα προέλευσης γεγονότων, που έλαβαν εκεί χώρα.

Οι πρόσφυγες ορίζονται και προστατεύονται από το διεθνές δίκαιο. Η σύμβαση του 1951 για τους πρόσφυγες και το πρωτόκολλο του 1967 καθώς και άλλα νομικά κείμενα χρησιμοποιούνται για την προστασία των προσφύγων. Συγκεκριμένα μια από τις πιο θεμελιώδεις αρχές που καθορίζονται στο διεθνές δίκαιο είναι ότι οι πρόσφυγες δεν πρέπει να απελαύνονται ή να επιστρέφονται στη χώρα τους στην περίπτωση όπου η ζωή και η ελευθερία τους θα βρίσκεται υπό καθεστώς απειλής (Edwards, 2015).

«Πρόσφυγας εντολής» ονομάζεται εκείνος που εμπίπτει στην εντολή του Ύπατου Αρμοστή για τους Πρόσφυγες του Ο.Η.Ε. και προστατεύεται από αυτόν, σύμφωνα με τα κριτήρια του σχετικού Εγχειριδίου της Ύπατης Αρμοστείας. Νέα κατηγορία μη

καταστατικών προσφύγων αποτελούν οι λεγόμενοι de facto πρόσφυγες, δηλαδή υπήκοοι τρίτων χωρών, των οποίων το αίτημα για παροχή ασύλου έχει απορριφθεί για τυπικούς λόγους, είτε δεν έχουν καν υποβάλλει τέτοιο αίτημα, λόγω φόβου αντιποίνων κατά συγγενών τους στη χώρα προέλευσης είτε γιατί δεν απέδειξαν πλήρως ότι διώκονται ατομικά, παρά το γεγονός ότι αποδεδειγμένα ανήκουν σε διωκόμενη ομάδα είτε επειδή αναγκάστηκαν να μετακινηθούν από τη χώρα τους λόγω πολέμου, εμφύλιας σύρραξης, πολιτικής ή κοινωνικής αναταραχής ή συνεπεία σοβαρών φυσικών καταστροφών. Συχνά, τέτοιες περιπτώσεις αντιμετωπίζονται ευνοϊκά με την χορήγηση προσωρινών αδειών παραμονής, για λόγους ανθρωπιστικούς, παρά το γεγονός ότι δεν αναγνωρίζονται ως πρόσφυγες και δεν τους παρέχεται επίσημα άσυλο.

Κατά την εφαρμογή της Σύμβασης της Γενεύης, κάθε κράτος διαμορφώνει τα δικά του ερμηνευτικά κριτήρια για τις προϋποθέσεις αναγνώρισης της προσφυγικής ιδιότητας, τα οποία συχνά δεν είναι άμοιρα της εξωτερικής πολιτικής ή των εσωτερικών προβλημάτων κάθε χώρας. Η προστασία των προσφύγων περιλαμβάνει μέτρα για την εξασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους για διαβίωση με ασφάλεια, αξιοπρέπεια και μεταγενέστερα μια μακροπρόθεσμη λύση. Τα κράτη σε συνεργασία με την Ύπατη αρμοστέα του ΟΗΕ έχουν ως πρωταρχική ευθύνη την προστασία των προσφύγων.

3.4 Παράγοντες που προκαλούν την μεταναστευτική κίνηση

Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία του Υπουργείου προστασίας του πολίτη αναφέρονται παρακάτω οι σημαντικότεροι παράγοντες που προκαλούν τη μεταναστευτική κίνηση (Antonopoulos, 2006; Green & Nancy, 2004; Τσαούση, 1996).

- **Φυσικοί παράγοντες**

Οι φυσικοί παράγοντες στις χώρες που το επίπεδο της τεχνολογίας είναι χαμηλό και ο πληθυσμός εξαρτάται από τη φύση και την επιτόπια παραγωγή αποτελούν πολλές φορές αιτία μετανάστευση. Οι μεταβολές στο φυσικό περιβάλλον (πχ ξηρασία, πλημμύρες, σεισμοί κτλ) στις περιπτώσεις που η επιβίωση καθίσταται δύσκολη έχει ως συνέπεια την επιλογή των ατόμων να μεταναστεύσουν .

- **Οικονομικοί παράγοντες**

Η οικονομική μετανάστευση αναφέρεται σε οικονομικούς λόγους φυγής από μια χώρα. Σαν τέτοιοι θα μπορούσαν να αναφερθούν η έλλειψη επαρκών δυνατοτήτων απασχόλησης, η υποαπασχόληση, το χαμηλό εισόδημα σε συνδυασμό πολλές φορές με την

υπέρμετρη χρονικά εργασιακή απασχόληση, η αναγκαστική μετακίνηση σαν αναπόσπαστο στοιχείο για την άσκηση συγκεκριμένης επαγγελματικής δραστηριότητας κ.λπ. Συγκεκριμένα τα άτομα δεν μπορούν να παραμείνουν στη χώρα διότι η εύρεση εργασίας είναι δύσκολη ή και αδύνατη και έτσι αποφασίζουν να μεταναστεύσουν σε μια χώρα με καλύτερες οικονομικές και εργασιακές προοπτικές. Μάλιστα γίνεται αναφορά για εκροή πληθυσμού από αναπτυσσόμενες (ή και υποανάπτυκτες) χώρες και εισροή αυτού στις αναπτυγμένες.

- Πολιτικοί παράγοντες

Οι πολιτικοί παράγοντες είναι εξίσου σημαντικοί και πολλές φορές ταυτόχρονα με τους οικονομικούς παράγοντες ωθούν τα άτομα μιας χώρας να μεταναστεύσουν από τη χώρα τους σε μια άλλη. Συγκεκριμένα πολιτικοί παράγοντες θεωρούνται οι διώξεις λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξης, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, καθώς και η διακριτική μεταχείριση που πολλές φορές ακολουθείται από το καθεστώς μίας χώρας σε βάρος μεμονωμένων ατόμων ή και συγκεκριμένης κατηγορίας ενός πληθυσμού.

- Κοινωνικοί παράγοντες

Εδώ θα πρέπει να αναφερθεί η αξία της μετανάστευσης ως προϋπόθεση κοινωνικής προκοπής ή ανόδου στον συγκεκριμένο κοινωνικό ιστό μίας "εθνικής" κοινωνίας και τα οφέλη που σε ατομικό επίπεδο συνοδεύουν μία τέτοια ανέλιξη.

- Ψυχολογικοί παράγοντες

Πολλές φορές άνθρωποι ωθούνται στη μετανάστευση από τυχοδιωκτισμό ή φιλαποδημία ή τέλος μιμητικά, ακολουθώντας την κρατούσα τάση μίας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου και τους γνωστούς, φίλους, συγγενείς, ομοπατριους κ.λπ. που προηγήθηκαν.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι σημαντική επίδραση ασκούν οι προσδοκίες από τον τόπο προορισμού, οι οποίες πολλές φορές είναι υπερμεγέθεις λόγω εσφαλμένης (πολύ συχνά σκόπιμης) πληροφόρησης.

3.5 Είδη μεταναστευτικής κίνησης

Τα μεταναστευτικά φαινόμενα μπορούν να καταταγούν σε διάφορες κατηγορίες, ανάλογα με τα κριτήρια διάκρισης που χρησιμοποιούνται κάθε φορά. Οι σημαντικότερες διακρίσεις είναι οι ακόλουθες:

1) Με κριτήριο το **κράτος** ως γεωγραφική περιοχή παρατήρησης και μελέτης, διακρίνουμε τη διεθνή και την εσωτερική μετανάστευση.

- Γίνεται αναφορά για **Διεθνής μετανάστευση** όταν υπάρχει κίνηση από το ένα κράτος προς το άλλο.

- Γίνεται αναφορά για **Εσωτερική μετανάστευση** όταν υπάρχει κίνηση από μία περιοχή σε μία άλλη μέσα στο ίδιο κράτος. Το ρεύμα των εκροών στην περίπτωση της διεθνούς μετανάστευσης ονομάζεται **αποδημία**, ενώ στην εσωτερική μετανάστευση **εκδημία**.

Το ρεύμα εισροών (άφιξη για εγκατάσταση) ονομάζεται στην περίπτωση της διεθνούς μετανάστευσης **μετοικία** και ειδικότερα **εισδημία** όταν πρόκειται για εσωτερική μετανάστευση. Η **παλιννόστηση** και ο **επαναπατρισμός** αποτελούν δύο ειδικότερες μορφές μετοικίας (επιστροφή στη γενέτειρα ή τον τόπο καταγωγής), ενώ ο **εξαστισμός** μία ειδικότερη μορφή εσωτερικής μεταναστευτικής κίνησης.

2) Με κριτήριο την προβλεπόμενη **διάρκεια παραμονής**, η μετανάστευση διακρίνεται σε **μόνιμη ή προσωρινή**. Ιδιαίτερη μορφή προσωρινής μετανάστευσης είναι η **παρεπιδημία**, η προσωρινή δηλαδή παραμονή σε έναν τόπο για βιοτικούς ή επαγγελματικούς λόγους.

3) Με κριτήριο την **μεταβολή ή μη του τρόπου ζωής** σε σχέση με πριν την αναχώρηση ή μετανάστευση, διακρίνεται σε **καινοτόμο**, όταν μεταβάλλεται ο τρόπος ζωής του μετανάστη (π.χ. αγρότης που γίνεται βιομηχανικός εργάτης) και **συντηρητική**, όταν αυτός δε μεταβάλλεται (π.χ. μετανάστευση νομάδων).

4) Με κριτήριο το **βαθμό εξάρτησης από τη φύση** ως παράγοντα προσδιοριστικό της απόφασης φυγής, η μετανάστευση διακρίνεται σε **αρχαϊκή**, λόγω εξάντλησης (εποχιακής ή μόνιμης) των φυσικών πόρων και **σύγχρονη**, αυτή που προκαλείται από οικονομικούς λόγους.

5) Με κριτήριο το **βαθμό και το είδος εξάρτησης από τη χώρα προέλευση**, η μετανάστευση διακρίνεται σε **παροιμία** και **αποικία**.

6) Με κριτήριο το **μέγεθος** του μετακινούμενου πληθυσμού, η μετανάστευση διακρίνεται σε **ανεξάρτητη** (ατομική ή ομαδική), όταν είναι αποτέλεσμα απόφασης μεμονωμένων ατόμων ή ομάδων και σε **μαζική** όταν πρόκειται για μορφή μετακίνησης κατά μάζες (π.χ. ανταλλαγή πληθυσμών, μετακινήσεις φυλών κ.λπ.).

7) Με κριτήριο την **πρόθεση μετανάστευσης** διακρίνονται τρεις (3) επιμέρους μορφές αυτής, η εκούσια, η αναγκαστική και η βίαιη.

- **Εκούσια** είναι η μετανάστευση που είναι προϊόν ελεύθερης απόφασης του μετακινούμενου ατόμου ή συνόλου.

- **Αναγκαστική** είναι η μετανάστευση που προκαλείται από την ηθελημένη δημιουργία δυσμενών συνθηκών διαβίωσης σε βάρος ορισμένων κατηγοριών ατόμων ή μερίδας πληθυσμού.

- **Βίαιη** μετανάστευση είναι μία μορφή μετακίνησης που επιβάλλεται συνήθως από τις δημόσιες αρχές ενός κράτους και δεν αφήνει περιθώρια επιλογής στους μετακινούμενους (π.χ. μετατοπίσεις πληθυσμών, αναγκαστικοί εποικισμοί, απελάσεις και ξενηλασίες, αναγκαστικές ανταλλαγές πληθυσμών κ.λπ.).

Στις περισσότερες περιπτώσεις τα άτομα αυτής της κατηγορίας χαρακτηρίζονται ως πρόσφυγες, εκτοπισμένα πρόσωπα κ.λπ.

Οι διακρίσεις που αναφέρονται παραπάνω δε συνιστούν αμοιβαία αποκλειόμενες κατηγορίες. Αντίθετα μία μεταναστευτική κίνηση μπορεί να χαρακτηριστεί κατά διάφορους ταυτόχρονα τρόπους, καθώς καθένα από τα κριτήρια διάκρισης αποτελεί και διαφορετικό πρίσμα εξέτασης ενός φαινομένου. Η ένταξη μίας συγκεκριμένης μεταναστευτικής κίνησης στις προαναφερθείσες κατηγορίες είναι θέμα πραγματικό που θα κριθεί με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της εν λόγω κίνησης (Antonopoulos, 2006; Green & Nancy, 2004; Τσαούση, 1996).

3.5 Συνοπτική ιστορική αναδρομή

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι εδώ και οχτώ δεκαετίες η Ελλάδα αποτελεί μια χώρα αποστολής μεταναστών καθώς 400.000 Έλληνες μετανάστευσαν στις αρχές του

εικοστού αιώνα σε άλλες χώρες και ηπείρους και σύμφωνα με καταγραφές το μεγαλύτερο μεταναστευτικό ρεύμα κατευθύνθηκε προς τις ΗΠΑ. Η δεύτερη φάση της μετανάστευσης ξεκίνησε μεταπολεμικά όπου μετά το 1955 οι πολίτες της Ελλάδας μετακινήθηκαν προς τον δυτικό κόσμο και τις ευρωπαϊκές χώρες (ΕΚΚΕ, 1999). Έπειτα τα επόμενα χρόνια, και συγκεκριμένα στις αρχές της δεκαετίας του 1970, η Ελλάδα δεν αποτελούσε πλέον μόνο χώρα αποστολής μεταναστών αλλά ξεκίνησε να είναι χώρα που δέχεται πολίτες (Μουσούρου, 2003). Οι Έλληνες πολίτες που ζούσαν στο εξωτερικό και ειδικά στη Γερμανία ξεκίνησαν να επιστρέφουν στην Ελλάδα αλλά εκείνη την περίοδο μετανάστευσαν στην Ελλάδα πολίτες από διάφορες ευρωπαϊκές χώρες καθώς και από την Ασία, κυρίως Πακιστανοί και Φιλιππινέζοι και την Αφρική, κυρίως Αιγύπτιοι (Cavounidis, 2004).

Την επόμενη δεκαετία, δηλαδή από το 1980 και έπειτα η Ελλάδα είναι χώρα που δέχεται συνεχώς μετανάστες και κυρίως στα τέλη της δεκαετίας του 1980 φαίνεται να υπάρχει σημαντική αύξηση της μεταναστευτικής εισροής μεταναστών κυρίως από την Αλβανία εξαιτίας του ανοίγματος των συνόρων με τη συγκεκριμένη χώρα, τη Βουλγαρία, την Πολωνία, αλλά και ομογενών Ποντίων από την πρώην Σοβιετική Ένωση (Κοιλιάρη, 1997). Παρόλο αυτά, οι περισσότεροι πολίτες με μεταναστευτικό υπόβαθρο από τις χώρες αυτές που επισκέφθηκαν την Ελλάδα δεν είχαν στην κατοχή τους τα νόμιμα έγγραφα για την παραμονή στη χώρα με αποτέλεσμα να θεωρούνται παράνομοι οικονομικοί μετανάστες (Gropas, Triantafyllidou, 2007). Η ελληνική κοινωνία χαρακτηρίζεται εδώ από μια στάση ξενοφοβική, καθώς θεωρεί τους μετανάστες συνυπεύθυνους για τη νόθευση της εθνικής ομοιογένειας (Νικολάου, 2011). Επίσης χαρακτηρίζεται από τη φοροδιαφυγή η οποία διαπερνώντας όλα τα κοινωνικά στρώματα δημιουργεί το πλαίσιο της ενσωμάτωσης της μετανάστευσης στην Ελλάδα (Νικολάου, 2011). Η Ελλάδα λοιπόν ήταν οικονομικά έτοιμη να δεχτεί τους μετανάστες δεν ήταν όμως έτοιμη ηθικά (Νικολάου, 2011). Το μεταναστευτικό κύμα της εποχής ήταν ένα νέο γεγονός για την Ελλάδα με αποτέλεσμα να υπάρξουν σημαντικές δυσκολίες για τη διαχείριση του ζητήματος σε πολλά επίπεδα. Η κοινωνία της Ελλάδας μέχρι τότε ήταν ομοιογενής και για πρώτη φορά αλλογενείς πληθυσμοί μετανάστευσαν στη χώρα (ΚΕΜΟ, 2004).

Παρόλο αυτά, ακόμη και αν πολλοί ιστοριογράφοι αναφέρουν ότι η Ελλάδα ξεκίνησε να δέχεται αλλογενείς μετανάστες από το 1970, σημαντικές πηγές αναφέρουν ότι ήδη από το 1923 με τη Συνθήκη της Λωζάνης και την ανταλλαγή των πληθυσμών που προέκυψε μετά τη Μικρασιατική καταστροφή η χώρα δέχτηκε το πρώτο κύμα αλλογενών πληθυσμών. Έτσι,

ανασκοπώντας διάφορες πηγές φαίνεται ότι το 1970 δεν ήταν η χρονολογία που καθόρισε τη μεταβολή της Ελλάδας από χώρα αποστολής μεταναστών σε χώρα υποδοχής (KEMO, 2004).

Οι βασικότεροι λόγοι της εισροής των μεταναστών στην Ελλάδα είναι:

- Η γεωγραφική θέση της χώρας
- Η πτώση των καθεστώτων του υπαρκτού σοσιαλισμού στην Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη
- Ο πόλεμος στην πρώην Γιουγκοσλαβία
- Η εθνικιστική αφύπνιση στα Βαλκάνια
- Η ένταξη της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το γεγονός ότι ήταν η μοναδική που ήταν μέλος της στη βαλκανική χερσόνησο (Μαρβάκης, 2001).

Μεταγενέστερα, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990 παρατηρείται ότι το μεταναστευτικό ρεύμα που παραμένει στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από έντονη ετερογένεια των εθνικοτήτων που συρρέουν στη Νότια Ευρώπη, από τη διαφοροποίηση της γεωγραφικής και κοινωνικής προέλευσης των μεταναστών, από τη συνύπαρξη της μετανάστευσης από την υψηλή ανεργία και την υποαπασχόληση στις χώρες υποδοχής (Κοντιάδης, Παπαθεοδώρου, 2007). Το μεταναστευτικό ρεύμα, λοιπόν, το οποίο εμφανίζεται στην Ελλάδα τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο εντάσσεται στην «σύγχρονη, νεωτερική, εξωτερική μετανάστευση».

Η απογραφή του 2001 παρέχει σημαντικά στοιχεία για τη μετανάστευση στην Ελλάδα ακόμη και αν τα συγκεκριμένα στοιχεία υπάρχει η πιθανότητα να είναι ελλιπή καθώς συμπεριλαμβάνονται μόνο οι νόμιμοι μετανάστες (KEMO, 2004). Έτσι, σύμφωνα με την απογραφή του 2001 οι μετανάστες αντιπροσωπεύουν το 7, 27% του γενικού πληθυσμού και συγκεκριμένα φτάνουν τους 800.000. Παρόλο αυτά ο αριθμός φαίνεται να είναι πολύ μικρότερος του πραγματικό καθώς υπάρχουν αρκετοί παράνομοι μετανάστες (Κάτσικας & Πολίτου, 2005). Μεγάλο ποσοστό των μεταναστών φαίνεται να προέρχεται από τρίτες χώρες ενώ ένα μικρό ποσοστό από χώρες που ανήκουν σε άλλη χώρα - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Glytsos, 2005).

Οι μετανάστες προέρχονται από πολλές χώρες όλων των ηπείρων. Ωστόσο, το μεγαλύτερο μέρος τους είναι από τα Βαλκάνια. Το υψηλότερο ποσοστό (57,4%)

αντιπροσωπεύεται από τους μετανάστες αλβανικής καταγωγής (Cavounidis, 2004). Επιπρόσθετα μετανάστευση υπάρχει και από χώρες της Βαλκανικής και Ανατολική Ευρώπης. Συγκεκριμένα οι μετανάστες από χώρες όπως Βουλγαρία, τη Ρουμανία, το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές, το Ιράν αλλά και από την Αλβανία και τις χώρες την πρώην Σοβιετικής Ένωσης δηλώνουν ότι εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα για καλύτερη εργασία.

Κεφάλαιο 4^ο

4.1 Η μεταναστευτική πολιτική στην Ελλάδα –Στάσεις της κυβέρνησης

Η Ελλάδα στο παρελθόν και συγκεκριμένα μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1980, αποτέλεσε χώρα αποστολής μεταναστών σε χώρες του εξωτερικού. Παρόλο αυτά, η ίδια αποτέλεσε χώρα μεταναστών που προέρχονταν από την Ανατολική Ευρώπη και τα Βαλκάνια κατά τη δεκαετία του 1990 παρά το γεγονός ότι σε ένα γενικά αποδεκτό επίπεδο θεωρήθηκε ανέτοιμη να δεχτεί τον αυξημένο αριθμό των μεταναστών του εξωτερικού (Μαυρόδη, 2008). Η Ελλάδα σύμφωνα με γενικότερες αναφορές φαίνεται να υλοποίησε περιοριστική μεταναστευτική πολιτική υπό την πίεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς αυτό το γεγονός φαίνεται ξεκάθαρα στα μέτρα που υιοθέτησε. Στην Ελλάδα μέχρι το 2000 δεν εκδιδόταν άδειες παραμονής αόριστης διάρκειας καθώς η χώρα προσπάθησε να καταπολεμήσει την παράνομη μετανάστευση αλλά και γενικά να περιορίσει τον αριθμό των μεταναστευτικών κινήσεων (Μαυρόδη, 2008).

Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια έχουν συνταχθεί διατάξεις που έχουν ως αναφορά τη μείωση των απαιτούμενων ετών για την απόκτηση άδειας παραμονής μακράς διάρκειας, την ένταξη των ατόμων με μεταναστευτικό υπόβαθρο στο κοινωνικό σύνολο και την απόκτηση εργασιακών δικαιωμάτων για τους μετανάστες (Μαυροδή, 2008).

Γενικά, μπορούν να διακριθούν τέσσερις άξονες μεταφοράς της ευρωπαϊκής νομοθεσίας στην ελληνική, σύμφωνα με ευρωπαϊκές αποφάσεις. Πρώτον, η υποχρέωση ένταξης σε προϋπάρχοντες συμφωνίες, όπως η Συμφωνία Schengen. Δεύτερον, η υιοθέτηση δεσμευτικής πολιτικής που εφαρμόζεται σε κοινό ευρωπαϊκό επίπεδο. Τρίτον, η εθελούσια ενσωμάτωση μη δεσμευτικών αρχών και κανόνων δικαίου και τέλος η διαμόρφωση ενός

κοινού πλαισίου αντίληψης του φαινομένου της μετανάστευσης (Μαυροδμή, 2008). Παρόλο αυτά, η Ελλάδα στο ζήτημα της μετανάστευσης παρουσιάζει μια σημαντική απουσία τυπικού θεσμικού πλαισίου οργάνωσης με αποτέλεσμα η ελληνική κοινωνία να αναπτύξει ένα σημαντικό αίσθημα ανασφάλειας και σύγχυσης προς τη μετανάστευση. Μάλιστα, εξετάζοντας τη μετανάστευση συγκεκριμένα στον Ελλαδικό χώρο συνδέθηκε η εγκληματικότητα με τους μετανάστες από την Αλβανία καθώς υιοθετήθηκαν και αρκετά αυστηρά μέτρα για την καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης. Έτσι, εξαιτίας αυτών των συνθηκών στην Ελλάδα δημιουργήθηκε ένα εχθρικό κλίμα και αρνητικές συμπεριφορές προς τα άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο.

Συγκεκριμένα με το Ν. 1975/1991 περί αλλοδαπών, διαμορφώνεται ένα εχθρικό κλίμα ανάμεσα στους Έλληνες και τους Αλβανούς. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην ενδυνάμωση του ρόλου της αστυνομίας και του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης που αντιμετωπίζει τους μετανάστες ως πιθανή απειλή (Πετράκου, 2001). Η δημόσια πρακτική λοιπόν, καλλιεργεί τον 'παράνομο' χαρακτήρα των μεταναστών, ενώ ταυτόχρονα εξυπηρετεί τους κανόνες της αγοράς που εκμεταλλεύεται το νέο εργατικό δυναμικό. Η κωδικοποίηση του ελληνικού δικαίου ιθαγένειας μέσα από το νέο Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, όπως διατυπώνεται στο Ν. 3284/2004, δεν καταφέρνει να ενσωματώσει νέες ρυθμίσεις ενός σύγχρονου κράτους δικαίου. Ωστόσο, στο νέο Κώδικα Ελληνική Ιθαγένειας διατηρείται η αρχή του αίματος για να δοθεί η απόδοση ιθαγένειας και παραβλέπονται οι μετανάστες.

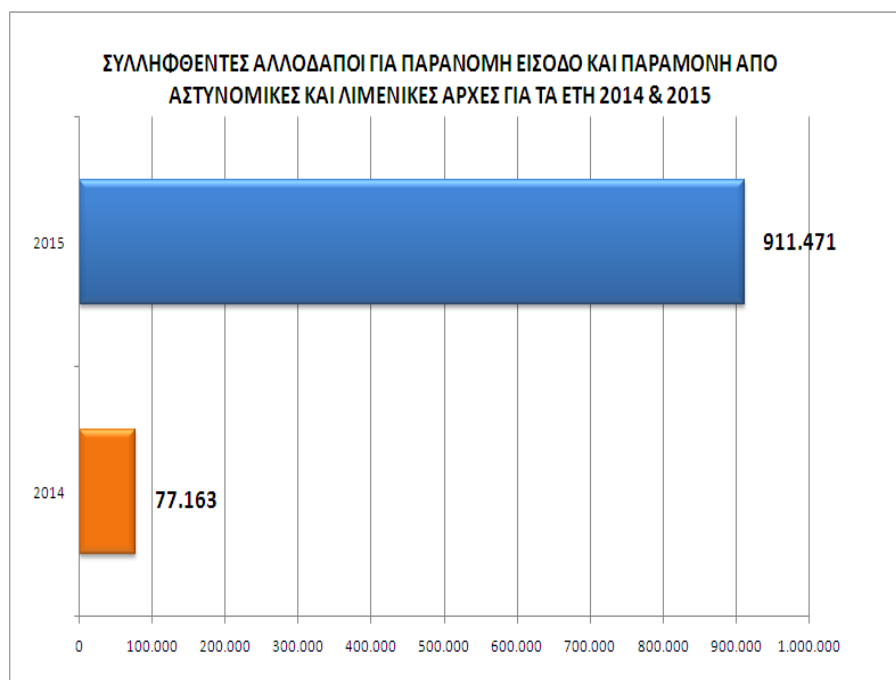
Η απροθυμία της ελληνικής κυβέρνησης να δεχθεί τη μετανάστευση ως ένα μακροπρόθεσμο χαρακτηριστικό γνώρισμα της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας σχετιζόταν αρχικά με το γεγονός ότι αποτελούσε ένα καινούριο και απρόσμενο χαρακτηριστικό φαινόμενο για την Ελλάδα. Ωστόσο, η πολιτική και δημόσια συζήτηση για το θέμα της μετανάστευσης αλλά και η διαρκής ανεπάρκεια ενός συνολικού πλαισίου πολιτικής φαίνεται να δείχνουν ότι υπάρχει μια σχέση μεταξύ της απροθυμίας και του εθνοπολιτισμικού ορισμού της Ελληνικής ιθαγένειας και υπηκοότητας (Triantafyllidou & Veikou, 2002). Παρόλο αυτά, οι σημαντικές πιέσεις για την ένταξη και τον έλεγχο των μεταναστών που απορρέουν από την ενσωμάτωση της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή ένωση και στην συμμετοχή της στη συνθήκη Σένγκεν αλλά και η αύξηση της εσωτερικής αναταραχής στη χώρα φαίνεται να έχουν οδηγήσει σε μια σειρά σημαντικών αλλαγών στην ελληνική μεταναστευτική πολιτική.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ –ΗΜΕΔΑΠΩΝ

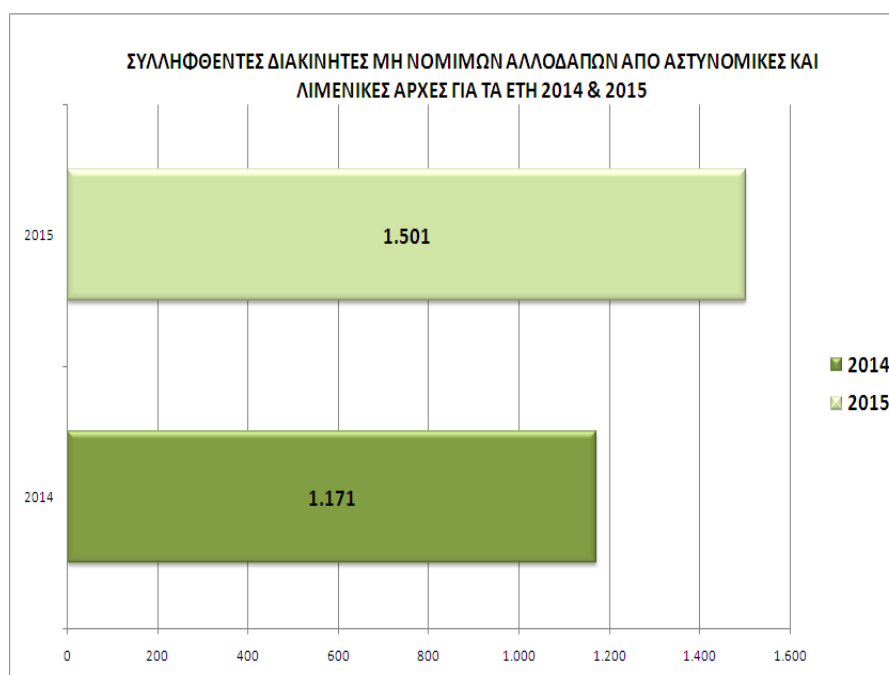
ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ	2 0 1 5 (Α'6μηνo)					2 0 1 6 (Α'6μηνo)				
	ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ			ΔΡΑΣΤΕΣ		ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ			ΔΡΑΣΤΕΣ	
	τελ/να	απόπειρες	εξιχνιάσεις	ημεδαποί	αλλοδαποί	τελ/να	απόπειρες	εξιχνιάσεις	ημεδαποί	αλλοδαποί
ΑΝΘΡΩΠΟΚΤΟΝΙΕΣ	50	101	125	142	56	46	58	90	83	43
ΑΠΑΤΕΣ	1.648	99	747	457	68	1.919	476	993	519	101
ΑΡΧΑΙΟΚΑΠΗΛΕΙΑ	47	2	41	59	5	36	1	37	64	7
ΒΙΑΣΜΟΙ	48	23	48	39	22	70	42	72	40	39
ΕΚΒΙΑΣΕΙΣ	78	11	65	125	24	79	15	45	53	27
ΕΠΑΙΤΕΙΑ	1.355		1.337	434	937	1.502		1.451	684	846
ΖΩΟΚΛΟΠΗ	382	4	47	39	21	307	2	39	47	7
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΠΑΡΑΧΑΡΑΓΜΕΝΩΝ	3.567	1	558	530	73	3.573		773	708	82
ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟ	600	9	529	295	411	684	3	601	375	448
Ν περί ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ	4.920	4	4.794	5.298	1.058	5.091	4	4.974	5.602	1.296
Ν περί ΟΠΛΩΝ	2.349	7	2.034	1.962	349	2.414	2	2.129	1.965	347
Ν περί ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	138		130	87	54	135		131	106	29
ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ	1.250	3	1.139	188	1.224	1.148		1.063	274	944
ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ	152		149	84	125	115		124	64	101
ΚΛΟΠΕΣ - ΔΙΑΡΡΗΞΕΙΣ	36.329	2.524	6.692	4.979	1.856	37.454	2.794	7.536	4.993	1.996
ΚΛΟΠΕΣ ΤΡΟΧΟΦΟΡΩΝ	12.041	300	4.148	779	261	13.190	377	4.320	718	220
ΛΗΣΤΕΙΕΣ	2.203	163	700	613	471	2.456	177	832	703	305

Παράνομη Μετανάστευση

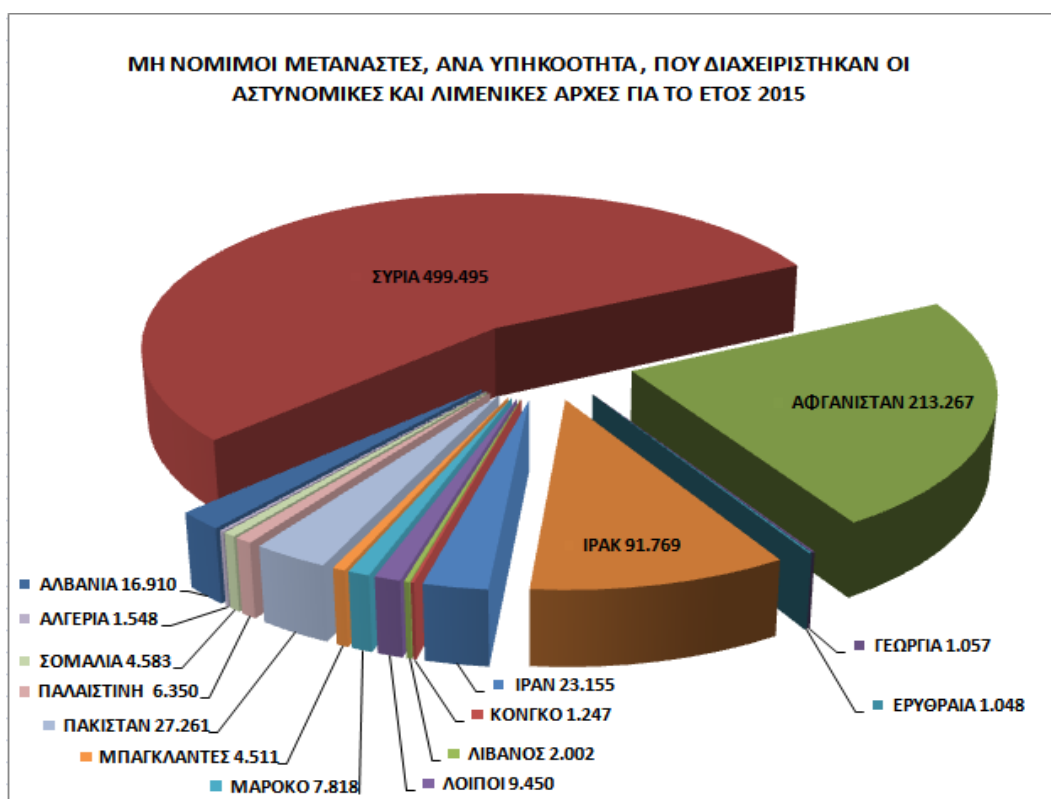
Το 2015 συνελήφθησαν συνολικά για παράνομη είσοδο και παραμονή στη χώρα, από Αστυνομικές και Λιμενικές Αρχές, **(911.471)** αλλοδαποί, ενώ το 2014 είχαν συλληφθεί **(77.163)**, ποσοστό αύξησης πάνω από **1.081,23%** . Σημειώνεται ότι η αύξηση αυτή οφείλεται στις αυξημένες μεταναστευτικές - προσφυγικές ροές στην Ελλάδα από τις αρχές του 2015.

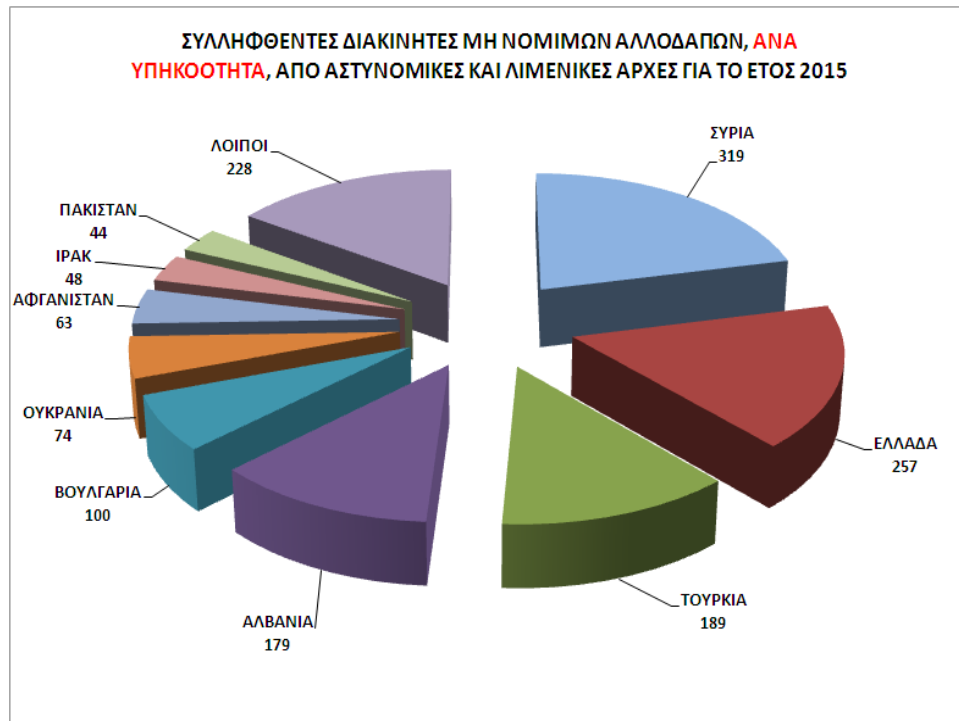
Επιπλέον, το **2015** συνελήφθησαν **(1.501)** διακινητές μη νόμιμων αλλοδαπών, ενώ το **2014** είχαν συλληφθεί **(1.171)**, ποσοστό αύξησης της τάξεως **28,18%**.

Η εθνικότητα των μη νόμιμων αλλοδαπών κατανέμεται ενδεικτικά:

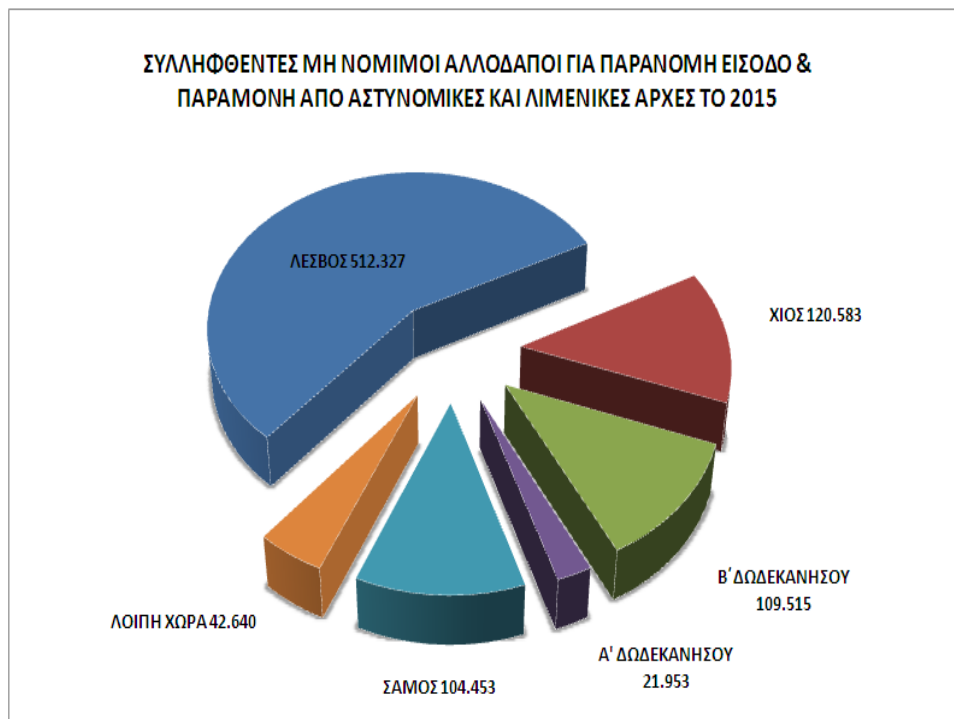
Η εθνικότητα των συλληφθέντων για διακίνηση μη νόμιμων αλλοδαπών, κατανέμεται ενδεικτικά :

Στα βορειοανατολικά χερσαία σύνορα (συννοριακή γραμμή Ελλάδας – Τουρκίας), το **2015** συνελήφθησαν συνολικά για παράνομη είσοδο και παραμονή στη χώρα **(3.713)** αλλοδαποί, ενώ το **2014** είχαν συλληφθεί **(1.914)**.

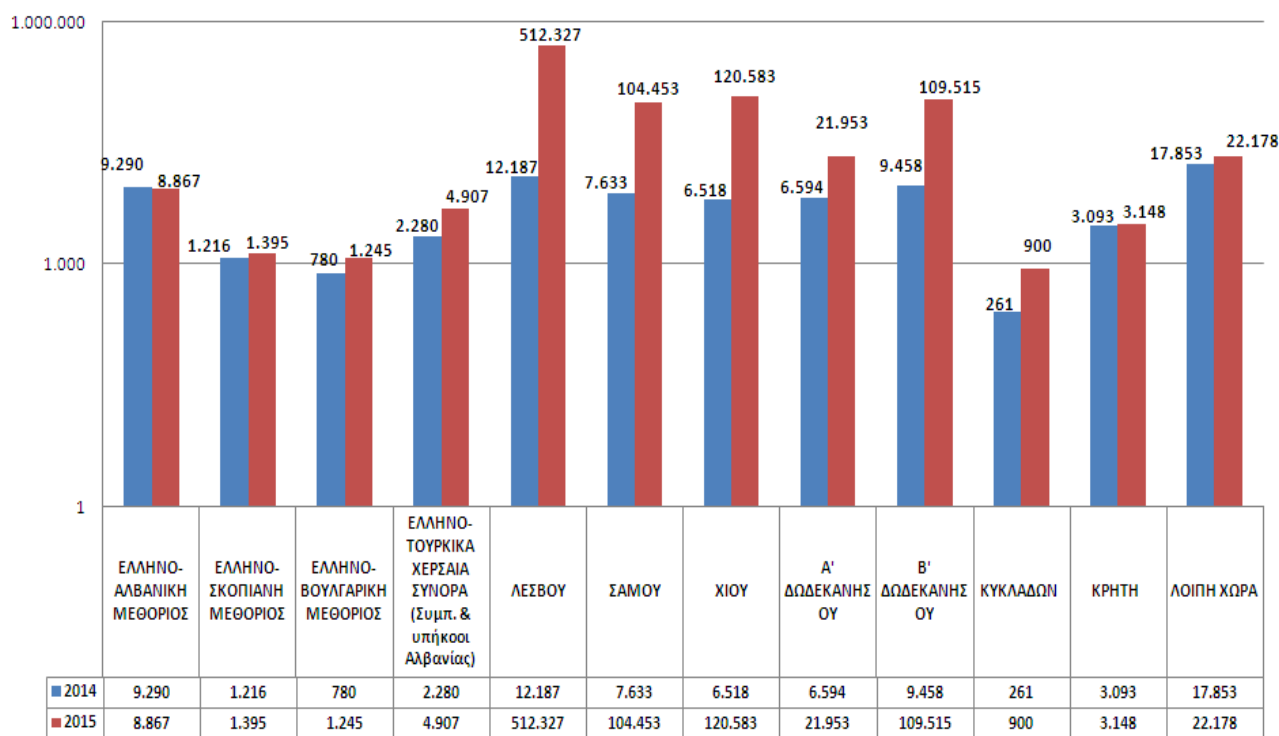

Αναλυτικά ανά περιοχή, ο αριθμός των συλλήψεων των μη νόμιμων μεταναστών είναι:

Αναλυτικά ανά περιοχή, ο αριθμός των συλλήψεων των μη νόμιμων αλλοδαπών είναι:

**ΣΥΛΛΗΦΘΕΝΤΕΣ ΜΗ ΝΟΜΙΜΟΙ ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΓΙΑ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΕΙΣΟΔΟ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΟΝΗ, ΑΝΑ
ΜΕΘΟΡΙΟ, ΑΠΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΛΙΜΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2015**

Το 2015 πραγματοποιήθηκαν συνολικά **(20.868)** επιστροφές μη νόμιμων αλλοδαπών, έναντι **(27.789)** το 2014. Από αυτές, οι **(17.097)** περιπτώσεις πραγματοποιήθηκαν μέσω των προγραμμάτων αναγκαστικής επιστροφής και οι **(3.771)** μέσω των εθελούσιων διαδικασιών επιστροφής.

4.2 Απόψεις εκπαιδευτικών στην Ελλάδα για την μετανάστευση

Η Unicef το 2001 ζήτησε να πραγματοποιηθεί έρευνα στην Ελλάδα (Αθήνα, Θεσσαλονίκη) το 2001, με θέμα «Διακρίσεις – Ρατσισμός – Ξενοφοβία στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα». Στη συγκεκριμένη έρευνα προσπάθησαν οι ερευνητές να καταγράψουν τις απόψεις και τις πεποιθήσεις των μαθητών των εκπαιδευτικών και των γονέων στις δύο αναφερθείσες πόλεις σχετικά με τη μετανάστευση και τους μετανάστες. Έτσι, με τη συγκεκριμένη έρευνα έγινε προσπάθεια να εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με την αποδοχή / απόρριψη της συνδιδασκαλίας γηγενών και μεταναστών μαθητών. Τα

αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι απόψεις των μαθητών και των γονέων ήταν αρκετά διαφορετικές. Οι μαθητές βρέθηκε να είναι περισσότερο ανεκτικοί. Παρόλο αυτά, οι πλειοψηφία των γονέων φάνηκε να έχουν αντίθετοι άποψη καθώς εξέφρασαν ότι οι μετανάστες μαθητές είναι καλύτερα να πηγαίνουν σε ξεχωριστές τάξεις, παρά να συνυπάρχουν με τους γηγενείς μαθητές. Αρκετά εντυπωσιακή ήταν η άποψη των εκπαιδευτικών οι οποίοι παρά το γεγονός ότι στη συντριπτική πλειοψηφία τους (87,9%) είχαν αλλοδαπούς μαθητές στις τάξεις τους, δήλωσαν απροετοίμαστοι να αντεπεξέλθουν στις νέες προκλήσεις και τόνισαν την ανάγκη επιμόρφωσής τους (Unicef, 2001).

Προγενέστερα στις περιοχές της Δωδεκανήσου και συγκεκριμένα στη Ρόδο διεξήχθησαν από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 περιοδικές έρευνες χαρτογράφησης γλωσσών, άλλων από την Ελληνική, που ομιλούνται από τους μαθητές της περιοχής (Φιλιπάρδου 1997, Βρατσάλης & Σκούρτου 2000, Γιαλαμάς, Κούρτη-Καζούλλη, Μπατσούτα, & Σκούρτου, 2000). Επιπρόσθετα, στις συγκεκριμένες έρευνες προσπάθησαν να μελετηθούν και να καταγραφούν οι απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τη σχολική επίδοση των δίγλωσσων μαθητών τους. Παρόλο αυτά, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η αρχική φάση της μελέτης επικεντρώθηκε σε περιοχές που χαρακτηριζόταν από έντονη γλωσσική πολυμορφία, η οποία όμως οφειλόταν σε ιστορικούς λόγους (καταγραφή μουσουλμάνων τουρκόφωνων ομιλητών) και σε λόγους σχετικούς με τη βασική οικονομική δραστηριότητα της περιοχής, τον τουρισμό (πολιτισμικά μικτές οικογένειες), αλλά δεν οφειλόταν στην παρουσία οικονομικών μεταναστών και των οικογενειών τους. Υπό αυτό το πρίσμα, τα αποτελέσματα των ερευνών που διεξήχθησαν πριν από το 1995 έδειξαν ότι οι περισσότεροι ομιλούσαν την Τουρκική γλώσσα και έπειτα την Αγγλική τη Γερμανική και τις σκανδιναβικές γλώσσες. Στη συγκεκριμένη φάση της έρευνας η Αλβανική δεν φαινόταν να είχε σημαντικό αριθμό ομιλητών (Φιλιπάρδου, 1997). Μεταγενέστερα του 1995 και συγκεκριμένα από το 1997 παρατηρείται μια σημαντική διαφοροποίηση στη γλωσσική σύνθεση του πληθυσμού, καθώς κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης χρονικής περιόδου είχαν ξεκινήσει να προστίθενται οι γλώσσες των οικονομικών μεταναστών (Βρατσάλης & Σκούρτου 2000, Γιαλαμάς κ. ά. 2000). Μάλιστα, σε διάστημα λιγότερο του ενός έτους καταγράφεται η 'εκτόξευση' της παρουσίας της Αλβανικής γλώσσας, από μια χαμηλή θέση σε μια κλίμακα 20 με 27 γλωσσών (με βάση τους καταγεγραμμένους δίγλωσσους μαθητές) στη δεύτερη θέση, μετά την Αγγλική, εκτοπίζοντας την Τουρκική στην έκτη θέση. Οι Βρατσάλης & Σκούρτου (2000), συνοψίζουν τις απόψεις των εκπαιδευτικών για τη σχέση διγλωσσίας και μάθησης, που είχαν καταγραφεί στο πλαίσιο των πιο πάνω χαρτογραφήσεων και είχαν

λεπτομερώς παρουσιαστεί από τη Φιλιππάρδου (1997), στο εξής: ο μαθητής αδυνατεί να μάθει επειδή είναι δίγλωσσος / ο μαθητής είναι άριστος παρ' όλο που είναι δίγλωσσος.

Κεφάλαιο 5^ο

5.1 Ερευνητικό κενό

Η κοινωνική απόσταση μεταξύ των δασκάλων και των μαθητών τους με μεταναστευτικό υπόβαθρο μπορεί να είναι περισσότερο έντονη και πολύπλοκη στις περιπτώσεις που υπάρχουν φυλετικές εθνοτικές και πολιτιστικές διαφορές (Dee, 2005; Ansalone & Biafora, 2004). Παρόλο αυτά, ενώ ένα μικρό σώμα της βιβλιογραφίας επικεντρώνεται στις αντιλήψεις και τις στάσεις των εκπαιδευτικών απέναντι στους μετανάστες και στον τρόπο με τον οποίο αυτές συνδέονται με τις εκπαιδευτικές προσδοκίες, δεν φαίνεται να υπάρχουν έρευνες στην Ελλάδα που να μελετάνε **τις απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τις στερεοτυπικές αντιλήψεις για την εγκληματικότητα των μεταναστών και την επιρροή τους στα παιδιά**. Υπό αυτό πρίσμα, είναι σημαντικό να εξεταστούν περαιτέρω οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τη «στερεοτυπική» αντίληψη για την εγκληματικότητα των μεταναστών σε σύγκριση με τους γηγενείς πληθυσμούς. Το θέμα της μετανάστευσης απασχολεί τη βιβλιογραφία εδώ και δεκαετίες και η Ελλάδα είναι μια χώρα που όπως προαναφέρθηκε έχει σημαντικό αριθμό μεταναστών. Το γεγονός αυτό υποδηλώνει την ανάγκη να γίνει περισσότερο κατανοητή η στάση των εκπαιδευτικών απέναντι στη μετανάστευση αλλά και στην στερεοτυπική αντίληψη για την εγκληματικότητα των μεταναστών στην Ελλάδα και ιδιαίτερα σε μια εποχή που η χώρα βρίσκεται σε οικονομική και κοινωνική ύφεση.

5.2 Σκοπός της έρευνας

Σκοπός κάθε επιστημονικής μελέτης είναι να μελετηθούν σημαντικά ερωτήματα μέσω επιστημονικών μεθόδων και να δοθούν όσο το δυνατόν πιο αξιόπιστες απαντήσεις.

Συγκεκριμένα, η έρευνα των κοινωνικών επιστημών εφαρμόζοντας τη συστηματική μέθοδο συλλογής και ανάλυσης εμπειρικών δεδομένων προσπαθεί να αναπαραστήσει μία κοινωνική πραγματικότητα. (Κυριαζής, 1999).

Έτσι, ο βασικός σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να διερευνηθούν οι στάσεις, και οι απόψεις των εκπαιδευτικών που κατοικούν στην Ελλάδα για θέματα που αφορούν τη μετανάστευση. Εκτός από το γεγονός ότι η έρευνα θα φωτίσει περαιτέρω τα υπάρχοντα ευρήματα προηγούμενων μελετών θα προσπαθήσει να δώσει νέο φως για τις απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με την εγκληματικότητα των μεταναστών.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι προηγούμενες έρευνες αναφέρουν ότι οι εκπαιδευτικοί παρουσιάζουν στερεοτυπικές αντιλήψεις και σχετικά με το φύλο του μαθητή. Σύμφωνα με σημαντικές μελέτες η Ελλάδα έχει περισσότερο συντηρητική κουλτούρα σε σύγκριση με άλλες χώρες και μέχρι σήμερα το ευρύ κοινό κατέχει διαφορετικές αντιλήψεις για τους άντρες και τις γυναίκες (Chionidou-Moskofoglou, & Chatzivasiliadou-Lekka, 2008; Tsouroufli, 2002). Ακόμη και αν τις τελευταίες δεκαετίες υπάρχει μια ευρεία συναίνεση ότι η ισότητα των φύλων είναι ένα από τους στόχους της εκπαίδευσης στην Ελλάδα, συντηρητικές συμπεριφορές σχετικά με το φύλο του μαθητή εξακολουθούν να επηρεάζουν το Ελληνικό εκπαιδευτικό περιβάλλον.

Έτσι, η παρούσα μελέτη οφείλει να είναι προσεκτική και να μελετήσει και αν οι στάσεις των δασκάλων επηρεάζονται από το φύλο του ατόμου με μεταναστευτικό υπόβαθρο.

5.3 Ερευνητικά ερωτήματα

Η παρούσα έρευνα είναι μέρος πτυχιακής εργασίας για το μεταπτυχιακό του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και θα προσπαθήσει να ερευνήσει τα παρακάτω ερευνητικά ερωτήματα :

1. Οι Έλληνες εκπαιδευτικοί παρουσιάζουν προκατάληψη και στερεοτυπικές αντιλήψεις σχετικά με τα άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο;

2. Οι στάσεις των Ελλήνων εκπαιδευτικών παρουσιάζουν προκατάληψη σε σχέση με στερεοτυπική αντίληψη για την εγκληματικότητα των μεταναστών;
3. Οι στάσεις των δασκάλων επηρεάζονται από το φύλο του ατόμου με μεταναστευτικό υπόβαθρο;

Κεφάλαιο 6^ο

Μεθοδολογία της έρευνας

6.1. Ο σκοπός και οι στόχοι της έρευνας

Στη έρευνα αυτή εξετάζουμε τις στάσεις των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σε όλους τους νομούς της ηπείρου σχετικά με θέματα που αφορούν τη μετανάστευση. Εξετάζουμε τις αντιλήψεις τους και τα στερεότυπα απέναντι στους αλλοδαπούς ενήλικες που κατοικούν στη χώρα μας για θέματα που αφορούν την παραβατική τους συμπεριφορά. Επίσης μελετάμε εάν οι εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης πιστεύουν ότι οι αλλοδαποί ευθύνονται για την αύξηση της εγκληματικότητας στη χώρα μας.

Πιο συγκεκριμένα σε άμεση σχέση με το γενικό σκοπό και σε αντιστοιχία με τους στόχους της έρευνας που αναφέραμε παραπάνω, παραθέτουμε τα ερωτήματα της έρευνας. Στη συνέχεια, θα επιχειρηθεί να δοθεί απάντηση στα ερευνητικά αυτά ερωτήματα, με την περιγραφική και επαγωγική στατιστική ανάλυση των ερευνητικών μας δεδομένων καθώς και με την ερμηνεία και τη συζήτηση των σχετικών αποτελεσμάτων.

1. οι Έλληνες εκπαιδευτικοί παρουσιάζουν προκατάληψη και στερεοτυπικές αντιλήψεις σχετικά με τα άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο;
2. οι στάσεις των Ελλήνων εκπαιδευτικών παρουσιάζουν προκατάληψη σε σχέση με στερεοτυπική αντίληψη για την εγκληματικότητα των μεταναστών ;”
3. οι στάσεις των δασκάλων επηρεάζονται από το φύλο του ατόμου με μεταναστευτικό υπόβαθρο;

6.2 Συμμετέχοντες

Ο πληθυσμός της παρούσας έρευνας είναι οι εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης που υπηρετούν σε δημόσια σχολεία της ηπείρου και των τεσσάρων νομών (Πρέβεζα Ηγουμενίτσα Άρτα Ιωάννινα). Εφόσον δεν είναι εφικτό να μελετηθεί κάθε άτομο στον υπό μελέτη πληθυσμό, πρέπει να επιλέξουμε ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα του πληθυσμού αυτού, ώστε να μπορέσουμε να γενικεύσουμε τα συμπεράσματά μας. Στη συγκεκριμένη έρευνα χρησιμοποιήσαμε

την απλή τυχαία δειγματοληψία, όπου κάθε άτομο στον πληθυσμό έχει την ίδια πιθανότητα να επιλεγεί στο δείγμα.

Το δείγμα αποτέλεσαν 90 εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης των νομών της ηπείρου (Πρέβεζα Ηγουμενίτσα Άρτα Ιωάννινα).. Από τα άτομα αυτά 42 άτομα ήταν άνδρες και 47 άτομα ήταν γυναίκες. Οι ηλικίες ήταν 20-30 έως 51 και άνω. Διαδικασία και περιγραφή ερευνητικού εργαλείου.

6.3 Ερευνητικό εργαλείο

Για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας, ως κατάλληλος τρόπος για τη συλλογή των ερευνητικών δεδομένων θεωρήθηκε το ερωτηματολόγιο, καθώς μπορεί να προσφέρει έγκυρη μέτρηση των ερευνητικών ερωτημάτων που τέθηκαν. Ακόμα το ερωτηματολόγιο παρέχει τη δυνατότητα συγκέντρωσης πολλών και ποικίλων πληροφοριών στα πλαίσια του ζητούμενου χρόνου και του επιτρεπόμενου οικονομικού κόστους (Cohen & Manion, 1997).

Έτσι, λοιπόν, για τη διερεύνηση του σκοπού και των στόχων της έρευνας δημιουργήθηκε ένα ερωτηματολόγιο διαρθρωμένο σε τρεις ενότητες, το οποίο περιέχει ερωτήσεις κλειστού τύπου και το οποίο απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της ηπείρου. Η συνοδευτική επιστολή στην αρχή του ερωτηματολογίου καθιστά γνωστό στους εκπαιδευτικούς ΕΑΕ το σκοπό καθώς και τη σημασία της συμπλήρωσής του.

Το ερωτηματολόγιο χωρίζεται σε τρία μέρη. Η πρώτη ενότητα περιλαμβάνει τέσσερις (4) ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής που διερευνούν προσωπικά/δημογραφικά χαρακτηριστικά των υποκειμένων: ηλικία, φύλο, σπουδές και προϋπηρεσία. Το δεύτερο μέρος αποτελείται από ερωτήσεις που στόχο έχουν να ερευνήσουν τις στάσεις εκπαιδευτικών απέναντι στους μετανάστες. Οι ερωτήσεις εδώ είναι δέκα τέσσερις. χρησιμοποιήθηκε μια πεντάβαθμη κλίμακα Likert που κυμαινόταν από το 1 (διαφωνώ πάρα πολύ) έως το 7 (συμφωνώ πάρα πολύ). Από τις δεκατέσσερις απαντήσεις από πέντε βασίστηκαν στην κλίμακα που ανέπτυξε ο McConahay (1986) και προσαρμόστηκε στα Ευρωπαϊκά δεδομένα από τους Akrami, Ekehammar & Araya (2000). Στην Ελλάδα το ερωτηματολόγιο αυτό προσαρμόστηκε από τους Γαρδικιώτη και Χαντζή (2009). Στο τρίτο μέρος οι ερωτήσεις έχουν στόχο να διερευνήσουν τις απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τη παραβατική

συμπεριφορά των αλλοδαπών. Και εδώ χρησιμοποιήθηκε μια πεντάβαθμη κλίμακα Likert που κυμαινόταν από το 1 (διαφωνώ πάρα πολύ) έως το 5 (συμφωνώ πάρα πολύ). Εδώ οι τρεις ερωτήσεις προέρχονται από τον Βασίλη Καρύδη και το βιβλίο του η εγκληματικότητα των μεταναστών στην Ελλάδα.

Τα ερωτηματολόγια απαντήθηκαν ηλεκτρονικά. Προωθήθηκαν μέσω των προέδρων των εκπαιδευτικών του κάθε νομού στα ηλεκτρονικά τους μείλ οι οποίοι τόνισαν στους συμμετέχοντες ότι τα ερωτηματολόγια θα συμπληρωθούν ανώνυμα. Η συλλογή δεδομένων διήρκησε από το Φεβρουάριο του 2017 έως τον Απρίλιο του 2017.

Η υλοποίησή της άρχισε με τη συλλογή των ερευνητικών δεδομένων μέσω της χορήγησης του οργάνου μέτρησης της έρευνας, ένα κλειστό ερωτηματολόγιο, και την καταγραφή των απαντήσεων. Να σημειωθεί στο σημείο αυτό πως η συλλογή των δεδομένων έγινε τηρώντας τις αρχές δεοντολογίας της έρευνας: συνειδητή συναίνεση των συμμετεχόντων στην έρευνα, ανωνυμία των υποκειμένων της έρευνας, αυστηρή εμπιστευτικότητα των πληροφοριών της έρευνας καθώς και ενημέρωση των συμμετεχόντων για τα αποτελέσματα της έρευνας μετά το πέρας αυτής (Cohen & Manion, 1997).

Τη συλλογή των ερευνητικών μας δεδομένων, ακολούθησε η επεξεργασία τους με τη χρήση του λογισμικού διαχείρισης λογιστικών φύλλων (Microsoft Excel), όπου αφού καταχωρήθηκαν με προσοχή τα δεδομένα ακολούθησε η κατασκευή πινάκων και διαγραμμάτων με τις συχνότητες των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για κάθε ερώτημα που τους τέθηκε. Τα δεδομένα που διαμορφώθηκαν, χρησιμοποιήθηκαν και στη στατιστική ανάλυση με τη χρήση του προγράμματος Στατιστικής Επεξεργασίας Δεδομένων SPSS 21.0 για Windows, αφού εισήχθησαν στη σχετική Βάση Δεδομένων.

Πιο συγκεκριμένα, όλα τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια ελέγχθηκαν για να διαπιστωθεί η σωστή και πλήρης συμπλήρωσή τους. Έπειτα, τα συλλεχθέντα δεδομένα κωδικοποιήθηκαν και επεξεργάστηκαν, με αποτέλεσμα να παραχθεί ένα τελικό σύνολο δεδομένων το οποίο και αναλύθηκε.

Για να θεωρηθούν οι απαντήσεις που έδωσαν οι εκπαιδευτικοί ΕΑΕ έγκυρες, και ως συνέπεια τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα της έρευνας αξιόπιστα και αμερόληπτα, θα πρέπει η εκτιμηθείσα τιμή του δείκτη alpha να είναι υψηλότερη του 0.6. Χαμηλότερες τιμές του δείκτη θα επιστήσουν την προσοχή τόσο στο χειρισμό των δεδομένων όσο και των αποτελεσμάτων. Από την ανάλυση φαίνεται ότι ο

δείκτης αξιοπιστίας Cronbach για τις ερωτήσεις που αφορούν τις απόψεις και τις στάσεις των εκπαιδευτικών απέναντι στην εγκληματικότητα των μεταναστών, λαμβάνει την τιμή $\alpha=0.932$.

Κατά τη διάρκεια της έρευνας καταβλήθηκε κάθε προσπάθεια προκειμένου τα δεδομένα που συλλέχθηκαν να είναι έγκυρα και τεκμηριωμένα, κάτι το οποίο θεωρούμε ότι επιτεύχθηκε στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό. Φροντίσαμε να μην προκύψουν ηθικά ζητήματα μέσα από την εξασφάλιση της εμπιστευτικότητας και της ανωνυμίας. Πρακτικές δυσκολίες όσον αφορά τους συμμετέχοντες στην έρευνα, όπως επιφυλακτικότητα, απροθυμία συμμετοχής και καθυστέρηση δε δημιουργήσαν ιδιαίτερα προβλήματα.

Το δείγμα της έρευνας ($N=90$) είναι ικανοποιητικό για ποσοτική έρευνα. Μεγαλύτερο δείγμα θα έδινε σίγουρα πιο σαφή αποτελέσματα σχετικά με τις στάσεις των εκπαιδευτικών ως προς τη στάση τους απέναντι στους μετανάστες.

6.4 Περιορισμοί της έρευνας

Ένας περιορισμός που τίθεται σε κάθε έρευνα με ερωτηματολόγιο είναι η προκαθορισμένη δομή των ερωτήσεων και των απαντήσεων του ερωτηματολογίου. Στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιήθηκαν κυρίως ερωτήσεις κλειστού τύπου, ώστε να διευκολύνουν την κωδικοποίηση και επεξεργασία των αποτελεσμάτων. Ένας ακόμα περιορισμός της έρευνας αυτής, σχετίζεται με το γεγονός πως οι συμμετέχοντες δεν είχαν τη δυνατότητα επεξηγήσεων ή επίλυσης τυχόν αποριών, καθώς η ερευνήτρια δεν ήταν παρούσα κατά τη συμπλήρωσή των ερωτηματολογίων. Έγινε, ωστόσο, προσπάθεια να περιοριστούν τα προβλήματα αυτά με επιστολή η οποία συνόδευε τα ερωτηματολόγια, καθώς και με τη διευκρίνιση ότι ήταν δυνατή η επικοινωνία των παραληπτών για την παροχή επεξηγήσεων. Ακόμα οι συνθήκες κάτω από τις οποίες συμπληρώθηκε το ερωτηματολόγιο της έρευνας για τον κάθε συμμετέχοντα εκπαιδευτικό, είναι διαφορετικές.

Τέλος, δεν πρέπει να παραλείψουμε ότι κάθε εκπαιδευτική έρευνα που εστιάζει σε απόψεις και στάσεις, είναι ανθρωποκεντρική και συνεπώς ευμετάβλητη. Έτσι και η παρούσα έρευνα, δεν μπορεί να έχει παντοτινή ισχύ, αλλά υπόκειται σε αλλαγές που σχετίζονται με τον ανθρώπινο παράγοντα.

Κεφάλαιο 7°

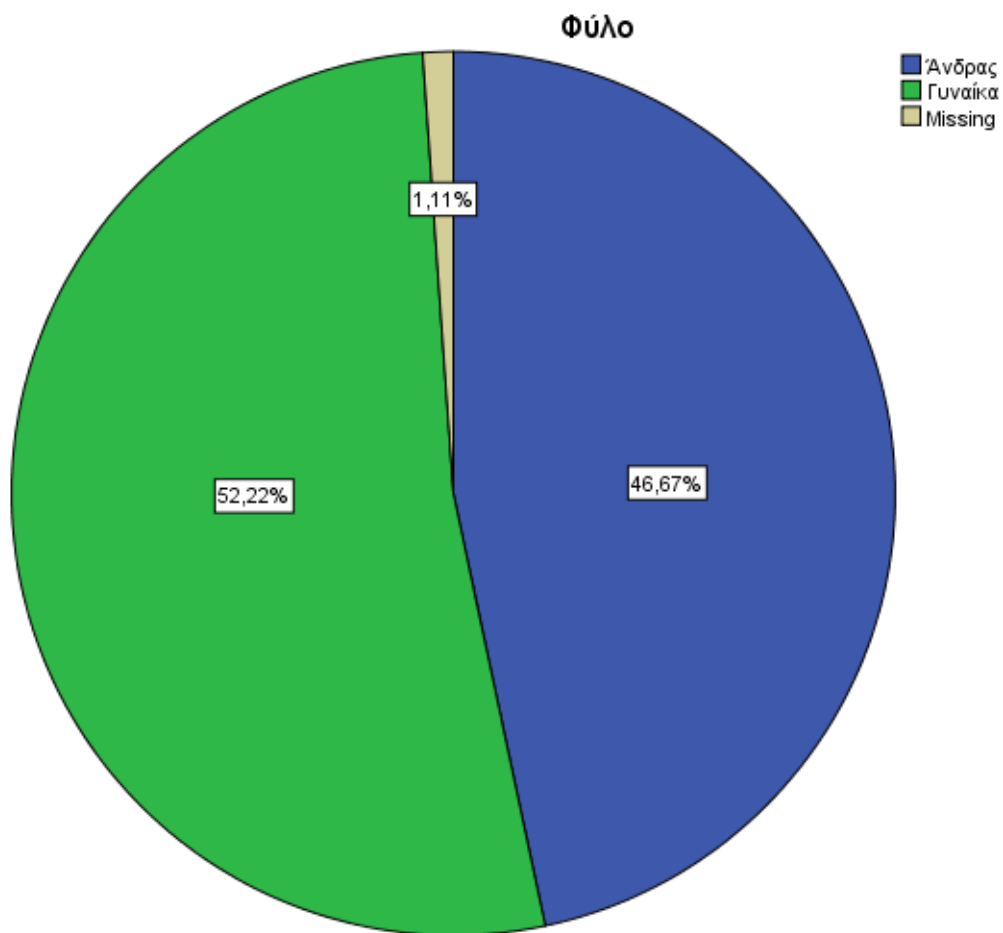
Αποτελέσματα έρευνας

Α μέρος : Προσωπικά στοιχεία εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

1. Φύλο

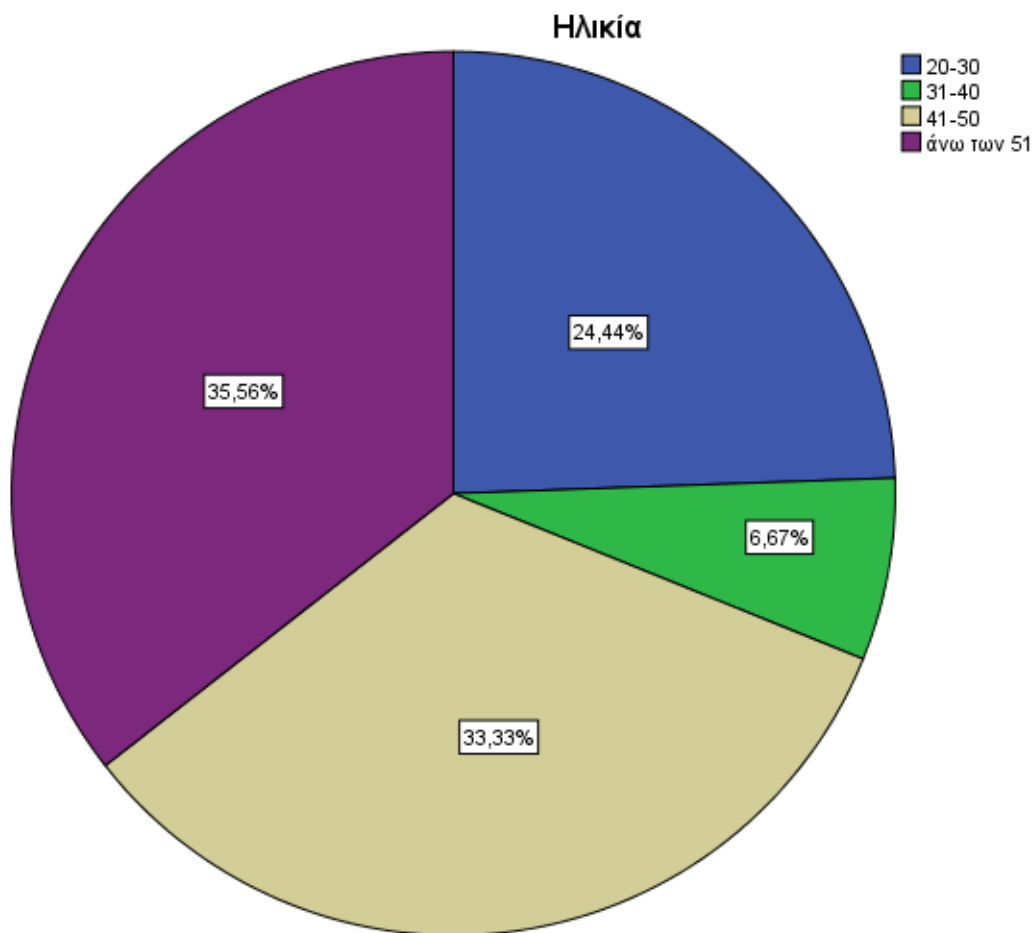
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ανδρας	42	46,7	47,2	47,2
	Γυναίκα	47	52,2	52,8	100,0
	Total	89	98,9	100,0	
Missing	System	1	1,1		
Total		90	100,0		

Στον παρακάτω πίνακα συχνοτήτων παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας αναφορικά με το φύλο των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης . Σύμφωνα με τα στοιχεία του παρακάτω πίνακα, ο αριθμός των γυναικών εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα είναι 47, σχεδόν ίσος με τον αντίστοιχο αριθμό των ανδρών εκπαιδευτικών που είναι 42 άτομα.

2. Ηλικία

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	20-30	22	24,4	24,4	24,4
	31-40	6	6,7	6,7	31,1
	41-50	30	33,3	33,3	64,4
	άνω των 51	32	35,6	35,6	100,0
	Total	90	100,0	100,0	

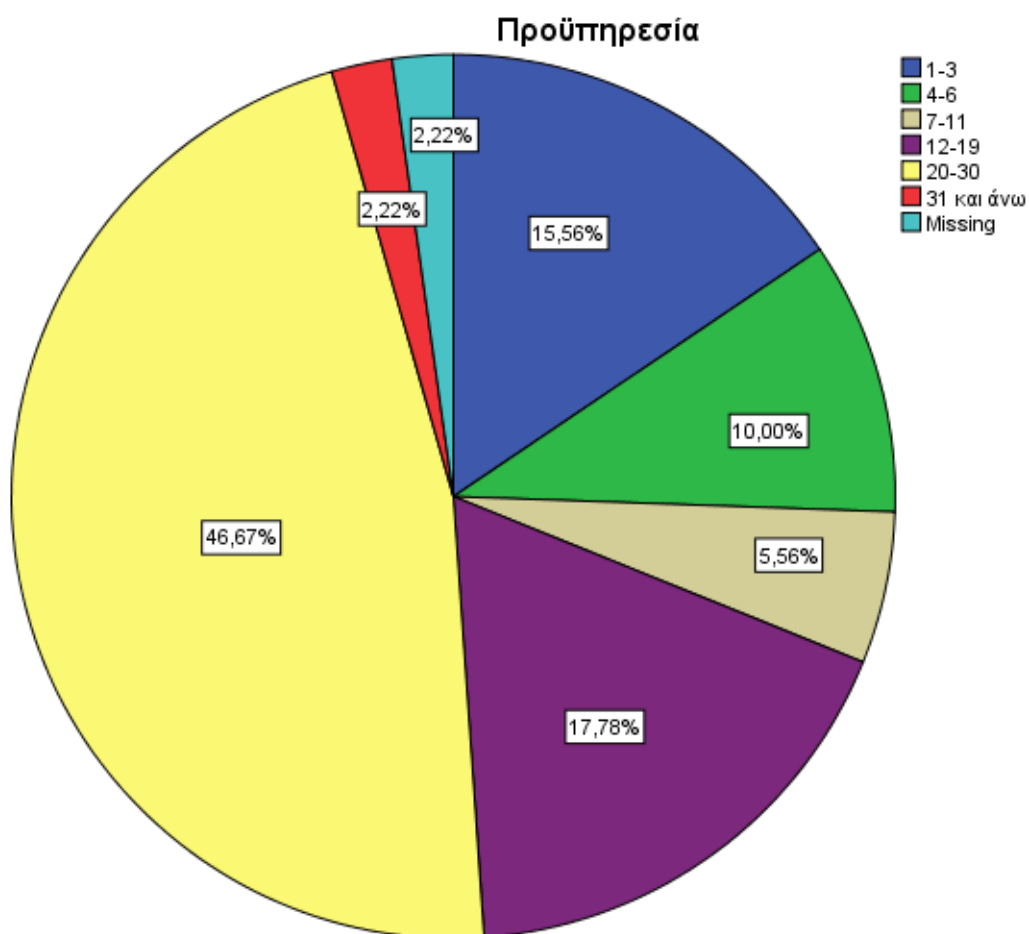

Στο παραπάνω διάγραμμα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας σχετικά με την ηλικία των εκπαιδευτικών που έλαβαν μέρος στην έρευνα. Όπως προκύπτει από το παραπάνω διάγραμμα, σε ποσοστό 35,56% οι ηλικίες του δείγματος είναι άνω των 51, δηλαδή σε μεγάλες και όχι τόσο παραγωγικές ηλικίες. Από την άλλη, το ποσοστό των εκπαιδευτικών που ανήκουν στην μικρή κατηγορία ηλικιών (20-30) είναι 24,44. Μικρό ποσοστό και συγκεκριμένα 6,67 κατέχει η ηλικιακή ομάδα 21-40 ενώ η ομάδα 41-50 καταλαμβάνει το ποσοστό της τάξεως του 33,33%

3.Προϋπηρεσία

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1-3	14	15,6	15,9	15,9
	4-6	9	10,0	10,2	26,1
	7-11	5	5,6	5,7	31,8
	12-19	16	17,8	18,2	50,0
	20-30	42	46,7	47,7	97,7
	31 και άνω	2	2,2	2,3	100,0
	Total	88	97,8	100,0	
Missing	System	2	2,2		
Total		90	100,0		

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας όσον αφορά τα χρόνια υπηρεσίας των εκπαιδευτικών.

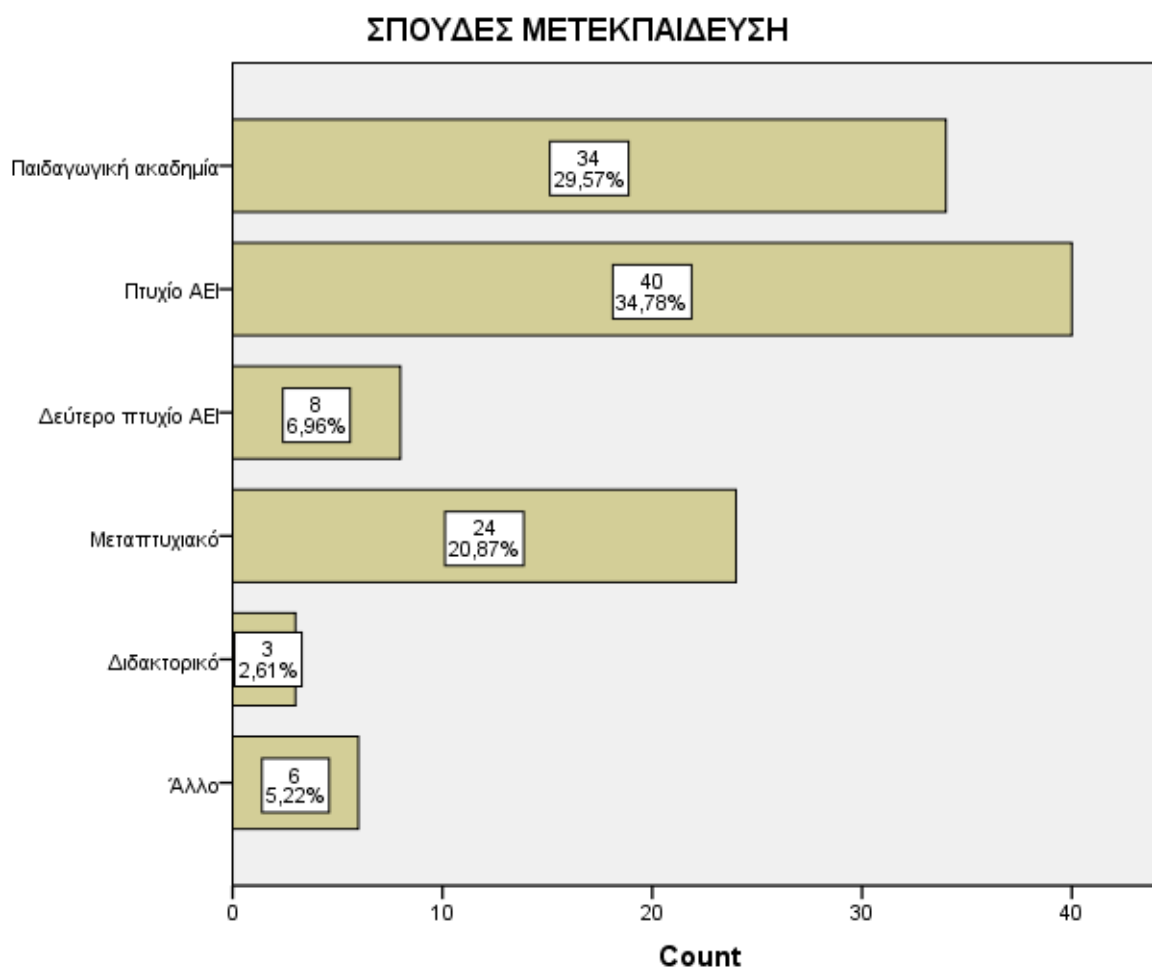
Σύμφωνα με τα παραπάνω στοιχεία, παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής στην έρευνα 46,67% έχουν οι εκπαιδευτικοί που ανήκουν στην κατηγορία ετών υπηρεσίας 20-30 και ακολουθεί με ποσοστό 17,78% η κατηγορία ετών υπηρεσίας 12-19. Το χαμηλότερο ποσοστό 2,22 έχει η κατηγορία με έτη υπηρεσίας 31 και άνω.

4. ΣΠΟΥΔΕΣ-ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

		Responses		Percent of
		N	Percent	Cases
ΣΠΟΥΔΕΣ a	Παιδαγωγική ακαδημία	34	29,6%	37,8%
	Πτυχίο ΑΕΙ	40	34,8%	44,4%
	Δεύτερο πτυχίο ΑΕΙ	8	7,0%	8,9%
	Μεταπτυχιακό	24	20,9%	26,7%
	Διδακτορικό	3	2,6%	3,3%
	Άλλο	6	5,2%	6,7%
Total		115	100,0%	127,8%

a. Dichotomy group tabulated at value 1.

Στον πίνακα συχνοτήτων που ακολουθεί παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας αναφορικά με τις βασικές σπουδές των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν σε αυτήν.

Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό εκπαιδευτικών 34,78 κατέχει πτυχίο ΑΕΙ ενώ ένα εξίσου μεγάλο ποσοστό 29,57 έχει αποφοιτήσει από την παιδαγωγική ακαδημία. Ένα πολύ μικρό ποσοστό μόλις 2,61 κατέχει τον τίτλο του διδακτορικού ενώ ένα ποσοστό 6,96 έχει και δεύτερο πτυχίο ΑΕΙ. Μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών κατέχει το ποσοστό 20,87.

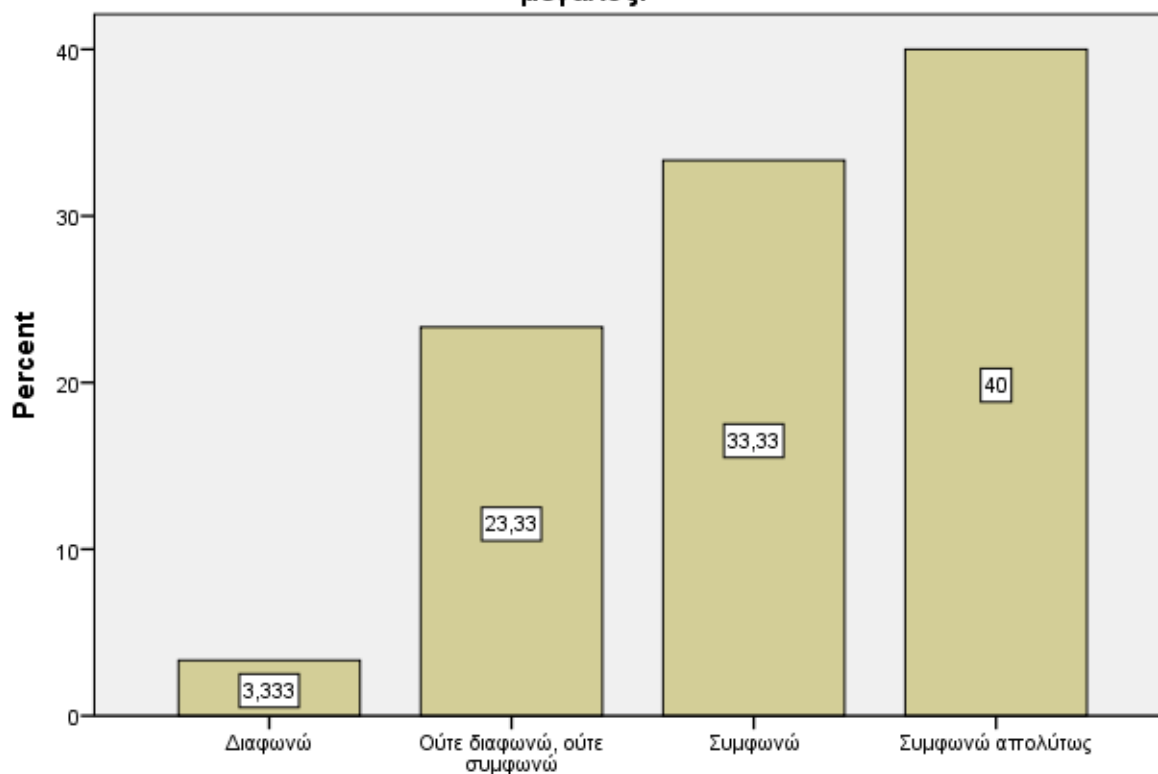
Β' μέρος : Στάσεις εκπαιδευτικών απέναντι στους μετανάστες

1. Ο αριθμός των μεταναστών στη χώρα μας τα τελευταία δέκα χρόνια είναι αρκετά μεγάλος.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ	3	3,3	3,3	3,3

Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	21	23,3	23,3	26,7
Συμφωνώ	30	33,3	33,3	60,0
Συμφωνώ απολύτως	36	40,0	40,0	100,0
Total	90	100,0	100,0	

Ο αριθμός των μεταναστών στη χώρα μας τα τελευταία δέκα χρόνια είναι αρκετά μεγάλος.

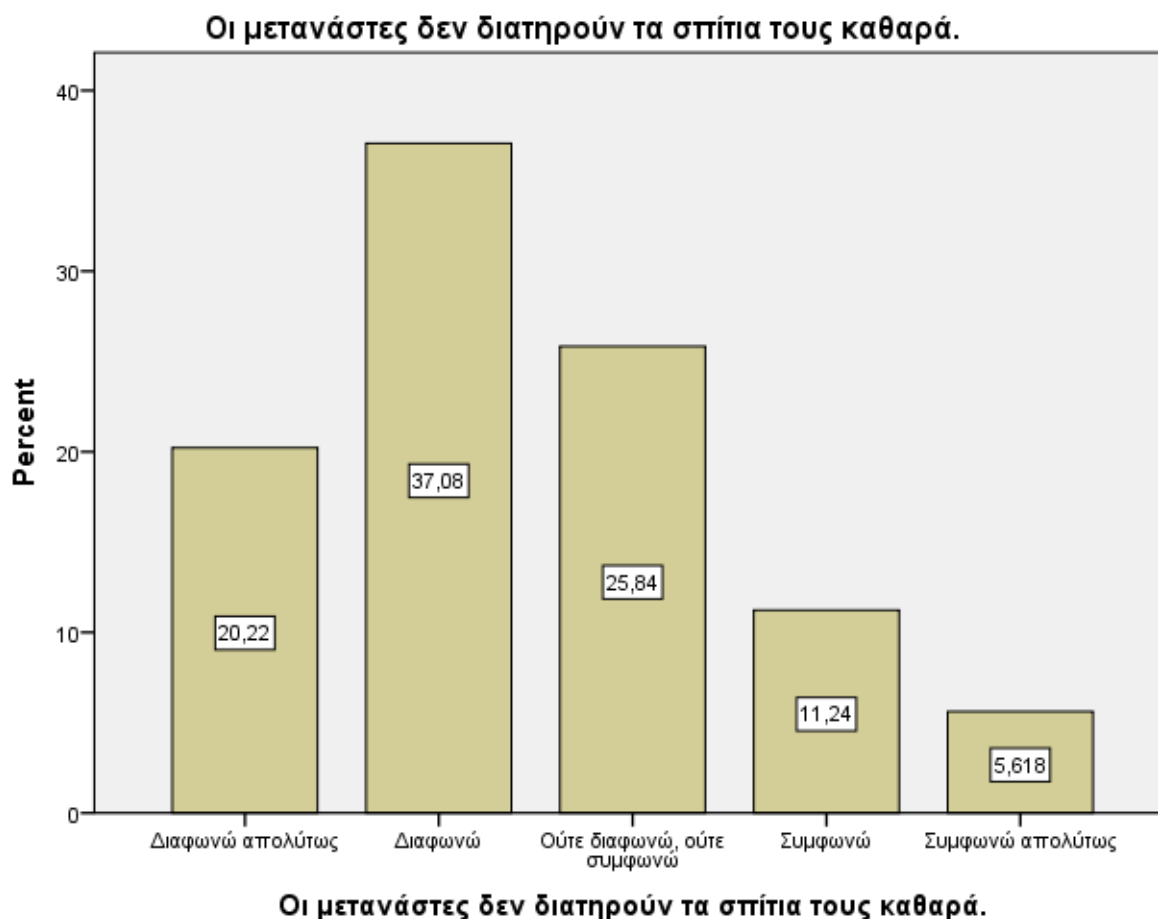

Ο αριθμός των μεταναστών στη χώρα μας τα τελευταία δέκα χρόνια είναι αρκετά μεγάλος.

Από το παραπάνω διάγραμμα φαίνεται ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί συμφωνούν με αυτή τη θέση καθώς το 40% απάντησε ότι συμφωνεί απολύτως και ακολουθεί ένα ποσοστό 33,33% που συμφωνεί. Ένα μικρό ποσοστό 3,333% απάντησε μόνο ότι διαφωνεί ενώ κανένας δεν απάντησε ότι διαφωνεί απολύτως.

2. Οι μετανάστες δεν διατηρούν τα σπίτια τους καθαρά.

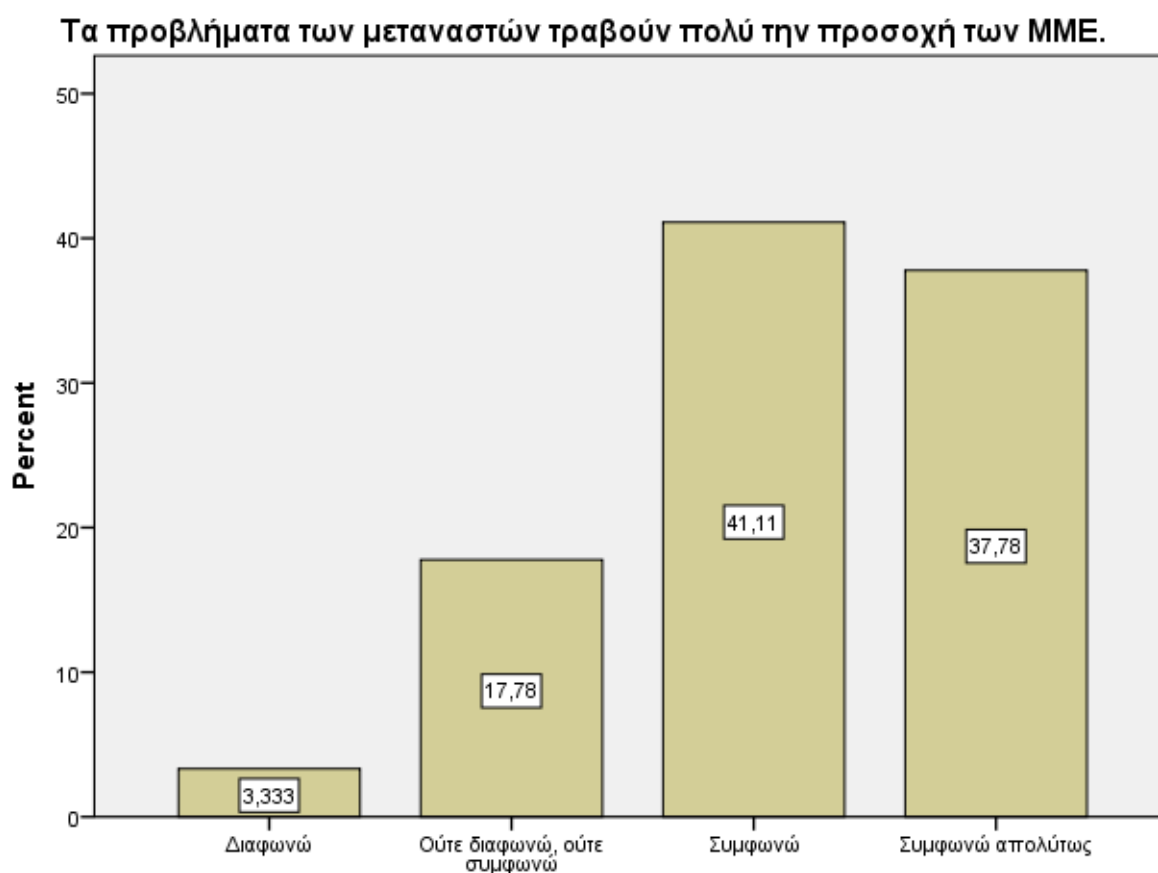
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απολύτως	18	20,0	20,2	20,2
	Διαφωνώ	33	36,7	37,1	57,3
	Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	23	25,6	25,8	83,1
	Συμφωνώ	10	11,1	11,2	94,4
	Συμφωνώ απολύτως	5	5,6	5,6	100,0
	Total	89	98,9	100,0	
Missing	System	1	1,1		
Total		90	100,0		

Εδώ οι εκπαιδευτικοί στο μεγαλύτερο ποσοστό 37,08% απάντησαν ότι διαφωνούν ενώ υπήρχε και ένα ποσοστό μικρό βέβαια 5,618% που συμφωνεί απολύτως.

3. Τα προβλήματα των μεταναστών τραβούν πολύ την προσοχή των ΜΜΕ.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ	3	3,3	3,3	3,3
	Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	16	17,8	17,8	21,1
	Συμφωνώ	37	41,1	41,1	62,2
	Συμφωνώ απολύτως	34	37,8	37,8	100,0
	Total	90	100,0	100,0	

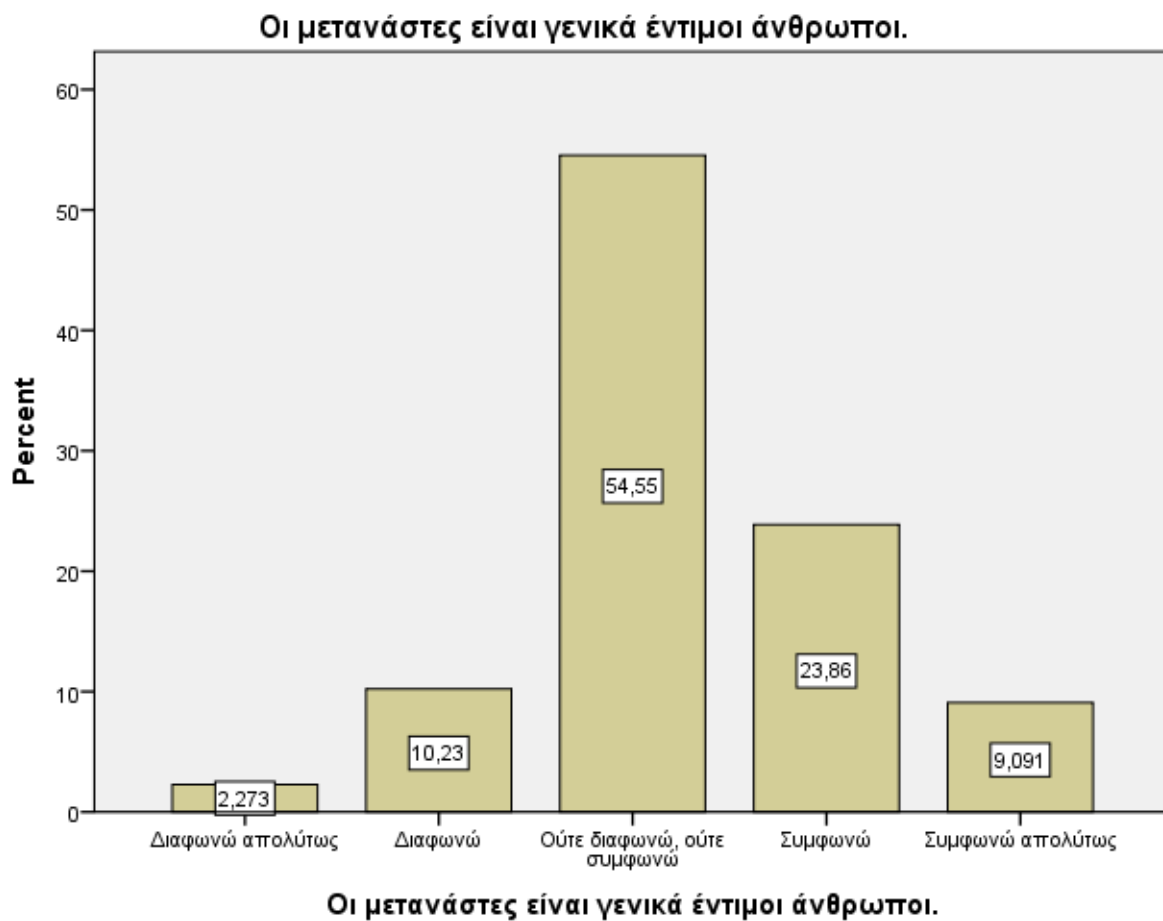

Τα προβλήματα των μεταναστών τραβούν πολύ την προσοχή των ΜΜΕ.

Και εδώ οι εκαπιδευτικοί με μεγάλο μάλιστα ποσοστό 41,11 % απάντησαν ότι συμφωνούν ενώ το 37,78% απάντησε ότι συμφωνεί απολύτως. Ένα ποσοστό 17,78% απάντησε ότι ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί ενώ υπάρχει και ένα μικρό ποσοστό 3,333 % που διαφωνεί.

4. Οι μετανάστες είναι γενικά έντιμοι άνθρωποι.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απολύτως	2	2,2	2,3	2,3
	Διαφωνώ	9	10,0	10,2	12,5
	Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	48	53,3	54,5	67,0
	Συμφωνώ	21	23,3	23,9	90,9
	Συμφωνώ απολύτως	8	8,9	9,1	100,0
	Total	88	97,8	100,0	
Missing	System	2	2,2		
Total		90	100,0		

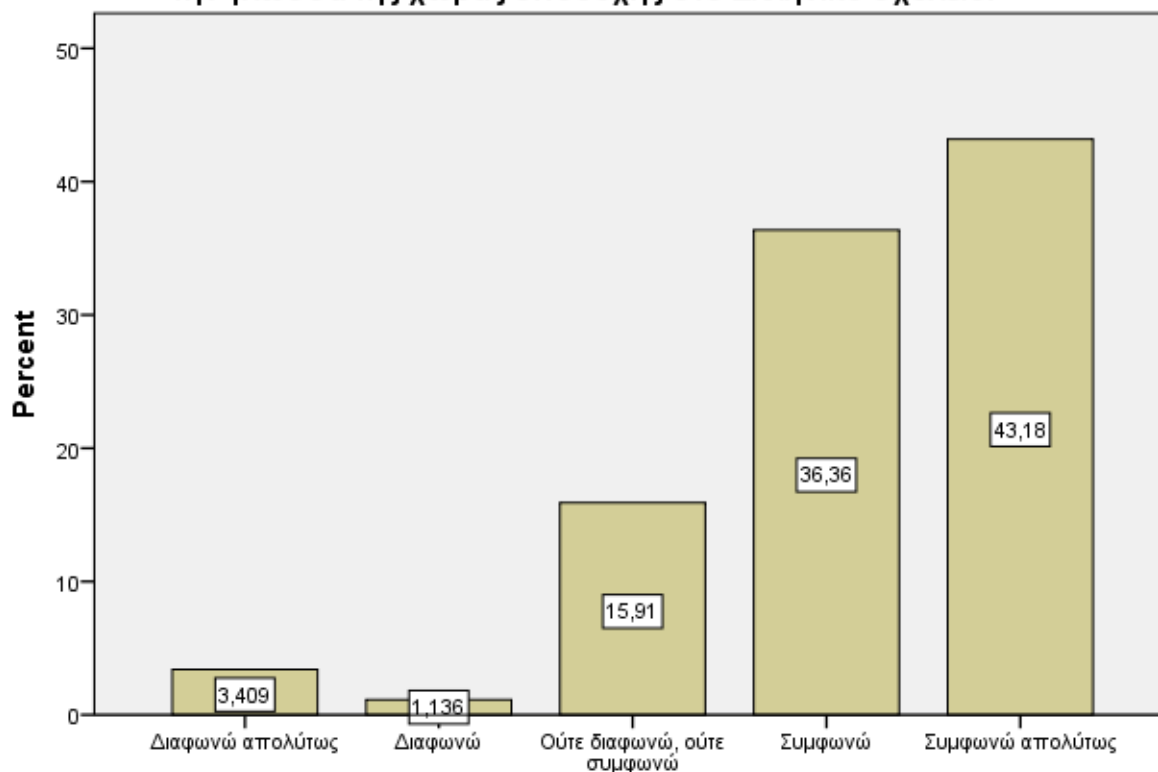

Εδώ οι εκπαιδευτικοί φάνηκαν μπερδεμένοι καθώς οι μισοί και παραπάνω σε ποσοστό 54,55% απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν. Υπήρξε ένα μικρό ποσοστό 2, 273 που διαφωνούν απολύτως και ένα ποσοστό αντίθετα 9,091 που συμφωνούν απολύτως.

5. Τα παιδιά των μεταναστών πρέπει να μαθαίνουν την μητρική τους γλώσσα και την γλώσσα της χώρας υποδοχής στο Ελληνικό σχολείο.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απολύτως	3	3,3	3,4	3,4
	Διαφωνώ	1	1,1	1,1	4,5
	Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	14	15,6	15,9	20,5
	Συμφωνώ	32	35,6	36,4	56,8
	Συμφωνώ απολύτως	38	42,2	43,2	100,0
	Total	88	97,8	100,0	
Missing	System	2	2,2		
Total		90	100,0		

Τα παιδιά των μεταναστών πρέπει να μαθαίνουν την μητρική τους γλώσσα και την γλώσσα της χώρας υποδοχής στο Ελληνικό σχολείο.

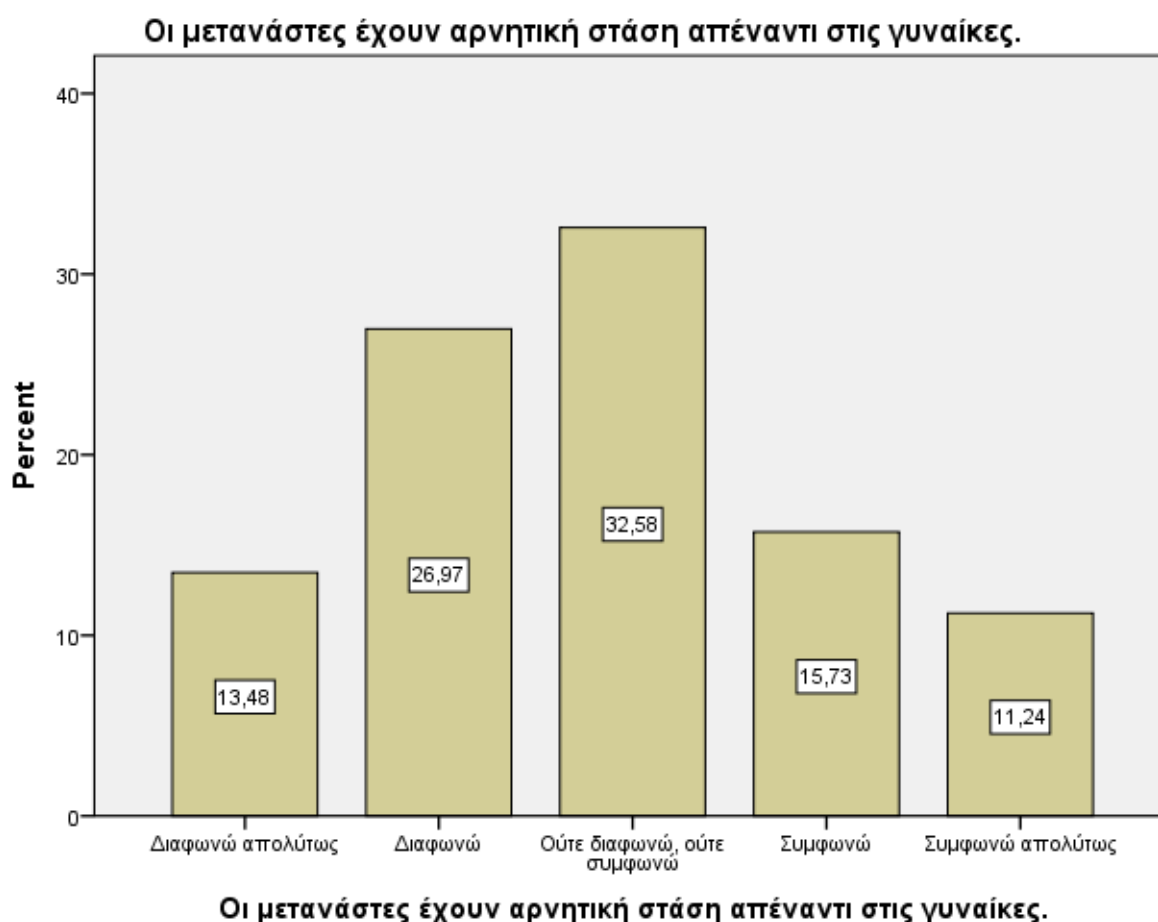
Τα παιδιά των μεταναστών πρέπει να μαθαίνουν την μητρική τους γλώσσα και την γλώσσα της χώρας υποδοχής στο Ελληνικό σχολείο.

Στο παραπάνω γράφημα φαίνεται ότι οι εκπαιδευτικοί σε μεγάλο ποσοστό 43,18 συμφωνούν ότι οι αλλοδαποί μαθητές πρέπει να μαθαίνουν και τη μητρική και τη γλώσσα της χώρας υποδοχής τους. Μόλις ένα ποσοστό 1, 136% δηλώνει ότι διαφωνεί και ένα εξίσου μικρό ποσοστό 3,409 δηλώνει ότι διαφωνεί απολύτως.

6. Οι μετανάστες έχουν αρνητική στάση απέναντι στις γυναίκες.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απολύτως	12	13,3	13,5	13,5
	Διαφωνώ	24	26,7	27,0	40,4
	Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	29	32,2	32,6	73,0
	Συμφωνώ	14	15,6	15,7	88,8
	Συμφωνώ απολύτως	10	11,1	11,2	100,0
Total		89	98,9	100,0	

Missing	System	1	1,1
Total		90	100,0

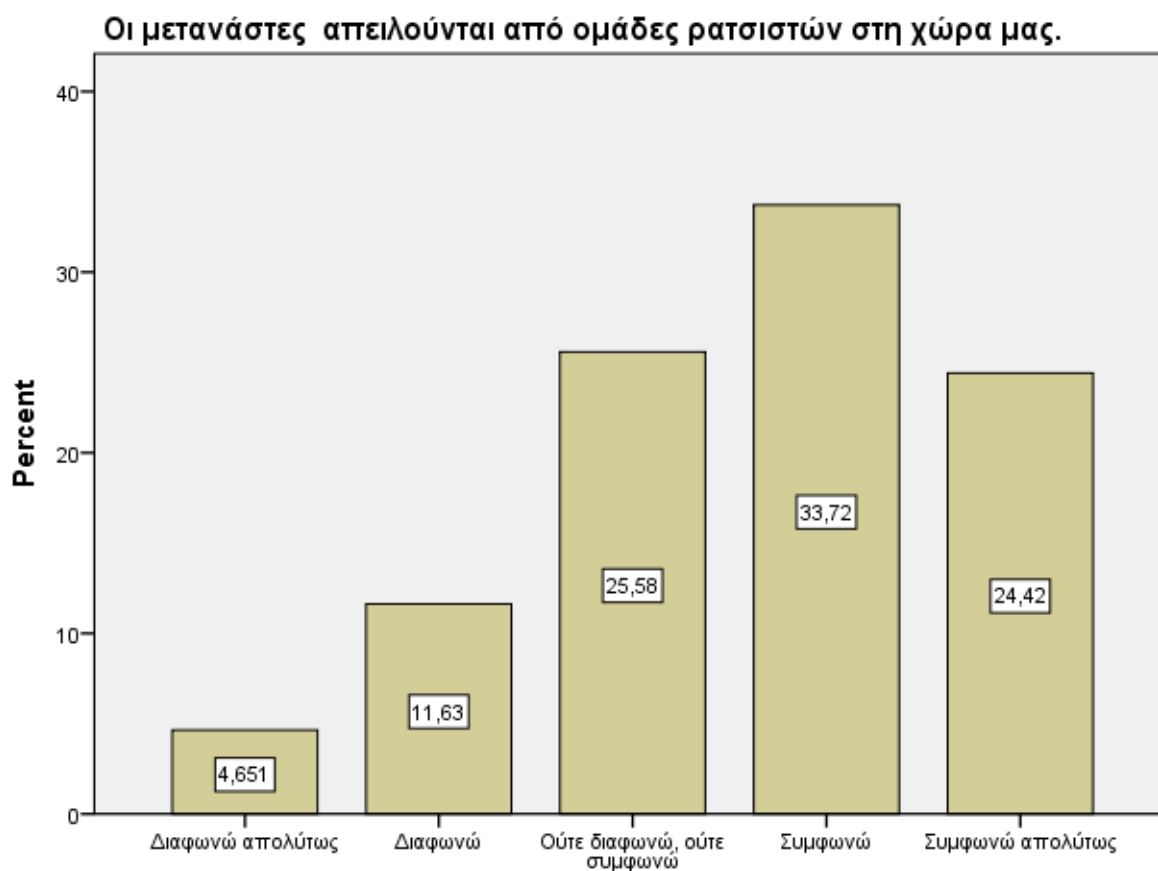

Εδώ οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί 32,58 απάντησαν οτιούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν ενώ αμέσως μετά 26,97 απάντησαν ότι διαφωνούν. ακολουθεί ένα ποσοστό 15,73 που συμφωνεί και ένα ποσοστό 13,48 που διαφωνεί απολύτως. Ένα μικρό ποσοστό 11,24 απάντησε ότι συμφωνεί απολύτως.

7. Οι μετανάστες απειλούνται από ομάδες ρατσιστών στη χώρα μας.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απολύτως	4	4,4	4,7	4,7

	Διαφωνώ	10	11,1	11,6	16,3
	Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	22	24,4	25,6	41,9
	Συμφωνώ	29	32,2	33,7	75,6
	Συμφωνώ απολύτως	21	23,3	24,4	100,0
	Total	86	95,6	100,0	
Missing	System	4	4,4		
Total		90	100,0		

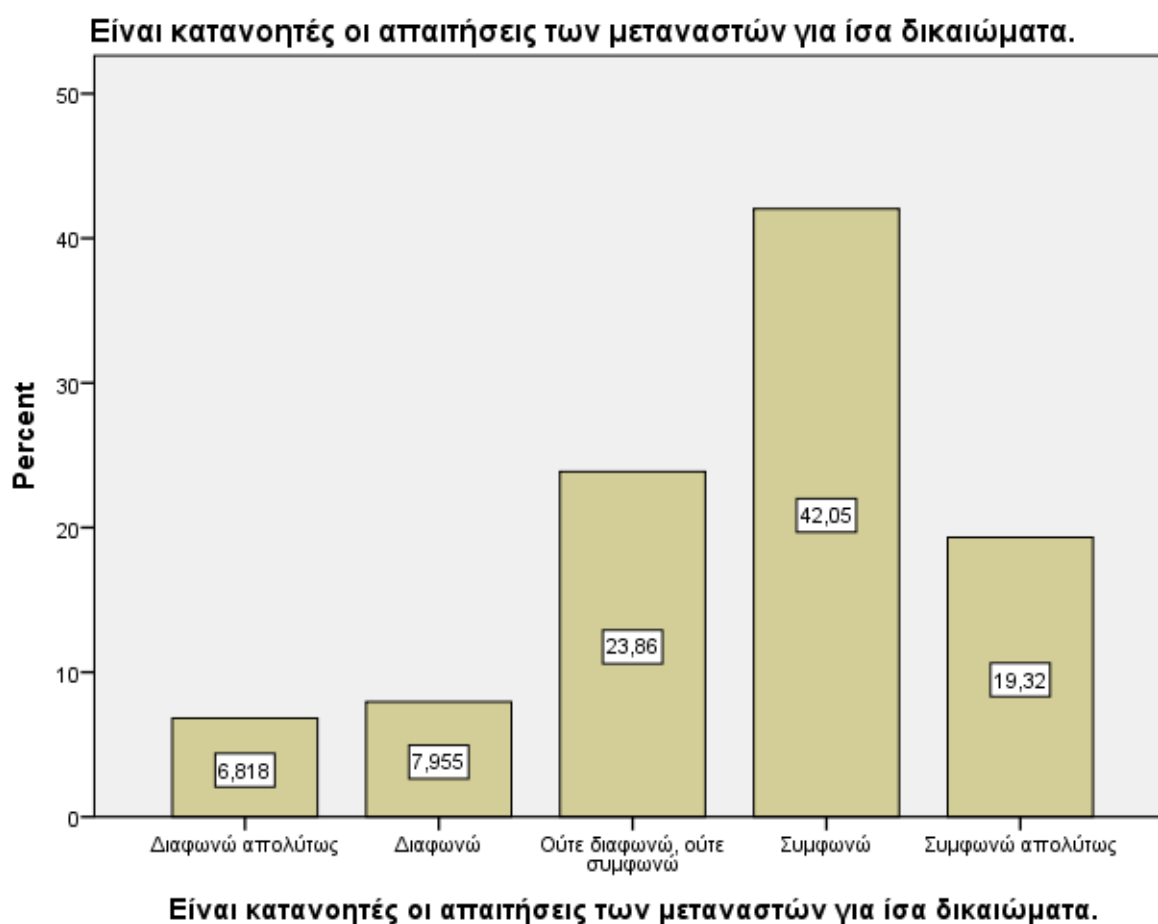

Οι μετανάστες απειλούνται από ομάδες ρατσιστών στη χώρα μας.

Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι οι μετανάστες απειλούνται από ομάδες ρατσιστών στη χώρα μας καθώς το 33,72 απάντησε ότι συμφωνεί. Το 24,42 απάντησε ότι συμφωνεί απολύτως ενώ 25,58 ότι ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Το 11, 63 απάντησε ότι διαφωνεί ενώ το 4,651 ότι διαφωνεί απολύτως.

8.Είναι κατανοητές οι απαιτήσεις των μεταναστών για ίσα δικαιώματα.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απολύτως	6	6,7	6,8	6,8
	Διαφωνώ	7	7,8	8,0	14,8
	Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	21	23,3	23,9	38,6
	Συμφωνώ	37	41,1	42,0	80,7
	Συμφωνώ απολύτως	17	18,9	19,3	100,0
	Total	88	97,8	100,0	
Missing	System	2	2,2		
Total		90	100,0		

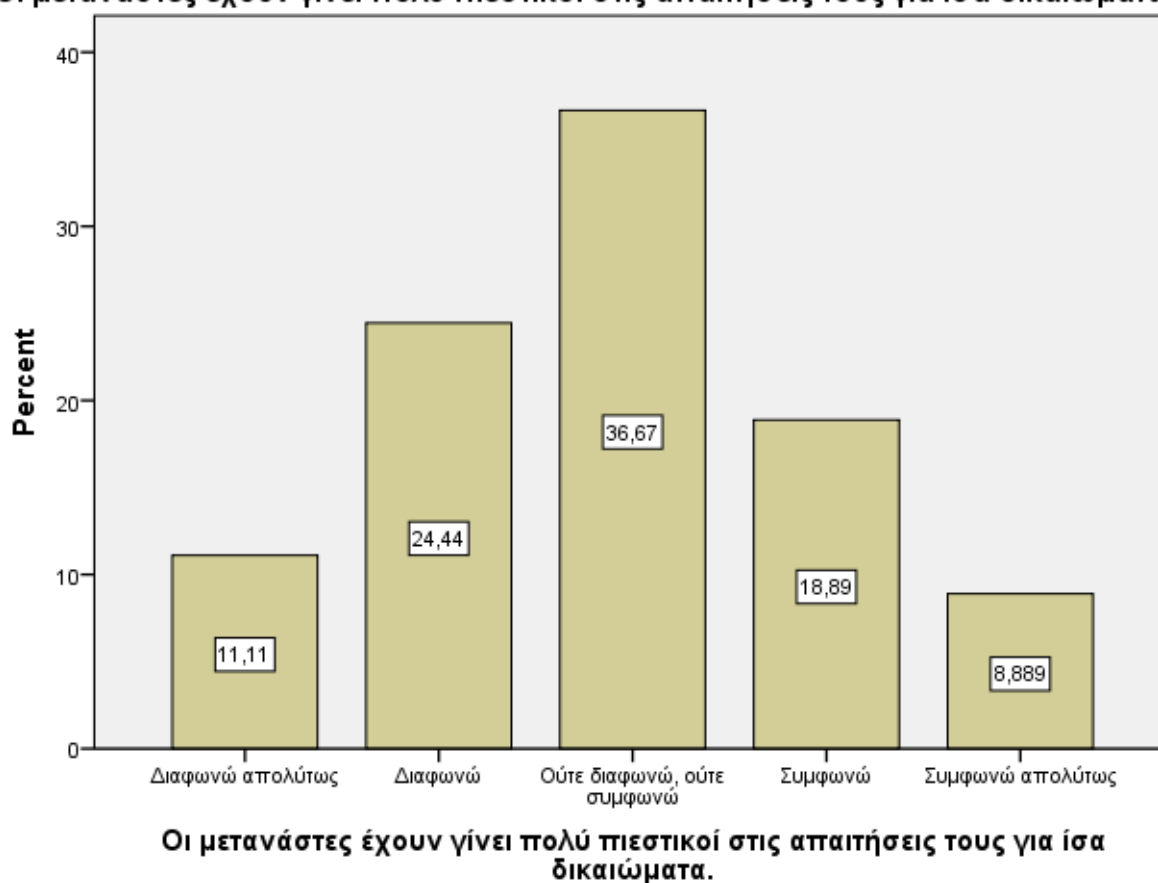

Και εδώ οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι είναι κατανοητές οι απαιτήσεις των μεταναστών για ίσα δικαιώματα καθώς το 42,05 % απάντησε ότι συμφωνεί. Μόλις ένα 6,818 απάντησε ότι διαφωνεί απολύτως και το 7,955% ότι διαφωνεί.

9. Οι μετανάστες έχουν γίνει πολύ πειστικοί στις απαιτήσεις τους για ίσα δικαιώματα.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απολύτως	10	11,1	11,1	11,1
	Διαφωνώ	22	24,4	24,4	35,6
	Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	33	36,7	36,7	72,2
	Συμφωνώ	17	18,9	18,9	91,1
	Συμφωνώ απολύτως	8	8,9	8,9	100,0
	Total	90	100,0	100,0	

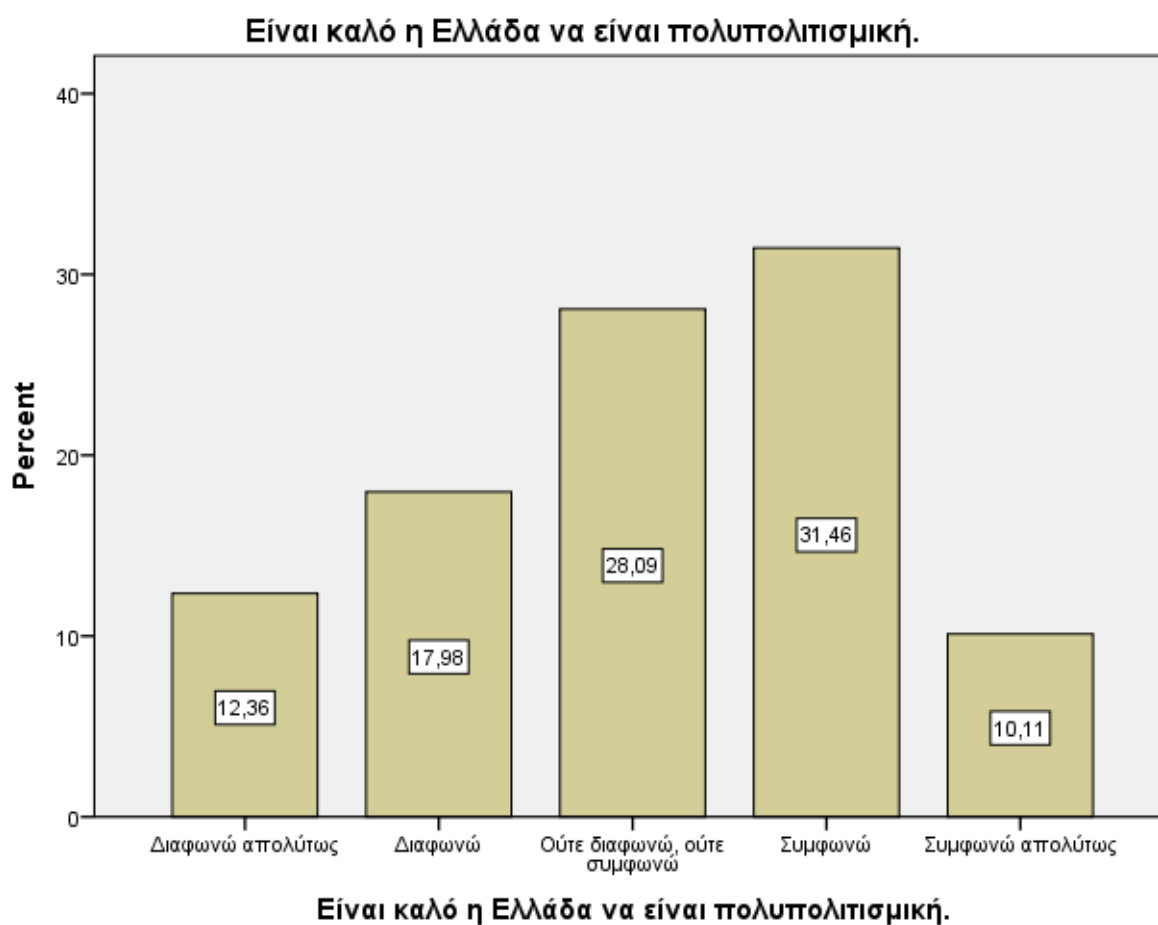
Οι μετανάστες έχουν γίνει πολύ πειστικοί στις απαιτήσεις τους για ίσα δικαιώματα.

Εδώ το μεγαλύτερο ποσοστό 36,67 απάντησε ούτε ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί ενώ ακολουθεί το ποσοστό 24,44 που δηλώνει ότι διαφωνεί. Με μικρή διαφορά ακολουθεί το ποσοστό 18,89% που δηλώνει το αντίθετο ότι δηλαδή συμφωνεί.

10.Είναι καλό η Ελλάδα να είναι πολυπολιτισμική.

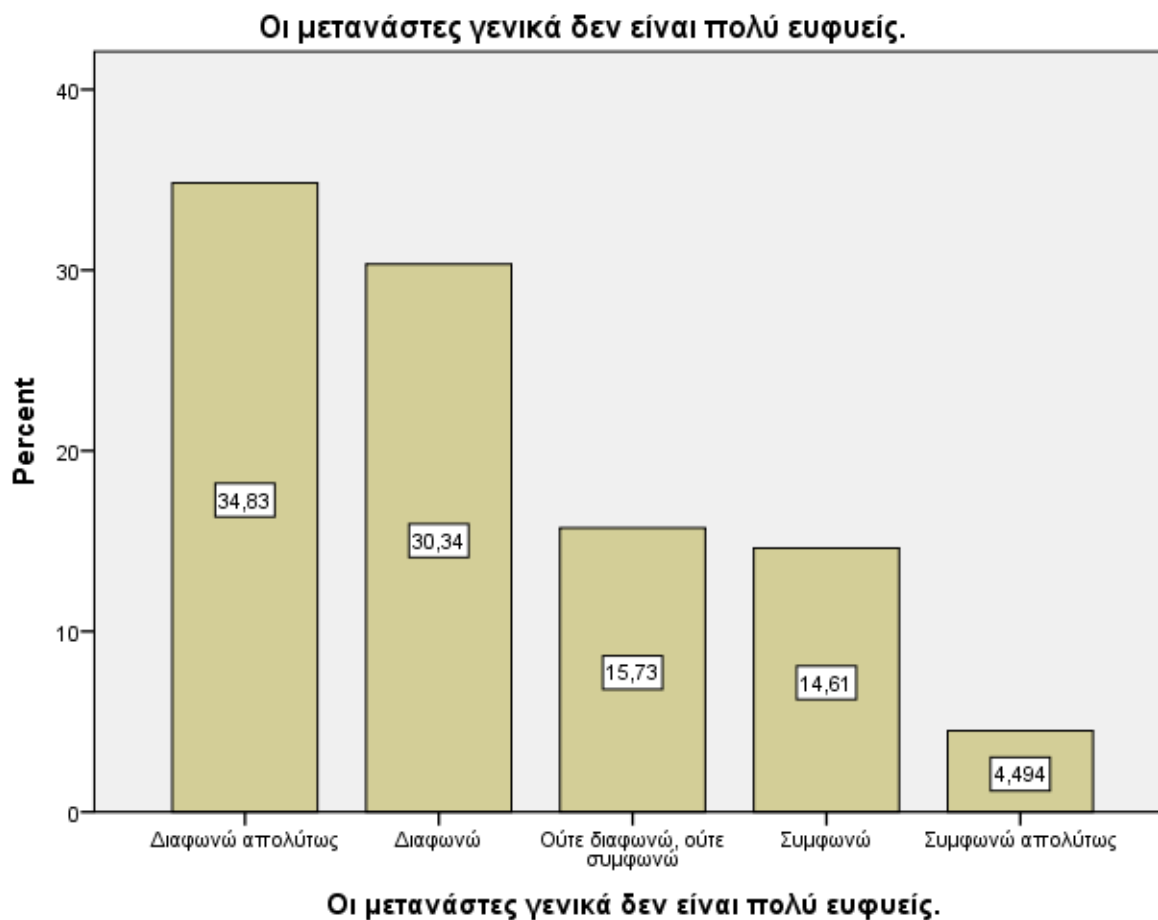
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απολύτως	11	12,2	12,4	12,4
	Διαφωνώ	16	17,8	18,0	30,3
	Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	25	27,8	28,1	58,4
	Συμφωνώ	28	31,1	31,5	89,9
	Συμφωνώ απολύτως	9	10,0	10,1	100,0
	Total	89	98,9	100,0	
Missing	System	1	1,1		
Total		90	100,0		

Στο παραπάνω διάγραμμα φαίνεται ότι οι εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 31,46 % συμφωνούν ενώ σε αρκετά μεγάλο ποσοστό 28,09 οι εκπαιδευτικοί φαίνονται δε δίνουν μια ξεκάθαρη απάντηση καθώς ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν. Το 12, 36% απαντάει ότι διαφωνεί απολύτως ενώ το 10,11% ότι συμφωνεί απολύτως.

11. Οι μετανάστες γενικά δεν είναι πολύ ευφυείς.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απολύτως	31	34,4	34,8	34,8
	Διαφωνώ	27	30,0	30,3	65,2
	Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	14	15,6	15,7	80,9
	Συμφωνώ	13	14,4	14,6	95,5
	Συμφωνώ απολύτως	4	4,4	4,5	100,0
	Total	89	98,9	100,0	
Missing	System	1	1,1		
Total		90	100,0		

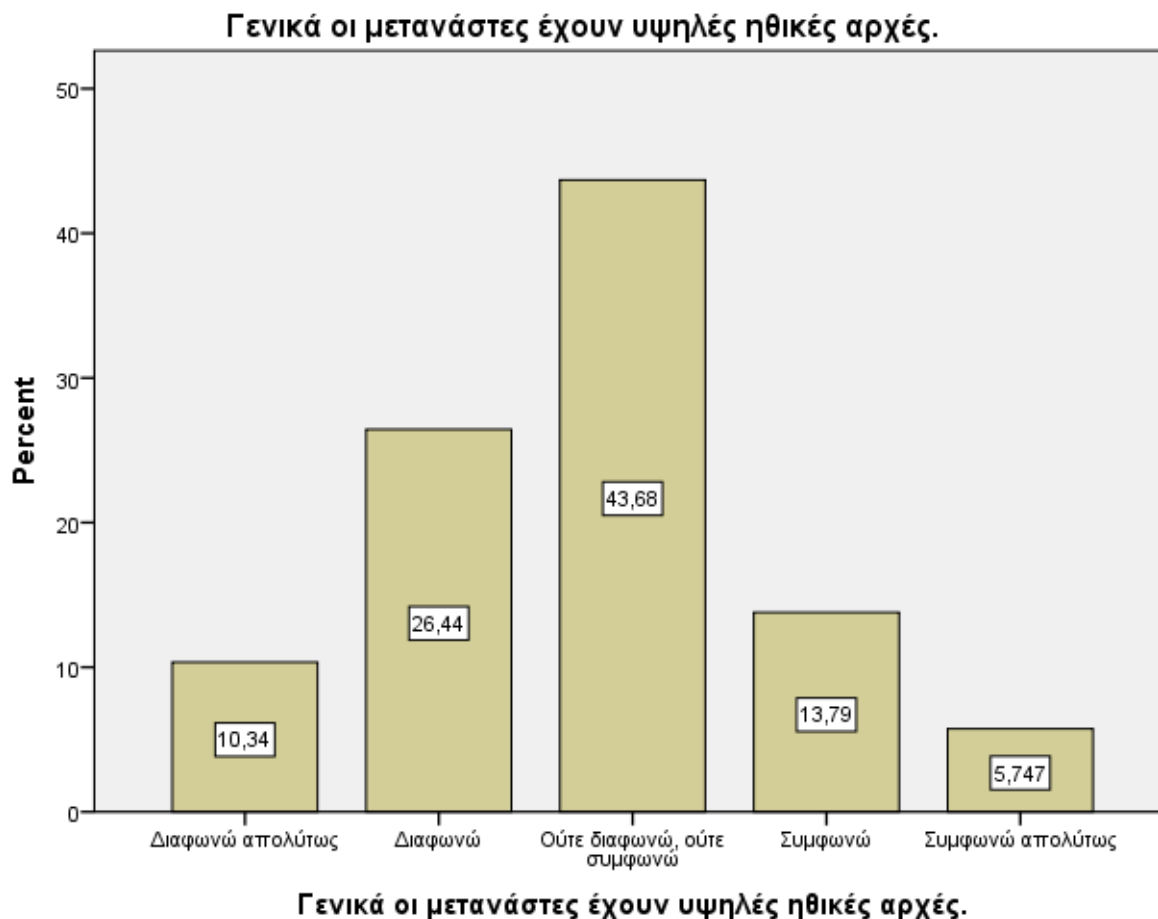

Στο παραπάνω διάγραμμα φαίνεται ότι οι εκπαιδευτικοί διαφωνούν με τη θέση ότι οι μετανάστες γενικά δεν είναι πολύ ευφυείς καθώς το 34,83 % απαντάει ότι διαφωνεί απολύτως. Υπάρχει βέβαια και ένα ποσοστό 14,61% που συμφωνεί και ένα ποσοστό 4,494 που συμφωνεί απολύτως.

12.Γενικά οι μετανάστες έχουν υψηλές ηθικές αρχές.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απολύτως	9	10,0	10,3	10,3
	Διαφωνώ	23	25,6	26,4	36,8
	Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	38	42,2	43,7	80,5
	Συμφωνώ	12	13,3	13,8	94,3
	Συμφωνώ απολύτως	5	5,6	5,7	100,0

Total	87	96,7	100,0
Missing System	3	3,3	
Total	90	100,0	

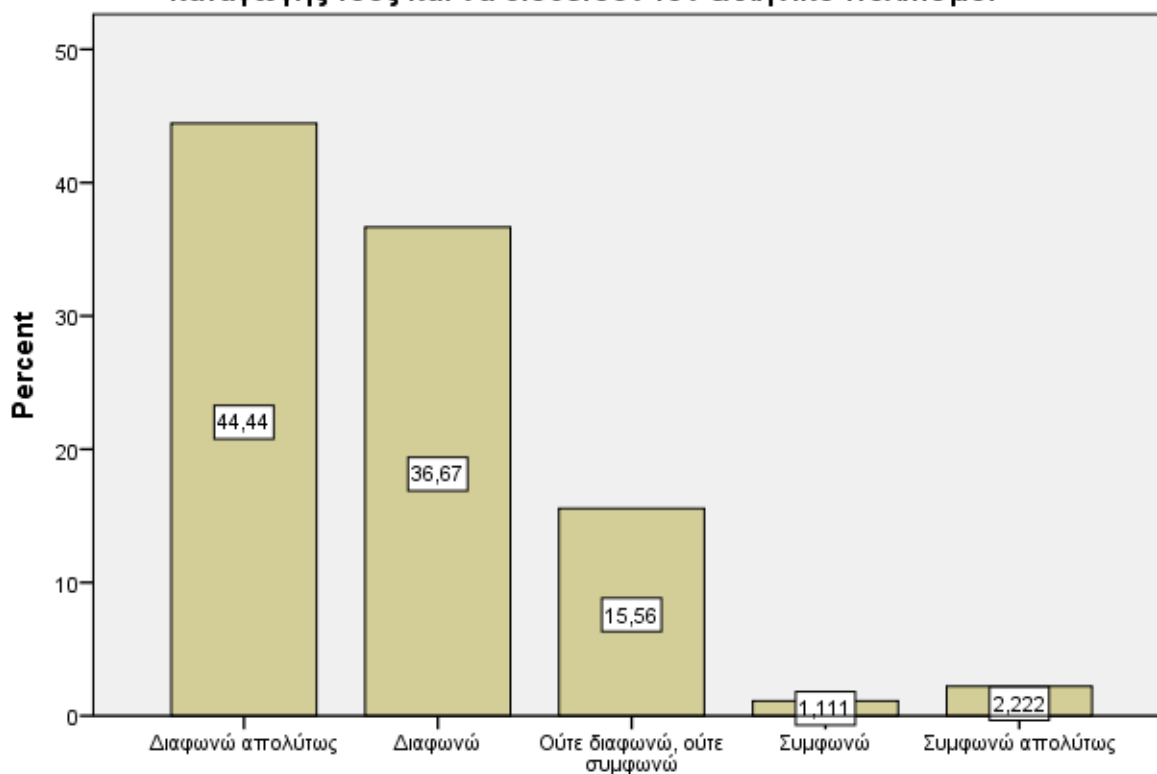
Εδώ το 43,68 απαντάει ότι ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί ενώ ακολουθεί ένα 26,44% που διαφωνεί. Το 13,79% απαντάει ότι συμφωνεί ενώ το 10,34% ότι διαφωνεί απολύτως. Το 5,747 απαντάει ότι συμφωνεί απολύτως.

13.Είμαι υπέρ του οι μετανάστες να εγκαταλείπουν πλήρως τον πολιτισμό της χώρας καταγωγής τους και να υιοθετούν τον ελληνικό πολιτισμό.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απολύτως	40	44,4	44,4	44,4

Διαφωνώ	33	36,7	36,7	81,1
Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	14	15,6	15,6	96,7
Συμφωνώ	1	1,1	1,1	97,8
Συμφωνώ απολύτως	2	2,2	2,2	100,0
Total	90	100,0	100,0	

Είμαι υπέρ του οι μετανάστες να εγκαταλείπουν πλήρως τον πολιτισμό της χώρας καταγωγής τους και να υιοθετούν τον ελληνικό πολιτισμό.

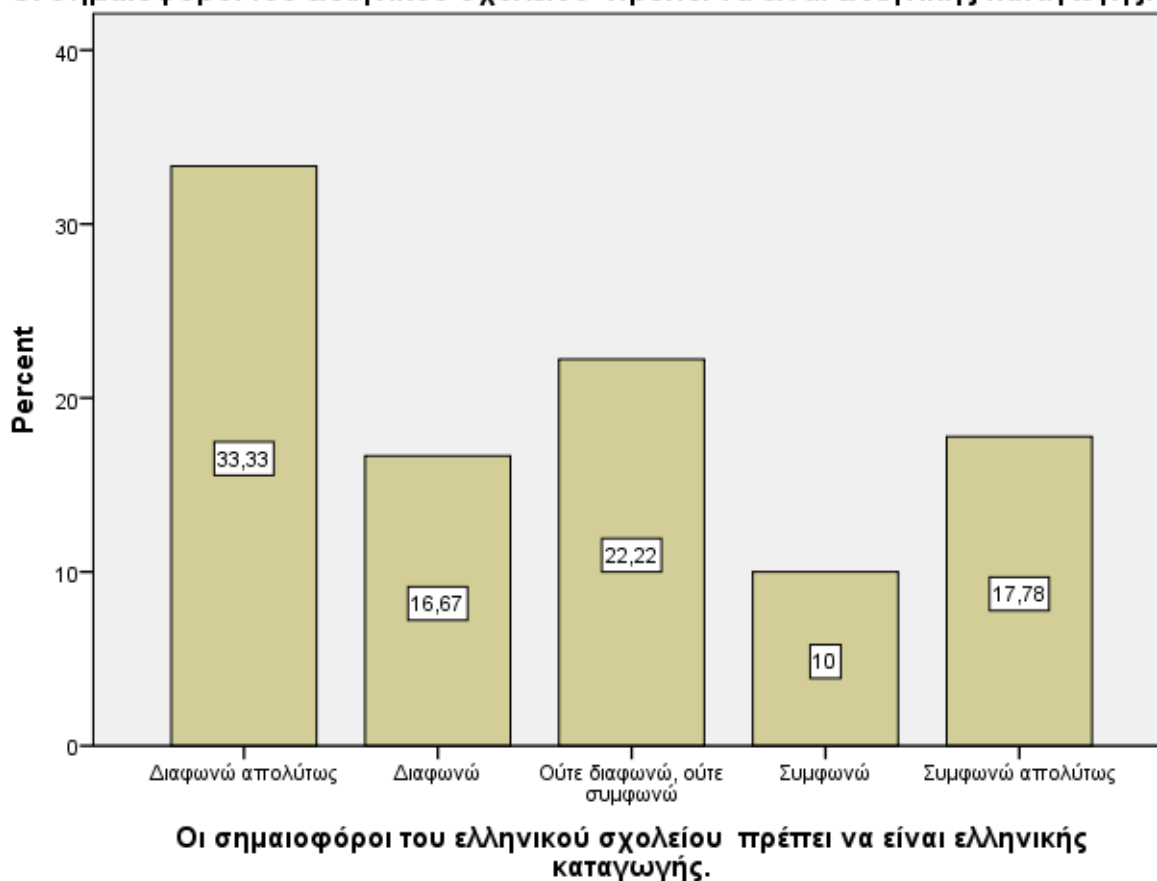
Είμαι υπέρ του οι μετανάστες να εγκαταλείπουν πλήρως τον πολιτισμό της χώρας καταγωγής τους και να υιοθετούν τον ελληνικό πολιτισμό.

Στο παραπάνω γράφημα φαίνεται ότι οι πιο πολλοί εκπαιδευτικοί είναι κατά του να εγκαταλείπουν οι μετανάστες πλήρως τον πολιτισμό της χώρας καταγωγής τους και να υιοθετούν τον ελληνικό πολιτισμό αφού το 44,44% δηλώνει ότι διαφωνεί απολύτως στο να εγκαταλείπουν οι μετανάστες πλήρως τον πολιτισμό της χώρας καταγωγής τους και να υιοθετούν τον ελληνικό πολιτισμό. Μόλις το 2,222% δηλώνει ότι συμφωνεί απολύτως.

14. Οι σημαιοφόροι του ελληνικού σχολείου πρέπει να είναι ελληνικής καταγωγής.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απολύτως	30	33,3	33,3	33,3
	Διαφωνώ	15	16,7	16,7	50,0
	Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	20	22,2	22,2	72,2
	Συμφωνώ	9	10,0	10,0	82,2
	Συμφωνώ απολύτως	16	17,8	17,8	100,0
	Total	90	100,0	100,0	

Οι σημαιοφόροι του ελληνικού σχολείου πρέπει να είναι ελληνικής καταγωγής.

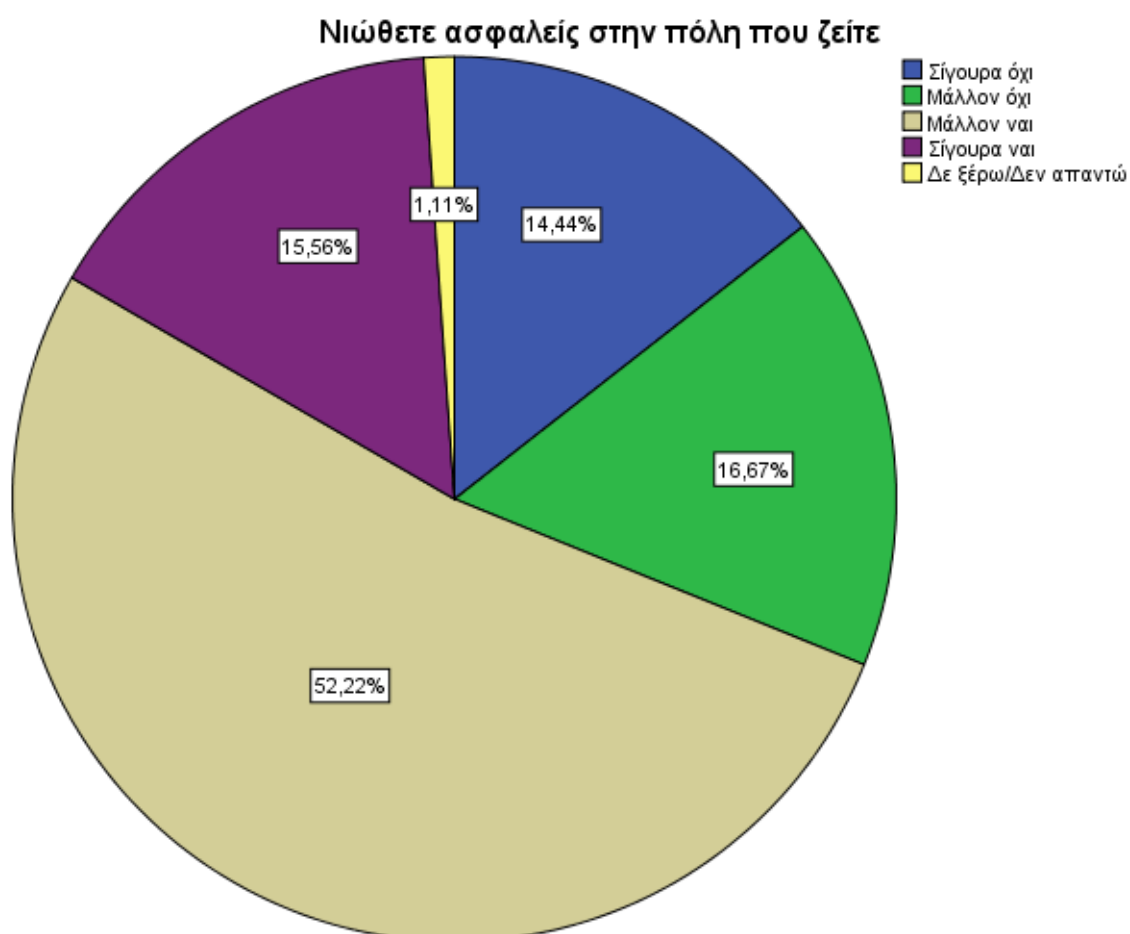
Στο παραπάνω γράφημα φαίνεται ότι οι πιο πολλοί εκπαιδευτικοί διαφωνούν στο ότι οι σημαιοφόροι του ελληνικού σχολείου πρέπει να είναι ελληνικής καταγωγής. το 33,33% συγκεκριμένα απαντάει ότι διαφωνεί απολύτως και το 16,67 ότι διαφωνεί απλά. Βέβαια το 17,78 δηλώνει ότι συμφωνεί απολύτως.

Γ' Μέρος : Εγκληματικότητα μεταναστών

1. Νιώθετε ασφαλείς στην πόλη που ζείτε

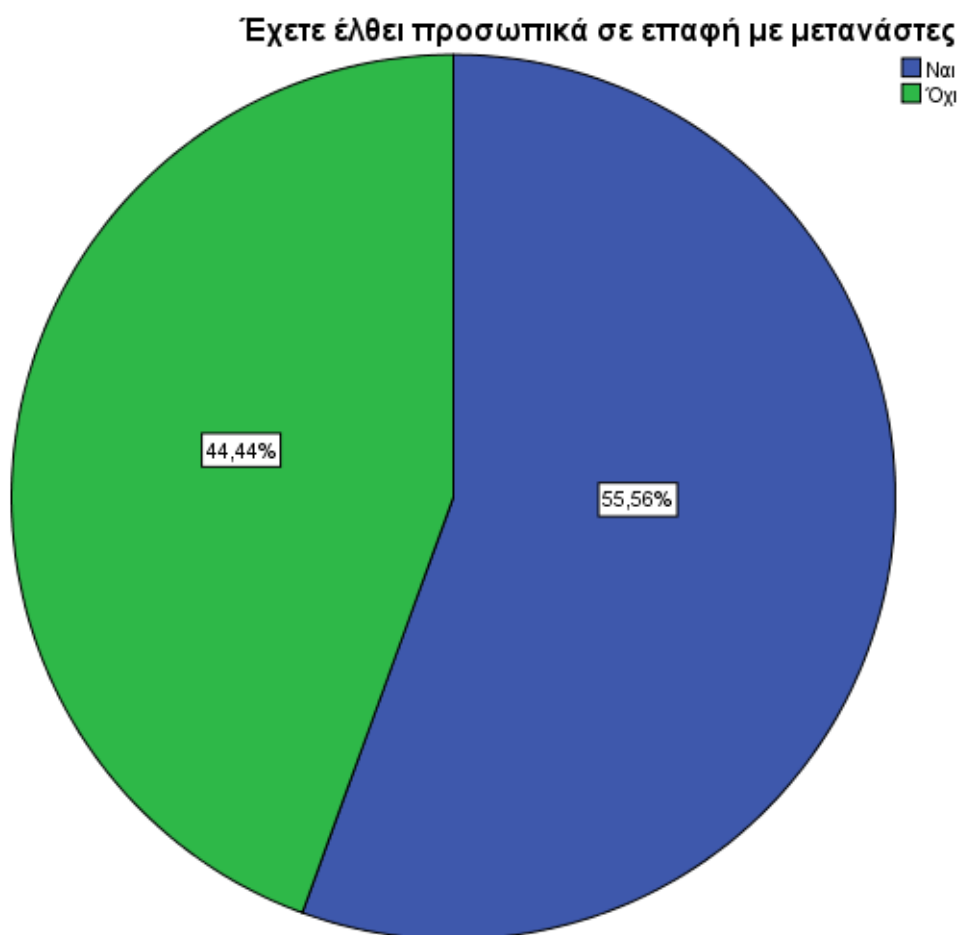
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Σίγουρα όχι	13	14,4	14,4	14,4
	Μάλλον όχι	15	16,7	16,7	31,1
	Μάλλον ναι	47	52,2	52,2	83,3
	Σίγουρα ναι	14	15,6	15,6	98,9
	Δε ξέρω/Δεν απαντώ	1	1,1	1,1	100,0
	Total	90	100,0	100,0	

Στο παρακάτω γράφημα φαίνεται ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί και μάλιστα το 52,22% αισθάνονται ασφαλείς στη πόλη που ζουν. Ακολουθεί το ποσοστό 16,67% που δηλώνει για το αν αισθάνεται ασφαλής στη πόλη που ζει μάλλον ναι. Το 15,56 % δηλώνει σίγουρα ναι ενώ το 14,44% σίγουρα όχι. Τέλος το 1,11% δηλώνει ότι δε ξέρει/δεν απαντά.

2. Έχετε έλθει προσωπικά σε επαφή με μετανάστες

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	50	55,6	55,6	55,6
	Όχι	40	44,4	44,4	100,0
	Total	90	100,0	100,0	

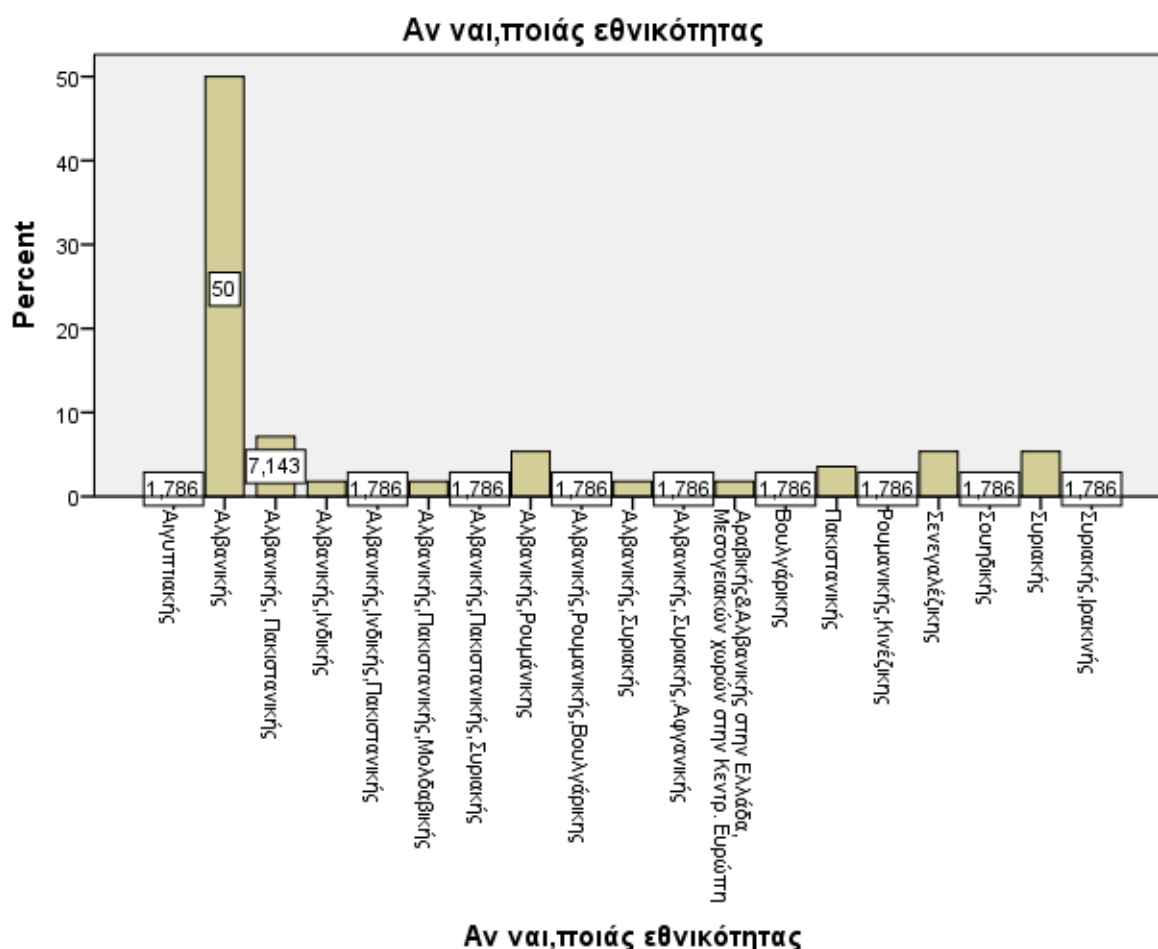

Εδώ παρατηρούμε ότι οι απαντήσεις είναι σχεδόν μοιρασμένες. Το μεγαλύτερο ποσοστό 55,56 δηλώνει ότι έχει έρθει προσωπικά σε επαφή με μετανάστες ενώ το εξίσου μεγάλο ποσοστό 44,44% ότι δεν έρθει προσωπικά σε επαφή με μετανάστες .

3.Αν ναι,ποιάς εθνικότητας

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Αιγυπτιακής	1	1,1	1,8	1,8
	Αλβανικής	28	31,1	50,0	51,8
	Αλβανικής,	4	4,4	7,1	58,9
	Πακιστανικής				
	Αλβανικής,Ινδικής	1	1,1	1,8	60,7
	Αλβανικής,Ινδικής,Πακιστανικής	1	1,1	1,8	62,5
	Αλβανικής,Πακιστανικής,Μολδαβικής	1	1,1	1,8	64,3
	Αλβανικής,Πακιστανικής,Συριακής	1	1,1	1,8	66,1
	Αλβανικής,Ρουμάνικη	3	3,3	5,4	71,4
	ς				
	Αλβανικής,Ρουμανική	1	1,1	1,8	73,2
	ς,Βουλγάρικης				
	Αλβανικής,Συριακής	1	1,1	1,8	75,0
	Αλβανικής,Συριακής,	1	1,1	1,8	76,8
	Αφγανικής				
	Αραβικής&Αλβανικής	1	1,1	1,8	78,6
	στην Ελλάδα,				
	Μεσογειακών χωρών				
	στην Κεντρ. Ευρώπη				
	Βουλγάρικης	1	1,1	1,8	80,4
	Πακιστανικής	2	2,2	3,6	83,9
	Ρουμανικής,Κινέζικης	1	1,1	1,8	85,7
	Σενεγαλέζικης	3	3,3	5,4	91,1
	Σουηδικής	1	1,1	1,8	92,9
	Συριακής	3	3,3	5,4	98,2

Συριακής,Ιρακινής	1	1,1	1,8	100,0
Total	56	62,2	100,0	
Missing	34	37,8		
Total	90	100,0		

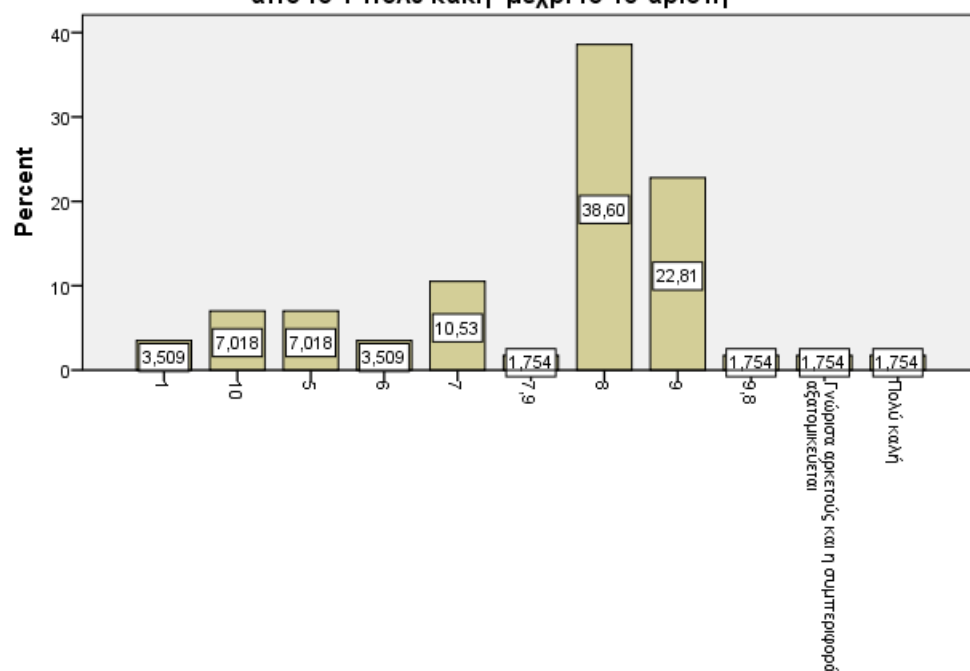

Εδώ οι εκπαιδευτικοί κλήθηκαν να απαντήσουν σε περίπτωση που η απάντηση στη προηγούμενη ερώτηση ήταν θετική. Έτσι λοιπόν παρατηρούμε ότι το 50 % έχει έρθει σε επαφή με μετανάστες αλβανικής καταγωγής. Κάποιοι εκπαιδευτικοί έχουν έρθει σε επαφή με μετανάστες αιγυπτιακής, πακιστανικής, ινδικής, μολδαβικής, συριακής, ρουμάνικης, βουλγαρικής, αφγανικής, αραβικής κινέζικης, σενεγαλέζικης, σουηδικής, ιρακινής σε ποσοστό 1,786%.

4. Ποια η γνώμη σας για το συγκεκριμένο αλλοδαπό που γνωρίσατε. Αξιολογείστε από το 1-πολύ κακή- μέχρι το 10-άριστη

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	2	2,2	3,5	3,5
	10	4	4,4	7,0	10,5
	5	4	4,4	7,0	17,5
	6	2	2,2	3,5	21,1
	7	6	6,7	10,5	31,6
	7,9	1	1,1	1,8	33,3
	8	22	24,4	38,6	71,9
	9	13	14,4	22,8	94,7
	9,8	1	1,1	1,8	96,5
	Γνώρισα αρκετούς και η συμπεριφορά αξιοποιείται	1	1,1	1,8	98,2
	Πολύ καλή	1	1,1	1,8	100,0
	Total	57	63,3	100,0	
Missing		33	36,7		
Total		90	100,0		

Ποια η γνώμη σας για το συγκεκριμένο αλλοδαπό που γνωρίζετε. Αξιολογείστε από το 1-πολύ κακή- μέχρι το 10-άριστη

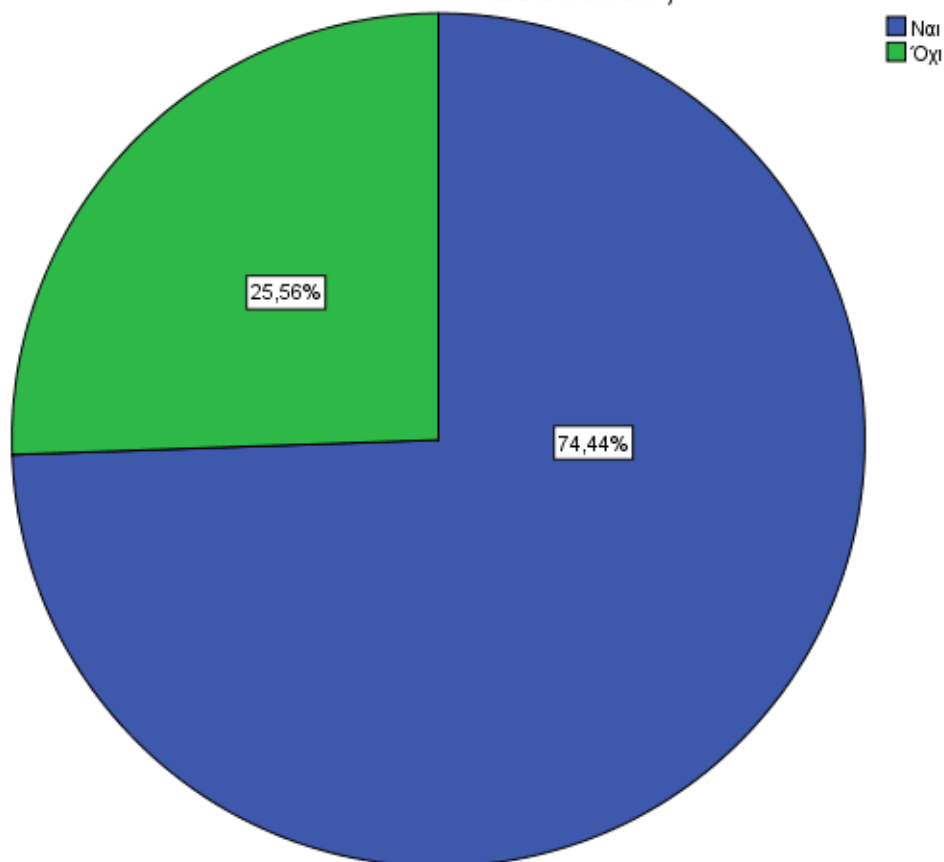
Ποια η γνώμη σας για το συγκεκριμένο αλλοδαπό που γνωρίζετε. ...

Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί φαίνεται να έχουν καλή γνώμη για τους μετανάστες με τους οποίους ήλθαν σε επαφή καθώς το 38,60% δηλώνει ότι από το 1-πολύ κακή- μέχρι το 10-άριστη 8. Το 22,81 δηλώνει 9, το 1,754 9, 8 το 3,509 1 και το 7,018 10 και 5.

5. Θεωρείτε ότι η εγκληματικότητα στην Ελλάδα έχει αυξηθεί από την παρουσία των αλλοδαπών;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	67	74,4	74,4	74,4
	Όχι	23	25,6	25,6	100,0
	Total	90	100,0	100,0	

Θεωρείτε ότι η εγκληματικότητα στην Ελλάδα έχει αυξηθεί από την παρουσία των αλλοδαπών;

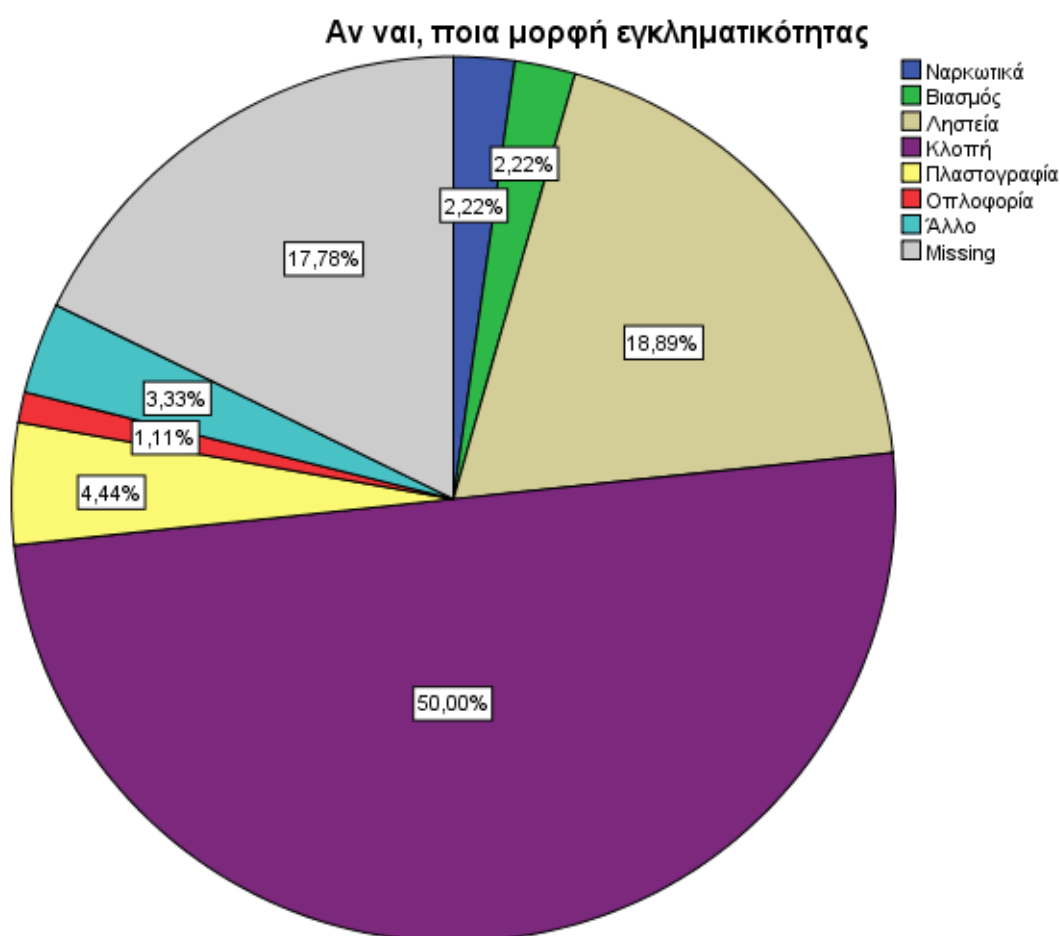

Απο το παραπάνω γράφημα φαίνεται ότι στη συντριπτική τους πλειοψηφία οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι η εγκληματικότητα στην Ελλάδα έχει αυξηθεί από την παρουσία των αλλοδαπών καθώς το 74,44% απαντάει θετικά στην ερώτηση εάν θεωρούν ότι η εγκληματικότητα στην Ελλάδα έχει αυξηθεί από την παρουσία των αλλοδαπών ενώ μόλις το 25,56% απαντάει αρνητικά.

6. Αν ναι, ποια μορφή εγκληματικότητας

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναρκωτικά	2	2,2	2,7	2,7

	Βιασμός	2	2,2	2,7	5,4
	Ληστεία	17	18,9	23,0	28,4
	Κλοπή	45	50,0	60,8	89,2
	Πλαστογραφία	4	4,4	5,4	94,6
	Οπλοφορία	1	1,1	1,4	95,9
	Άλλο	3	3,3	4,1	100,0
	Total	74	82,2	100,0	
Missing	System	16	17,8		
Total		90	100,0		

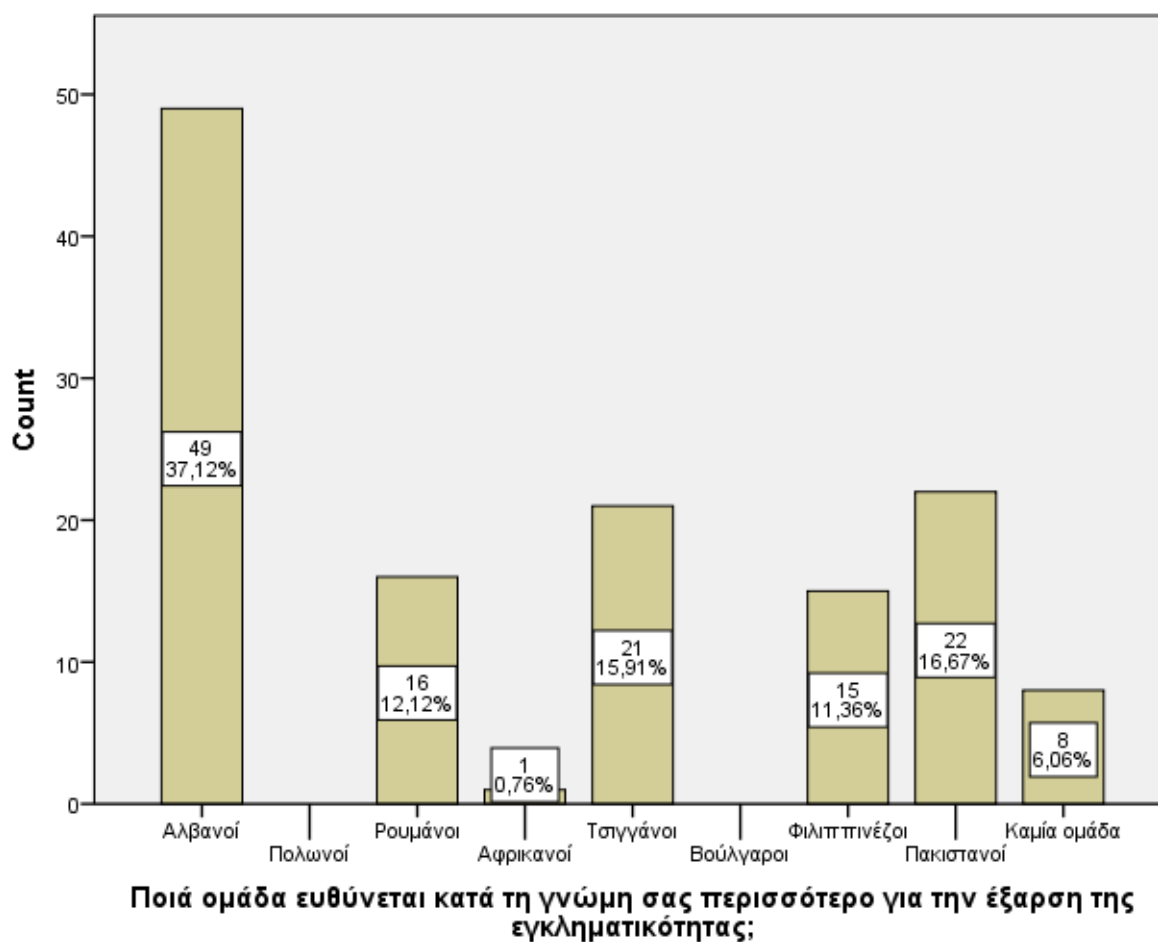

Εδώ φαίνεται ξεκάθαρα ότι οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι η μορφή εγκληματικότητας που έχει αυξηθεί λόγω των μεταναστών είναι η κλοπή αφού το ποσοστό ανέρχεται στο 50,00%. Το 18,89 θεωρεί ότι η μορφή εγκληματικότητας που έχει αυξηθεί είναι η ληστεία, το 4,44% η πλαστογραφία, 2,22% τα ναρκωτικά και ο βιασμός το 1,11% η οπλοφορία. Αξίζει να σημειωθεί ότι ένα ποσοστό 17,78 δεν έχει δώσει απάντηση.

7. Ποιά ομάδα ευθύνεται κατά τη γνώμη σας περισσότερο για την έξαρση της εγκληματικότητας;

		Responses		Percent of
		N	Percent	Cases
OMADES ^a	Αλβανοί	49	37,1%	57,6%
	Ρουμάνοι	16	12,1%	18,8%
	Αφρικανοί	1	0,8%	1,2%
	Τσιγγάνοι	21	15,9%	24,7%
	Βούλγαροι	8	6,1%	9,4%
	Πακιστανοί	15	11,4%	17,6%
	Καμία ομάδα	22	16,7%	25,9%
Total		132	100,0%	155,3%

a. Dichotomy group tabulated at value 1.

Από το παραπάνω γράφημα φαίνεται ότι το 37,12% θεωρεί ότι για την αύξηση της εγκληματικότητας η ομάδα που ευθύνεται είναι η αλβανική. Το 16,67% η πακιστανική ομάδα, το

15,91% οι τσιγγάνοι, το 12,12% η ρουμανική ομάδα , το 11,36 η φιλιππινέζικη ομάδα και το 0,76 η αφρικανική ομάδα. Τέλος το 6,06% απάντησε ότι δεν οφείλεται καμία ομάδα.

8. Έχετε πέσει θύμα κάποιου εγκλήματος από αλλοδαπό;

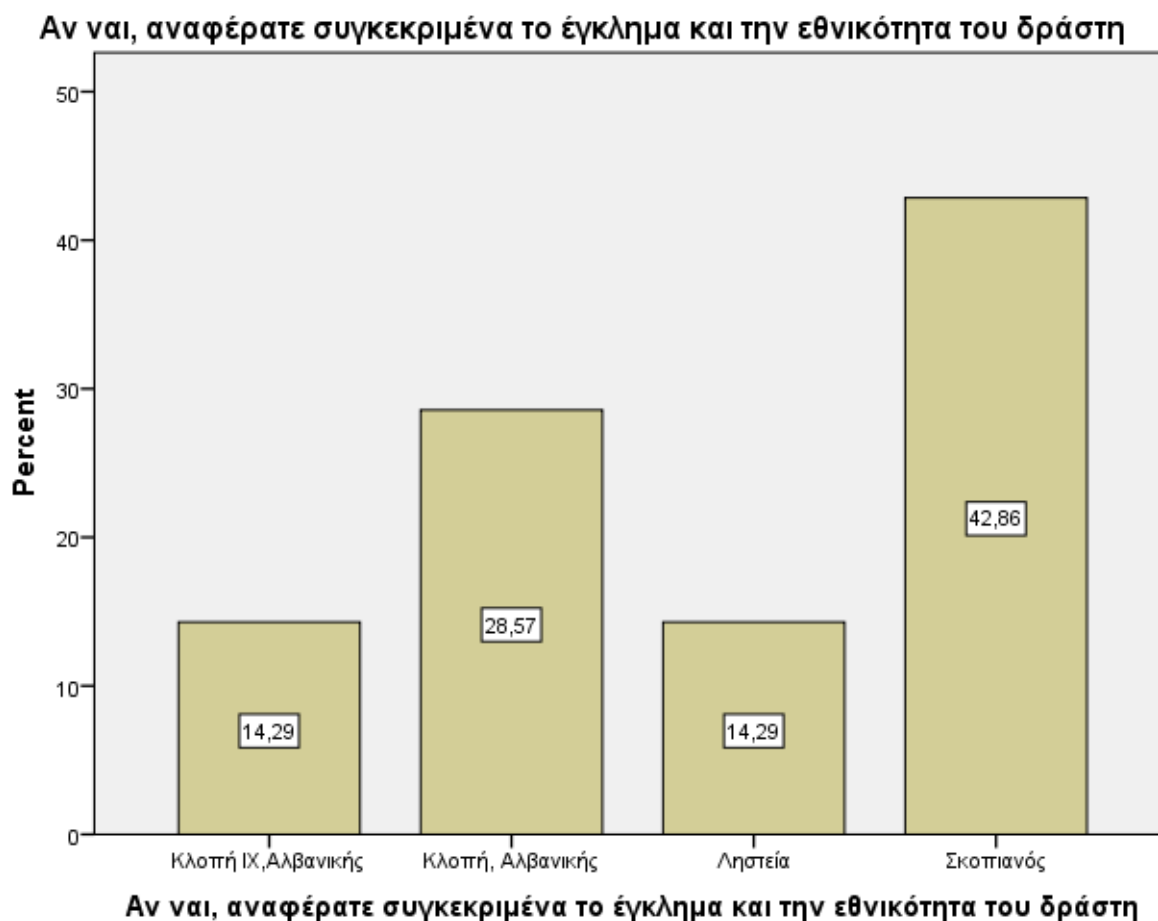
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	7	7,8	7,9	7,9
	Όχι	82	91,1	92,1	100,0
	Total	89	98,9	100,0	
Missing	System	1	1,1		
Total		90	100,0		

Η συντριπτική πλειοψηφία των εκπαιδευτικών με ποσοστό 91,11% απάντησε πως δεν έχει πέσει κάποιου εγκλήματος από αλλοδαπό ενώ το 7,78 ότι έχει πέσει κάποιου εγκλήματος από αλλοδαπό.

9. Αν ναι, αναφέρατε συγκεκριμένα το έγκλημα και την εθνικότητα του δράστη

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Κλοπή ΙΧ,Αλβανικής	1	1,1	14,3	14,3
	Κλοπή, Αλβανικής	2	2,2	28,6	42,9
	Ληστεία	1	1,1	14,3	57,1
	Σκοπιανός	3	3,3	42,9	100,0
	Total	7	7,8	100,0	
Missing		83	92,2		
Total		90	100,0		

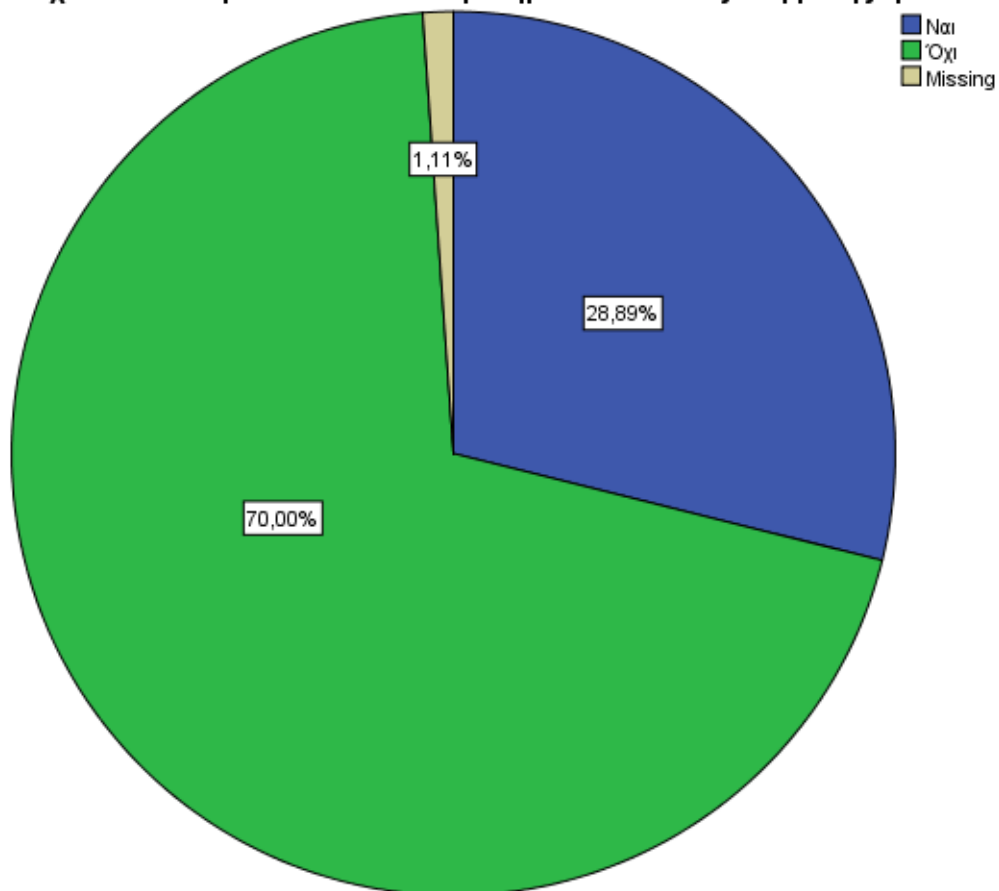
Από το παραπάνω γράφημα φαίνεται ότι το 42,86 % έχει πέσει θύμα κάποιου εγκλήματος από μετανάστη σκοπιανής καταγωγής χωρίς όμως να αναφέρει συγκεκριμένα το εγκλημα. Το 14,29 % έχει πέσει θύμα ληστείας χωρίς όμως να αναφέρει την εθνικότητα του δράστη. Το 28,57% έχει

πέσει θύμα κλοπής από μετανάστη αλβανικής καταγωγής και τέλος το 14, 29% έχει πέσει θύμα κλοπής ΙΧ από μετανάστη αλβανικής πάλι καταγωγής.

10. Έχει πέσει θύμα αλλοδαπού εγκληματία κάποιος συγγενής ή στενός σας φίλος;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	26	28,9	29,2	29,2
	Όχι	63	70,0	70,8	100,0
	Total	89	98,9	100,0	
Missing	System	1	1,1		
Total		90	100,0		

Έχει πέσει θύμα αλλοδαπού εγκληματία κάποιος συγγενής ή στενός σας φίλος;

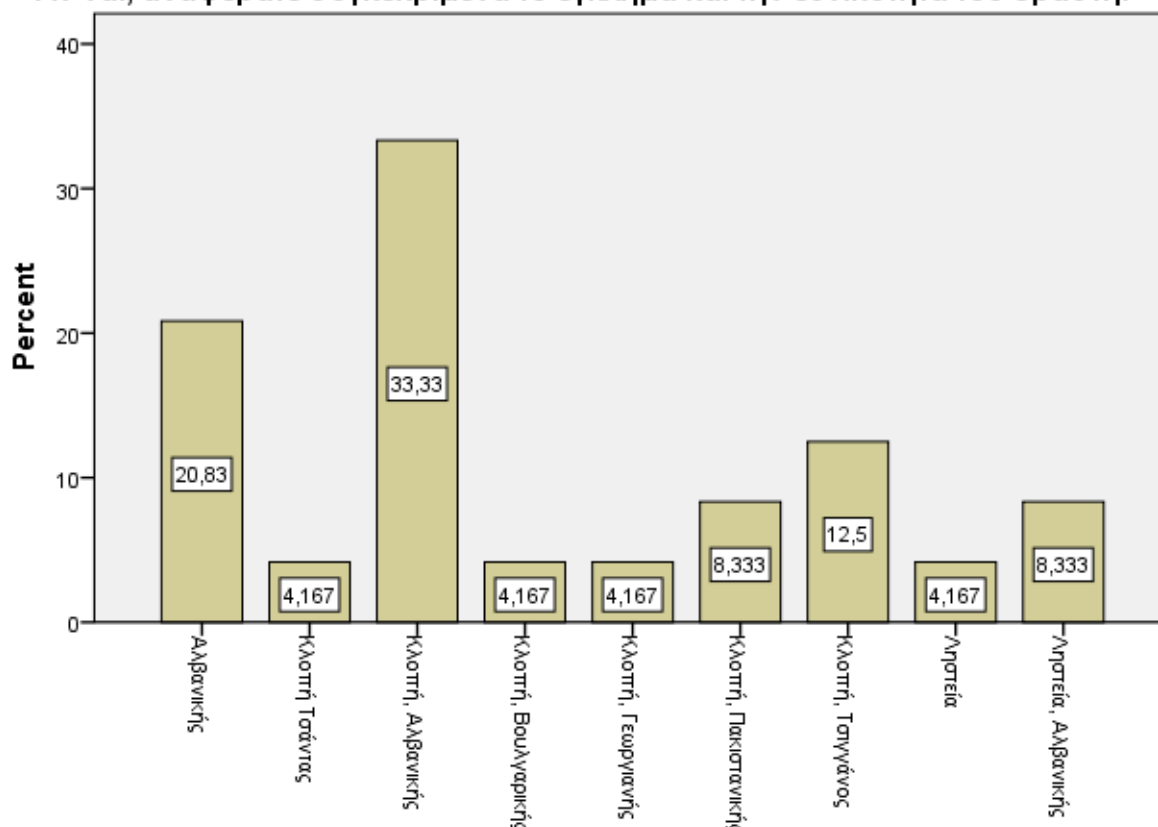

Από το παραπάνω γράφημα διακρίνουμε ότι ένα πολύ μεγάλο ποσοστό 70% δηλώνει ότι δεν έχει πέσει θύμα αλλοδαπού εγκληματία κάποιος συγγενής ή στενός του φίλος ενώ το 28,89 στην ερώτηση αν έχει πέσει θύμα αλλοδαπού εγκληματία κάποιος συγγενής ή στενός του φίλος απαντάει θετικά.

11. Αν ναι, αναφέρατε συγκεκριμένα το έγκλημα και την εθνικότητα του δράστη.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Αλβανικής	5	5,6	20,8	20,8
	Κλοπή Τσάντας	1	1,1	4,2	25,0
	Κλοπή, Αλβανικής	8	8,9	33,3	58,3
	Κλοπή, Βουλγαρικής	1	1,1	4,2	62,5
	Κλοπή, Γεωργιανής	1	1,1	4,2	66,7
	Κλοπή, Πακιστανικής	2	2,2	8,3	75,0
	Κλοπή, Τσιγγάνος	3	3,3	12,5	87,5
	Ληστεία	1	1,1	4,2	91,7
	Ληστεία, Αλβανικής	2	2,2	8,3	100,0
	Total	24	26,7	100,0	
Missing		66	73,3		
Total		90	100,0		

Αν ναι, αναφέρατε συγκεκριμένα το έγκλημα και την εθνικότητα του δράστη.

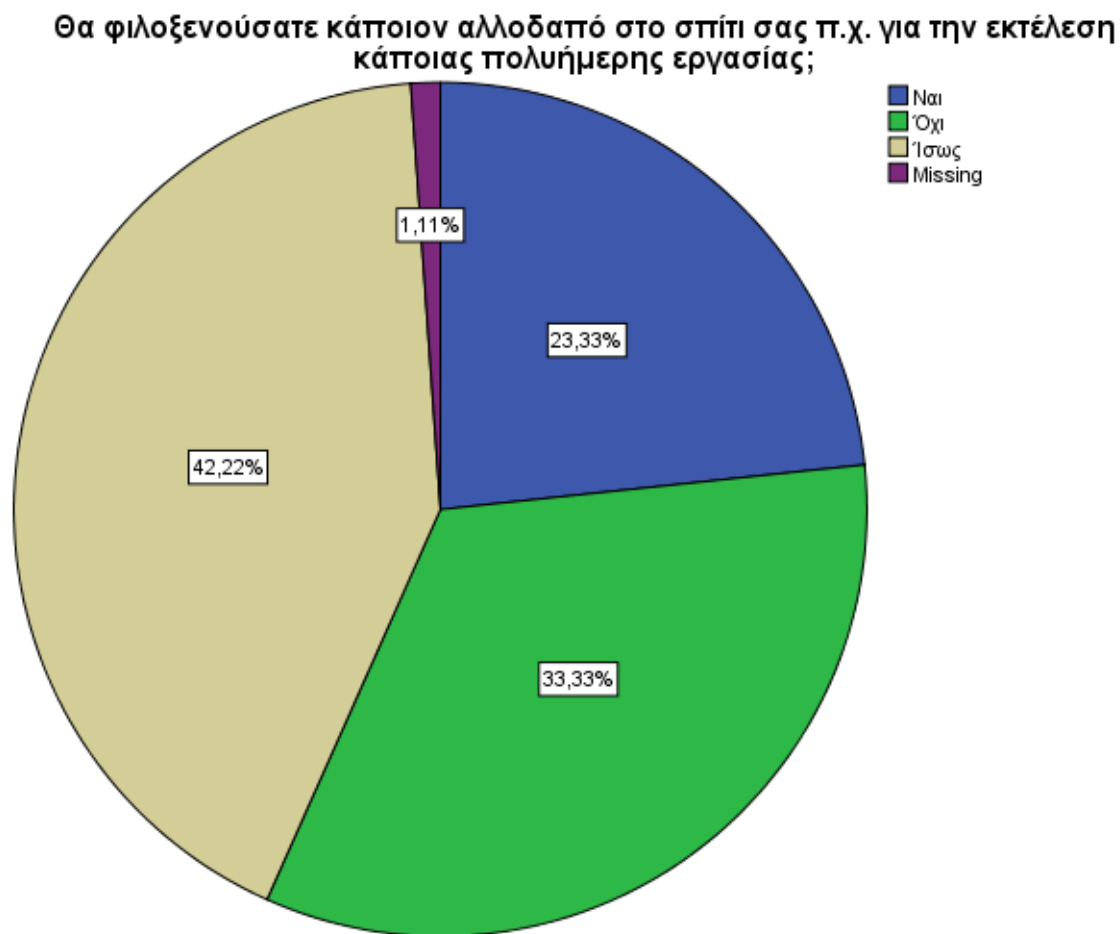
Αν ναι, αναφέρατε συγκεκριμένα το έγκλημα και την εθνικότητα του δράστη.

Από το παραπάνω γράφημα φαίνεται ότι 33,33% δηλώνει ότι το έγκλημα που διαπράχθηκε εις βάρος κάποιου συγγενή ή φίλου του είναι η κλοπή και η εθνικότητα του δράστη είναι αλβανική. Το 20,83 δηλώνει ότι η εθνικότητα του δράστη είναι αλβανική χωρίς όμως να αναφέρεται το έγκλημα. Το 8,333% δηλώνει ότι το έγκλημα που διαπράχθηκε εις βάρος κάποιου συγγενή ή φίλου του είναι η κλοπή και η εθνικότητα του δράστη είναι πακιστανική. Το 4,167% δηλώνει ότι το έγκλημα που διαπράχθηκε εις βάρος κάποιου συγγενή ή φίλου του είναι η κλοπή και η εθνικότητα του δράστη είναι βουλγαρική. Το ίδιο ποσοστό αναφέρει κλοπή με εθνικότητα δράστη γεωργιανή και πακιστανική ενώ το ίδιο ποσοστό πάλι δηλώνει κλοπή τσάντας χωρίς όμως να αναφέρει την εθνικότητα του δράστη.

12.Θα φιλοξενούσατε κάποιον αλλοδαπό στο σπίτι σας π.χ. για την εκτέλεση κάποιας πολυήμερης εργασίας;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	21	23,3	23,6	23,6
	Όχι	30	33,3	33,7	57,3
	Ίσως	38	42,2	42,7	100,0
	Total	89	98,9	100,0	
Missing	System	1	1,1		

Total	90	100,0
-------	----	-------

Το παραπάνω γράφημα δείχνει ότι το 42,22% στην ερώτηση αν θα φιλοξενούσε κάποιον αλλοδαπό στο σπίτι του π.χ. για την εκτέλεση κάποιας πολυήμερης εργασίας απαντάει ίσως ενώ το 33,33% απαντάει όχι και το 23,33% απαντάει ναι.

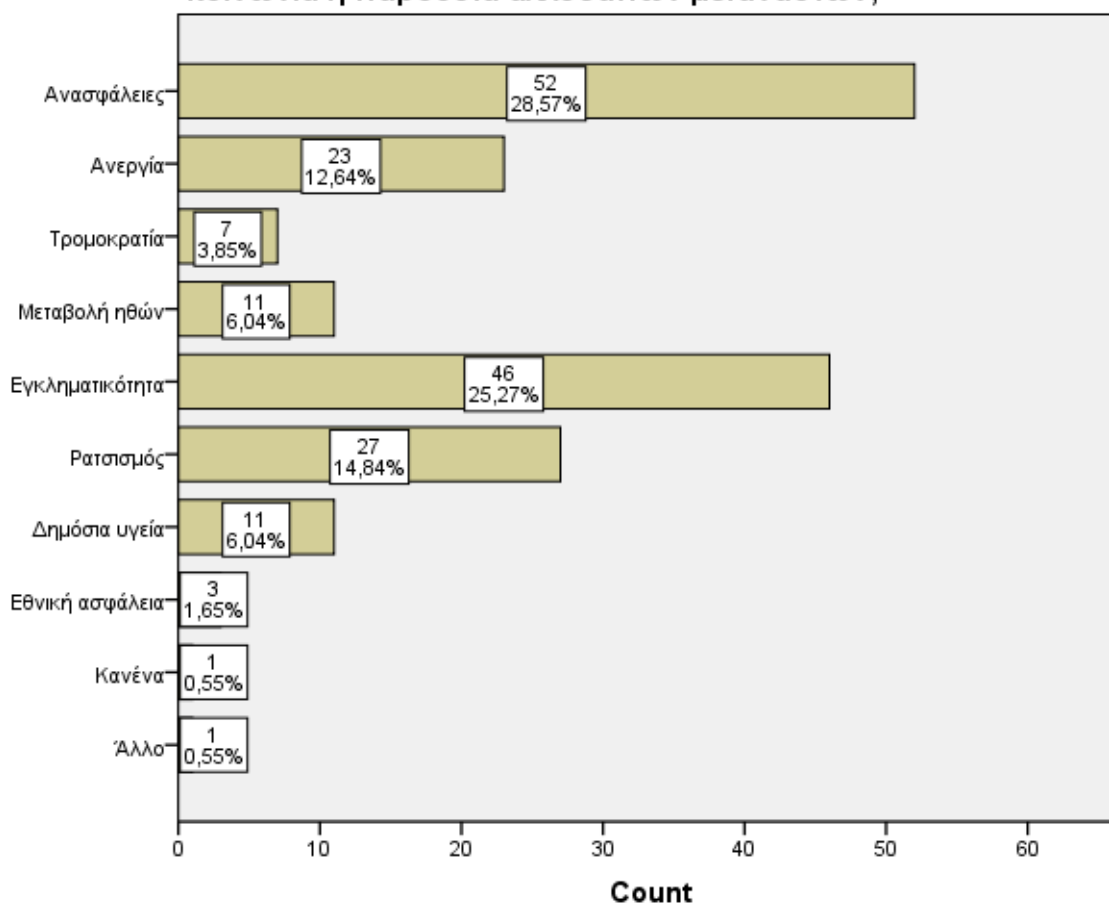
13. Ποιό πιστεύετε ότι είναι το κυριότερο πρόβλημα που δημιουργεί στην ελληνική κοινωνία η παρουσία αλλοδαπών μεταναστών;

PROBLEM ^a		Responses		Percent of Cases
		N	Percent	
	Ανασφάλειες	52	28,6%	57,8%
	Ανεργία	23	12,6%	25,6%
	Τρομοκρατία	7	3,8%	7,8%

Μεταβολή ηθών	11	6,0%	12,2%
Εγκληματικότητα	46	25,3%	51,1%
Ρατσισμός	27	14,8%	30,0%
Δημόσια υγεία	11	6,0%	12,2%
Εθνική ασφάλεια	3	1,6%	3,3%
Κανένα	1	0,5%	1,1%
Άλλο	1	0,5%	1,1%
Total	182	100,0%	202,2%

a. Dichotomy group tabulated at value 1.

Ποιό πιστεύετε ότι είναι το κυριότερο πρόβλημα που δημιουργεί στην ελληνική κοινωνία η παρουσία αλλοδαπών μεταναστών;

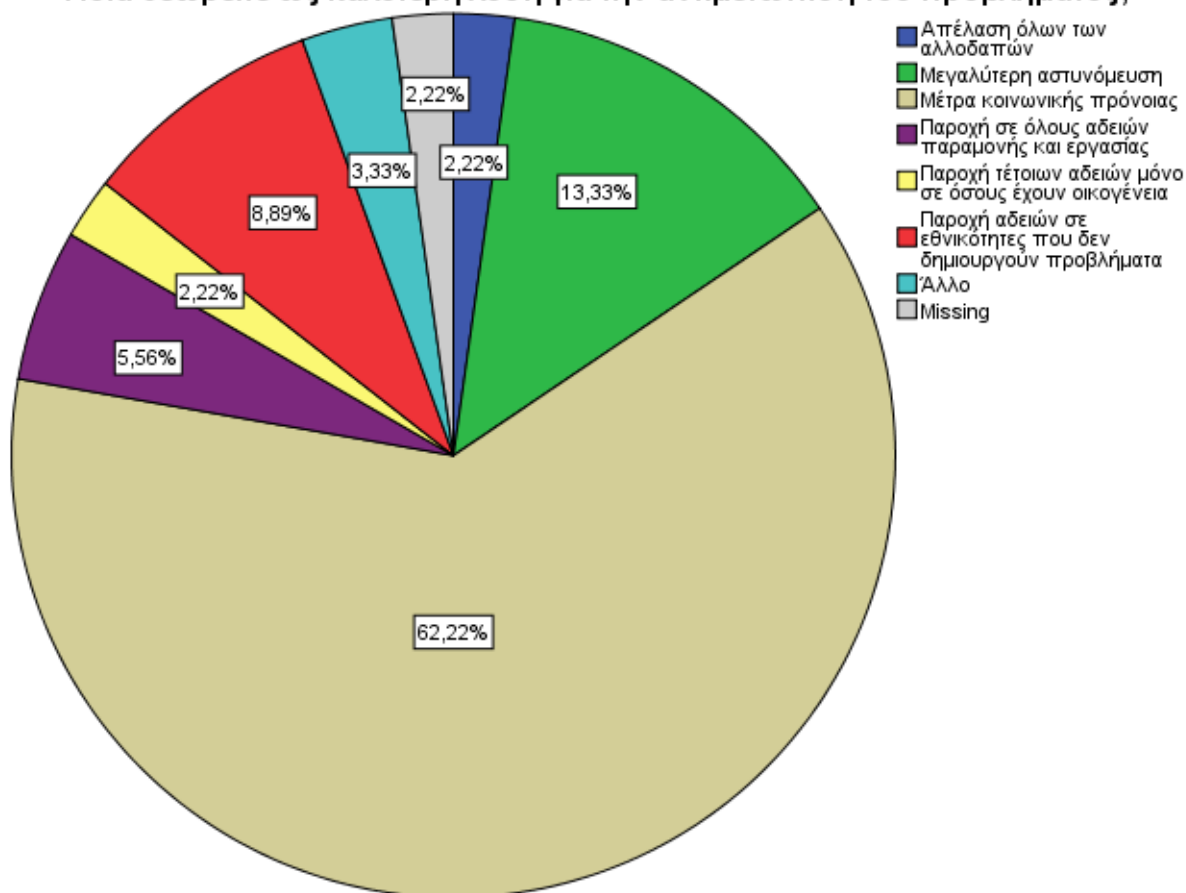

Από το παραπάνω γράφημα φαίνεται ότι το 28,57% πιστεύει ότι το κυριότερο πρόβλημα που δημιουργεί στην ελληνική κοινωνία η παρουσία αλλοδαπών μεταναστών είναι οι ανασφάλειες. Το 25,27% πιστεύει ότι το κυριότερο πρόβλημα που δημιουργεί στην ελληνική κοινωνία η παρουσία αλλοδαπών μεταναστών είναι η εγκληματικότητα, το 14,84% ο ρατσισμός, το 12,64% η ανεργία, το 6,04% η μεταβολή ηθών και η δημόσια υγεία, το 3,85% η τρομοκρατία και τέλος το 1,65 η εθνική ασφάλεια.

14. Ποιά θεωρείτε ως καλύτερη λύση για την αντιμετώπιση του προβλήματος;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Απέλαση όλων των αλλοδαπών	2	2,2	2,3	2,3
	Μεγαλύτερη αστυνόμευση	12	13,3	13,6	15,9
	Μέτρα κοινωνικής πρόνοιας	56	62,2	63,6	79,5
	Παροχή σε όλους αδειών παραμονής και εργασίας	5	5,6	5,7	85,2
	Παροχή τέτοιων αδειών μόνο σε όσους έχουν οικογένεια	2	2,2	2,3	87,5
	Παροχή αδειών σε εθνικότητες που δεν δημιουργούν προβλήματα	8	8,9	9,1	96,6
	Άλλο	3	3,3	3,4	100,0
	Total	88	97,8	100,0	
Missing	System	2	2,2		
Total		90	100,0		

Ποιά θεωρείτε ως καλύτερη λύση για την αντιμετώπιση του προβλήματος;

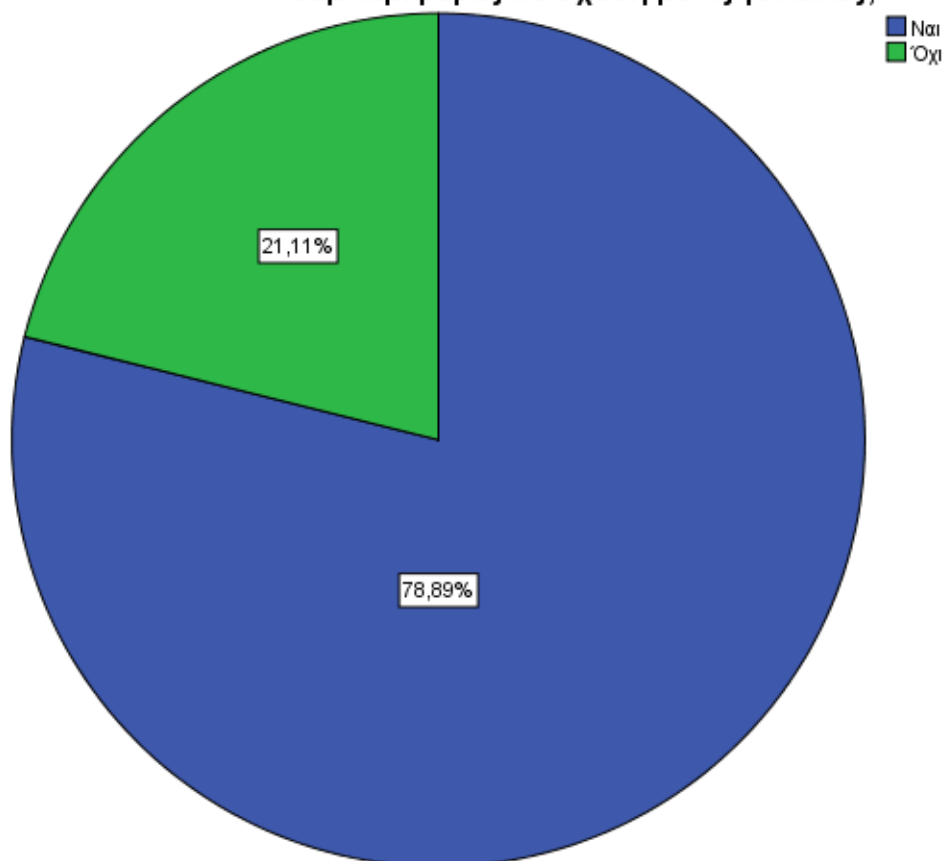

Από το παραπάνω γράφημα φαίνεται ότι το 62,22% θεωρεί ότι η καλύτερη λύση για την αντιμετώπιση του προβλήματος είναι τα μέτρα κοινωνικής πρόνοιας. Το 13,33% η μεγαλύτερη αστυνόμευση. Το 8,89% η παροχή αδειών σε εθνικότητες που δεν δημιουργούν προβλήματα. Το 5,56% η παροχή σε όλους αδειών παραμονής και εργασίας. Το 2,22% η παροχή αδειών μόνο σε όσους έχουν οικογένεια και η απέλαση όλων των αλλοδαπών.

15.Πιστεύετε ότι οι άνδρες αλλοδαποί εμπλέκονται περισσότερο σε παραβατικές συμπεριφορές σε σχέση με τις γυναίκες;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	71	78,9	78,9	78,9
	Όχι	19	21,1	21,1	100,0
	Total	90	100,0	100,0	

Πιστεύετε ότι οι άνδρες αλλοδαποί εμπλέκονται περισσότερο σε παραβατικές συμπεριφορές σε σχέση με τις γυναίκες;

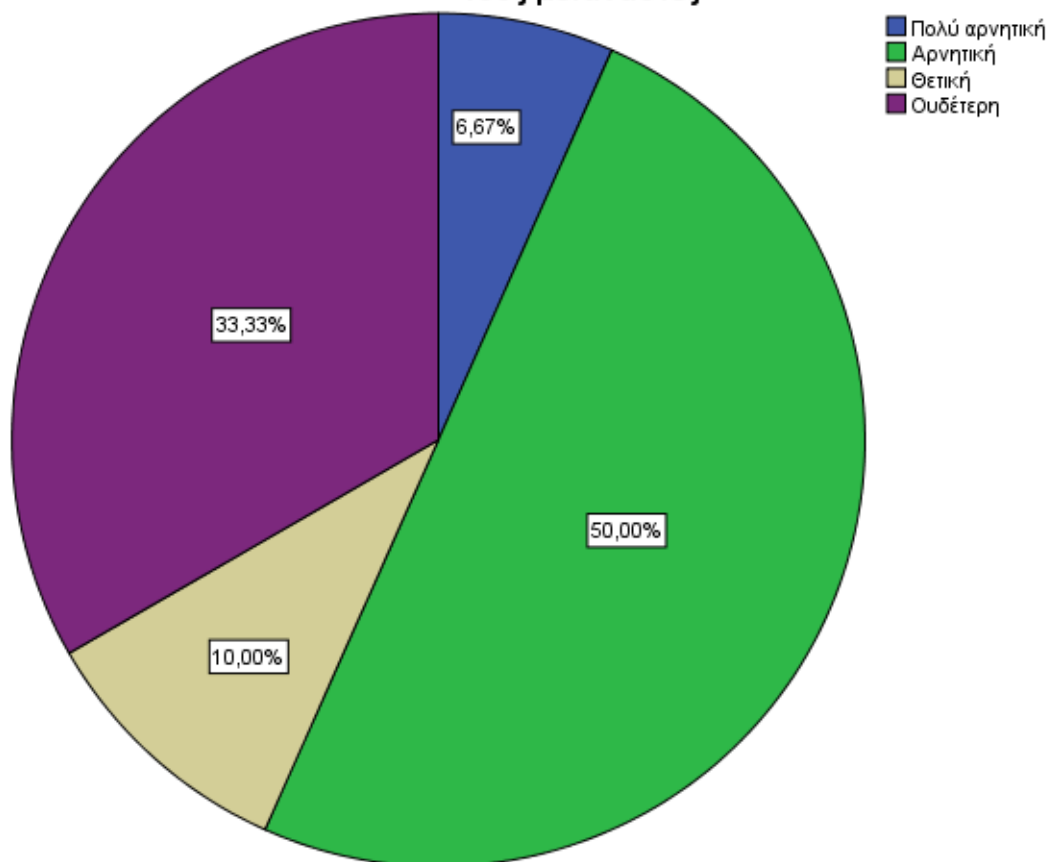

Από το παραπάνω γράφημα φαίνεται ότι στη συντριπτική πλειοψηφία τους οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι οι άνδρες αλλοδαποί εμπλέκονται περισσότερο σε παραβατικές συμπεριφορές σε σχέση με τις γυναίκες αφού το 78,89% απαντάει θετικά στην ερώτηση ενώ μόλις το 21,11% δίνει αρνητική απάντηση.

16. Ποιά είναι κατά τη γνώμη σας η στάση της κοινής γνώμης στην Ελλάδα προς τους μετανάστες

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Πολύ αρνητική	6	6,7	6,7	6,7
	Αρνητική	45	50,0	50,0	56,7
	Θετική	9	10,0	10,0	66,7
	Ουδέτερη	30	33,3	33,3	100,0
	Total	90	100,0	100,0	

Ποιά είναι κατά τη γνώμη σας η στάση της κοινής γνώμης στην Ελλάδα προς τους μετανάστες

Εδώ φαίνεται ότι το 50,00% θεωρεί ότι η στάση της κοινής γνώμης στην Ελλάδα προς τους μετανάστες είναι αρνητική. Το 33,33% πιστεύει ότι είναι ουδέτερη ενώ το 10,00% πιστεύει ότι είναι θετική. Μόλις το 6,67% πιστεύει ότι η στάση της κοινής γνώμης στην Ελλάδα προς τους μετανάστες είναι πολύ αρνητική.

Κεφάλαιο 8°

ΣΥΖΗΤΗΣΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι αναλύσεις συχνοτήτων που χρησιμοποιήθηκαν έδειξαν ότι ο αριθμός των αντρών (N= 42) και των γυναικών (N=47) που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν παρόμοιος χωρίς σημαντικές διαφορές. Επίσης, το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων ήταν πάνω από 40 χρονών και δήλωσε ότι είχε πάνω από 12 χρόνια προϋπηρεσίας στο επάγγελμα της εκπαίδευσης. Περαιτέρω φαίνεται από την ανάλυση ότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες ήταν πτυχιούχοι ακαδημαϊκής ακαδημίας και πτυχιούχοι ΑΕΙ. Μικρός αριθμός των συμμετεχόντων ήταν κάτοχοι μεταπτυχιακού και διδακτορικού διπλώματος.

Επιπλέον, φαίνεται από τους πίνακες των αναλύσεων ότι αρκετοί εκπαιδευτικοί (N=66) θεωρούν ότι ο αριθμός των μεταναστών στη χώρα μας τα τελευταία δέκα χρόνια είναι αρκετά μεγάλος. Παρόλο αυτά, από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων φαίνεται ότι τα αποτελέσματα είναι αρκετά αμφιλεγόμενα σχετικά με τη πιθανότητα οι Έλληνες εκπαιδευτικοί να παρουσιάζουν στερεοτυπικές αντιλήψεις απέναντι στα άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο. Στις ερωτήσεις που φαίνεται να μελετάνε κάποιες από τις στερεοτυπικές απόψεις των εκπαιδευτικών για τα άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο φαίνεται ότι ο μεγαλύτερος αριθμός των εκπαιδευτικών διαφώνησαν με τις απόψεις αυτές που περιέχουν στερεοτυπικές εκτιμήσεις. Αναλυτικότερα, στις ερωτήσεις “Οι μετανάστες δεν διατηρούν τα σπίτια τους καθαρά”, “Οι μετανάστες είναι γενικά έντιμοι άνθρωποι”, “είναι κατανοητές οι απαιτήσεις των μεταναστών για ίσα δικαιώματα” , “οι μετανάστες έχουν γίνει πολύ πειστικοί στις απαιτήσεις τους για ίσα δικαιώματα”, “οι μετανάστες γενικά δεν είναι πολύ ευφυείς”, “Οι σημαιοφόροι του ελληνικού σχολείου πρέπει να είναι ελληνικής καταγωγής” το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων απάντησε ότι διαφωνεί ή διαφωνεί απόλυτα με τις αναφερθείσες προτάσεις. Από την άλλη, φαίνεται ότι στην απάντησή τους σχετικά με τις ηθικές αρχές των μεταναστών, ένα υψηλό ποσοστό των εκπαιδευτικών δήλωσε ότι διαφωνεί με την άποψη ότι οι μετανάστες έχουν υψηλές ηθικές αρχές ή δήλωσε ότι έχει ουδέτερη στάση (δεν διαφωνώ δε συμφωνώ). Η συγκεκριμένη απάντηση των εκπαιδευτικών ήταν αντίθετη με τις προηγούμενες απαντήσεις τους καθώς φαίνεται ότι η άποψή τους για τις ηθικές αρχές των μεταναστών ήταν σχετικά στερεοτυπικές. Το συγκεκριμένο αποτέλεσμα έρχεται σε συμφωνία με προηγούμενες έρευνες που έδειξαν ότι οι δάσκαλοι έχουν περισσότερο θετική στάση απέναντι στους Ευρωπαίους- Αμερικάνους

μαθητές σε σχέση με τους Λατίνους και Αφρικανούς- Αμερικάνους μαθητές αλλά και ότι έχουν χαμηλότερες προσδοκίες όσον αφορά τους μαθητές των φυλετικών μειονοτήτων (Tenenbaum & Ruck, 2007).

Επιπρόσθετα, σχετικά με τις στερεοτυπικές απόψεις των εκπαιδευτικών για την εγκληματικότητα των μεταναστών φαίνεται ότι περισσότεροι εκπαιδευτικοί (N=67) θεωρούν ότι η εγκληματικότητα στην Ελλάδα έχει αυξηθεί από την παρουσία των αλλοδαπών. Τα συγκεκριμένα αποτελέσματα έρχονται σε συμφωνία με προηγούμενες έρευνες που έχουν δημοσιευτεί σχετικά με το θέμα της εγκληματικότητας που υποστήριζαν ότι η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων πρότεινε ότι η αύξηση της εγκληματικότητας οφείλεται στους μετανάστες (Αντωνόπουλος, 2006). Επιπλέον, τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος (N=62) θεώρησε ότι η κλοπή και η ληστεία είναι οι συχνότερες μορφές εγκλήματος που παρατηρείται στους μετανάστες. Προηγούμενες έρευνες στο τομέα της μετανάστευσης και εγκληματικότητας έδειξαν ότι ο στιγματισμός των μεταναστών στην Ελλάδα φαίνεται κυρίως να σχετίζεται με την ποινικοποίηση της παράνομης κατάστασής τους (Galanis, 2003; Karydis, 2004). Σχετικά με την εθνικότητα παρατηρείται ότι οι μετανάστες από την Αλβανία και οι Τσιγγάνοι θεωρούνται ως οι περισσότερο επικίνδυνοι ως θύτες εγκληματικότητας, ενώ από την άλλη φαίνεται ότι οι Αφρικανοί θεωρούνται ως άτομα που δεν σχετίζονται με την εγκληματικότητα. Έτσι, το συγκεκριμένο εύρημα μπορεί να σχολιαστεί σχετικά με τις στερεοτυπικές αντιλήψεις που υπάρχουν και σύμφωνα με τη χώρα καταγωγής του μετανάστη. Αναλυτικότερα, οι στερεοτυπικές αντιλήψεις φαίνεται να διαφέρουν σε μεγάλο ποσοστό και ανάλογα και με τη χώρα καταγωγής και όχι μόνο με το γεγονός ότι ένα άτομο είναι μετανάστης. Τα συγκεκριμένα αποτελέσματα υποστηρίζουν προηγούμενες αναφορές που δηλώνουν ότι η εγκληματικότητα στην Ελλάδα συνδέθηκε με τους μετανάστες από την Αλβανία (Μαυρόδη, 2008).

Παρόλο αυτά, από την ερώτηση “Οι μετανάστες απειλούνται από ομάδες ρατσιστών στη χώρα μας” φαίνεται ότι οι μισοί συμμετέχοντες αναγνώρισαν ότι στην Ελλάδα οι μετανάστες απειλούνται σημαντικά από ομάδες ρατσιστών. Εν συνεχεία, παρατηρείται ότι και οι απαντήσεις στην ερώτηση που εξετάζει αν η Ελλάδα είναι καλό να είναι πολυπολιτισμική χώρα φαίνεται ότι οι απαντήσεις είναι αμφιλεγόμενες καθώς 27 άτομα διαφώνησαν, 25 ήταν ουδέτεροι και 36 άτομα συμφώνησαν ότι η Ελλάδα είναι καλό να είναι πολυπολιτισμική χώρα. Υπό αυτό το πρίσμα, είναι αρκετά εμφανές ότι οι απαντήσεις

των εκπαιδευτικών είναι αρκετά αμφιλεγόμενες σχετικά με τις απόψεις τους για τους μετανάστες.

Μια πιθανή εξήγηση για τα συγκεκριμένα αμφιλεγόμενα αποτελέσματα θα μπορούσε να αποτελέσει και το γεγονός ότι οι εκπαιδευτικοί έχουν διαφορετικές απόψεις βάσει των προηγούμενων εμπειριών τους και συναναστροφών τους με άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο. Αναλυτικότερα είναι πιθανό κάποιες από τις απαντήσεις τους να βασίζονται σε εδραιωμένες στερεοτυπικές απόψεις αλλά και σε προγενέστερες συναναστροφές με μετανάστες. Άλλωστε προηγούμενες έρευνες έχουν υποστηρίξει ότι πολλοί νέοι εκπαιδευτικοί και κυρίως οι Λευκοί που έχουν συναναστραφεί στην εργασία τους ή στη γειτονιά τους με ποικιλόμορφες φυλετικές ομάδες αξιολογούν θετικά τη διδασκαλία σε άτομα από διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι οι εκπαιδευτικοί μπορεί να διαμορφώνουν στάσεις ανάλογα με την προσωπική τους εμπειρία (Dee & Henkin, 2002). Μάλιστα, σχετικά με τη γνώμη εκπαιδευτικών σχετικά με τους μετανάστες που έχουν γνωρίσει το μεγαλύτερο ποσοστό των εκπαιδευτικών βαθμολόγησε τη γνώμη ως αρκετά καλή και άριστη (N= 42) και λίγα άτομα βαθμολόγησαν τη σχέση τους με τους μετανάστες ως πολύ κακή ή κακή (N=2). Οι υπόλοιποι εκπαιδευτικοί βαθμολόγησαν τη σχέση τους με μετανάστες που έχουν γνωρίσει ως μέτρια ή καλή.

Επίσης, μια ακόμη εξήγηση για τα αμφιλεγόμενα αποτελέσματα θα μπορούσε να είναι ότι οι εκπαιδευτικοί ίσως έδωσαν «κοινωνικά επιθυμητές» απαντήσεις στα ερωτηματολόγια σε κάποιες ερωτήσεις που φαινόταν ότι έχουν στερεοτυπικό υπόβαθρο. Οι «κοινωνικά επιθυμητές» απαντήσεις είναι συχνές στην έρευνα των κοινωνικών επιστημών και είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη και η συγκεκριμένη παράμετρος για την ανάλυση και γενίκευση των συμπερασμάτων.

Επιπρόσθετα, αρκετά σημαντικό εύρημα είναι το γεγονός ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί (N=58) διαφώνησαν με την στερεοτυπική αντίληψη ότι οι μετανάστες δεν είναι αρκετά ευφυείς, όπως και με το γεγονός ότι οι σημαιοφόροι στο σχολείο πρέπει να είναι ελληνικής καταγωγής (N=45). Ακόμη παρά το γεγονός ότι ο μεγαλύτερος αριθμός του δείγματος της έρευνας φάνηκε να μην έχει πέσει θύμα εγκλήματος από αλλοδαπό (N=82) ακόμη και στην περίπτωση που κάποιος έπεσε θύμα εγκλήματος φαίνεται ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί δήλωσαν ότι ήταν Αλβανικής καταγωγής. Τέλος οι αναλύσεις της έρευνας έδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί αναφέρουν ότι η ανασφάλεια, η εγκληματικότητα, ο ρατσισμός και η ανεργία αποτελούν το κυριότερο πρόβλημα που δημιουργεί στην

Ελληνική κοινωνία η παρουσία των αλλοδαπών μεταναστών. Στην ερώτηση λοιπόν, για την βέλτιστη αντιμετώπιση των προβλημάτων μετανάστευση των αλλοδαπών οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί (N= 56) δήλωσαν ότι χρειάζεται να παρθούν μέτρα κοινωνικής πρόνοιας ενώ μόνο δύο εκπαιδευτικοί δήλωσαν ότι θα επιθυμούσαν την απέλαση όλων των αλλοδαπών.

ΣΥΜΒΟΛΗ ΚΑΙ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ

Η τρέχουσα έρευνα είχε ένα σημαντικό αριθμό συμμετεχόντων για να εξεταστούν οι στερεοτυπικές αντιλήψεις των εκπαιδευτικών απέναντι στα άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο και τα αποτελέσματα της έρευνας είναι σημαντικά καθώς μπορεί να μας δώσουν να καταλάβουμε τον τρόπο σκέψης των εκπαιδευτικών ώστε να δημιουργηθεί περαιτέρω εκπαίδευση για τη διαπολιτισμική διδασκαλία. Παρόλο αυτά, η παρούσα μελέτη έχει και σημαντικά ελλείμματα. Συγκεκριμένα το δείγμα της έρευνας συλλέχθηκε από εκπαιδευτικούς σχολείων της Ηπείρου με αποτέλεσμα τα ευρήματα της έρευνας να μη μπορούν να γενικευτούν στον ευρύτερο πληθυσμό.

Επίσης, ο ερευνητής επικεντρώθηκε σε ποσοτική ανάλυση των δεδομένων με ανάλυση συχνοτήτων παρατηρώντας τα ποσοστά των απαντήσεων των εκπαιδευτικών με ποσοστιαίο βαθμό. Περαιτέρω έρευνα θα μπορούσε να μελετήσει περισσότερο εκ βάθρων τα δεδομένα που συνέλεξε ο ερευνητής χρησιμοποιώντας περισσότερες στατιστικές αναλύσεις και συγκεκριμένα αναλύσεις συχνοτήτων μεταξύ των μεταβλητών. Μάλιστα, καθώς δεν υπάρχουν αρκετές έρευνες στην Ελλάδα για την μελέτη των στερεοτυπικών αντιλήψεων των εκπαιδευτικών για τους μαθητές με μεταναστευτικό υπόβαθρο , μελλοντική έρευνα θα μπορούσε να συλλέξει δείγμα από περισσότερα μέρη της Ελλάδας έτσι ώστε να μπορούν να γενικευτούν τα αποτελέσματα των αναλύσεων.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συμπερασματικά, τα ευρήματα αυτής της μελέτη έχουν αρκετά σημαντικές επιπτώσεις για την μελλοντική πρακτική καθώς θα ήταν αρκετά σημαντικό να υπάρχει καλύτερη εκπαίδευση των εκπαιδευτικών με σκοπό τη μείωση των στερεοτυπικών αντιλήψεων. Επίσης, αυτές οι πληροφορίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη στοχευμένων παρεμβάσεων με στόχο την ενημέρωση του ευρύτερου κοινού για τα στατιστικά αποτελέσματα που υποστηρίζουν ότι η ανεργία και η εγκληματικότητα δεν οφείλεται απαραίτητα στους αλλοδαπούς μετανάστες. Επίσης, είναι σημαντικό να αναφερθεί

ότι οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να μην παρουσιάζουν στερεοτυπικές αντιλήψεις στο μαθησιακό περιβάλλον για τους μετανάστες ή για οποιοδήποτε άλλον λόγο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Agnew, R. (1992). Foundation for a general strain theory of crime and delinquency. *Criminology*, 30(1), 47-88.
- Albarracin, D., Johnson, B. T., & Zanna, M. P. (Eds.). (2014). *The handbook of attitudes*. Psychology Press.
- Allport, G. W. (1935). Attitudes.
- Ansalone, G., & Biafora, F. (2004). ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS' PERCEPTIONS AND ATTITUDES TO THE EDUCATIONAL STRUCTURE OF TRACKING. *Education*, 125(2), 249.
- Antonopoulos, G. A., & Winterdyk, J. (2006). The Smuggling of Migrants in Greece An Examination of its Social Organization. *European Journal of Criminology*, 3(4), 439-461.
- Augoustinos, M., & Walker, I. (1998). The Construction of Stereotypes within Social Psychology from Social Cognition to Ideology. *Theory & Psychology*, 8(5), 629-652.
- Bobo, L., & Hutchings, V. L. (1996). Perceptions of racial group competition: Extending Blumer's theory of group position to a multiracial social context. *American Sociological Review*, 951-972.
- Bobo, L., & Tuan, M. (1995). Prejudice in Politics: The Sense of Group Position and the Wisconsin Indian Treaty Rights Controversy. *Unpublished manuscript*.
- Bohner, G., & Schwarz, N. (2001). Attitudes, persuasion, and behavior. *Blackwell handbook of social psychology, Vol. 1: Intraindividual processes*.
- Cavounidis, J. (2004). Migration to Greece from the Balkans. *South Eastern Europe Journal of Economics*, 2(1), 35-59.
- Chionidou-Moskofoglou, M., & Chatzivasiliadou-Lekka, K. (2008). Teachers' perceptions about gender differences in Greek Primary School Mathematics classrooms. In *Promoting equity in maths achievement. The current discussion. Selected contributions from the proceedings of the Barcelona (25 January, 07) and the Paris (25 April, 07) workshops* (pp. 111-117).
- Cohen, L. & Manion, L. (1997). Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας. Αθήνα: Εκδόσεις έκφραση.
- Condor, S. (1988). 'Race stereotypes' and racist discourse. *Text-Interdisciplinary Journal for the Study of Discourse*, 8(1-2), 69-90.

- Crandall, C. C., & Stangor, C. (2005). Conformity and prejudice. *On the nature of prejudice*, 50, 295-309.
- De Boer, H., Bosker, R. J., & van der Werf, M. P. (2010). Sustainability of teacher expectation bias effects on long-term student performance. *Journal of Educational Psychology*, 102(1), 168.
- Dee, T. S. (2005). A teacher like me: Does race, ethnicity, or gender matter?. *The American economic review*, 95(2), 158-165.
- Dee, J. R., & Henkin, A. B. (2002). Assessing dispositions toward cultural diversity among preservice teachers. *Urban Education*, 37(1), 22-40.
- Demoulin, S., Leyens, J. P., & Yzerbyt, V. (2006). Lay theories of essentialism. *Group Processes & Intergroup Relations*, 9(1), 25-42.
- Devine, P. G. (1989). Stereotypes and prejudice: Their automatic and controlled components. *Journal of personality and social psychology*, 56(1), 5.
- Dovidio, J. F., Brigham, J. C., Johnson, B. T., & Gaertner, S. L. (1996). Stereotyping, prejudice, and discrimination: Another look. *Stereotypes and stereotyping*, 276, 319.
- Edwards, D. (1997). *Discourse and cognition*. Sage.
- Edwards, A. (2005). Human rights, refugees, and the right 'to enjoy' asylum. *International Journal of Refugee Law*, 17(2), 293-330.
- Escamilla, K., & Nathenson-Mejía, S. (2003). Preparing Culturally Responsive Teachers: Using Latino Children's Literature in Teacher Education Special Issue: Partnering for Equity. *Equity & Excellence in Education*, 36(3), 238-248.
- Esses, V. M., Dovidio, J. F., Jackson, L. M., & Armstrong, T. L. (2001). The immigration dilemma: The role of perceived group competition, ethnic prejudice, and national identity. *Journal of Social issues*, 57(3), 389-412.
- Esses, V. M., Jackson, L. M., & Armstrong, T. L. (1998). Intergroup competition and attitudes toward immigrants and immigration: An instrumental model of group conflict. *Journal of Social Issues*, 54(4), 699-724.
- Fiske, S. T., & Taylor, S. E. (1991). *Social cognition*, 2nd. NY: McGraw-Hill, 16-15.
- Galanis, G. (2003). Greek society and immigration: Greek views on Albanian immigrants. *Immigration policies and Inclusion strategies, Athens: Gutenberg*, 223-268.
- Glytsos, N. P. (2005). Stepping from Illegality to Legality and Advancing towards Integration: The Case of Immigrants in Greece¹. *International migration review*, 39(4), 819-840.

- Grant, C. A., & Tate, W. F. (1995). Multicultural Education through the Lens of the Multicultural Education Research Literature.
- Greenwald, A. G., & Banaji, M. R. (1995). Implicit social cognition: attitudes, self-esteem, and stereotypes. *Psychological review*, 102(1), 4.
- Gropas, R., & Triandafyllidou, A. (2007). Cultural diversity in Greek public and political discourses. Athens: ELIAMEP, online at http://www.eliamep.gr/eliamep/content/home/research/research_projects/emilie/en.
- Hachfeld, A., Hahn, A., Schroeder, S., Anders, Y., Stanat, P., & Kunter, M. (2011). Assessing teachers' multicultural and egalitarian beliefs: the teacher cultural beliefs scale. *Teaching and Teacher Education*, 27(6), 986-996.
- Hagan, J., & Palloni, A. (1999). Sociological criminology and the mythology of Hispanic immigration and crime. *Social Problems*, 46(4), 617-632.
- Hainmueller, J., & Hiscox, M. J. (2007). Educated preferences: Explaining attitudes toward immigration in Europe. *International Organization*, 61(02), 399-442.
- Hilton, J. L., & Von Hippel, W. (1996). Stereotypes. *Annual review of psychology*, 47(1), 237-271.
- Horenczyk, G., & Tatar, M. (2002). Teachers' attitudes toward multiculturalism and their perceptions of the school organizational culture. *Teaching and Teacher Education*, 18(4), 435-445.
- Jackson, J. S., Brown, K. T., Brown, T. N., & Marks, B. (2001). Contemporary immigration policy orientations among dominant- group members in Western Europe. *Journal of Social Issues*, 57(3), 431-456.
- Jones, J. M. (1997). *Prejudice and racism*. McGraw-Hill Humanities, Social Sciences & World Languages.
- Jost, J. T., & Major, B. (2001). The psychology of legitimacy. *Emerging Perspectives on Ideology, Justice and Intergroup Relations*.
- Jussim, L., & Harber, K. D. (2005). Teacher expectations and self-fulfilling prophecies: Knowns and unknowns, resolved and unresolved controversies. *Personality and social psychology review*, 9(2), 131-155.
- King, R. D., & Wheelock, D. (2007). Group threat and social control: Race, perceptions of minorities and the desire to punish. *Social Forces*, 85(3), 1255-1280.
- Kohut, Andrew, Scott Ketter, Carroll Doherty, Roberto Suro, and Gabriel Escobar. 2006. America's Immigration Quandary. Report prepared by the Pew Research Center for the

- People & the Press and the Pew Hispanic Center. Retrieved January 5, 2010 (<http://people-press.org/reports/pdf/274.pdf>).
- LeVine, R. A., & Campbell, D. T. (1972). Ethnocentrism: Theories of conflict, ethnic attitudes, and group behavior.
- Lyons, A., & Kashima, Y. (2003). How are stereotypes maintained through communication? The influence of stereotype sharedness. *Journal of personality and social psychology*, 85(6), 989.
- Macrae, C. N., Milne, A. B., & Bodenhausen, G. V. (1994). Stereotypes as energy-saving devices: a peek inside the cognitive toolbox. *Journal of personality and Social Psychology*, 66(1), 37.
- McGarty, C., Yzerbyt, V. Y., & Spears, R. (2002). *Stereotypes as explanations: The formation of meaningful beliefs about social groups*. Cambridge University Press.
- McKay, S., & Pittam, J. (1993). Determinants of Anglo-Australian stereotypes of the Vietnamese in Australia. *Australian Journal of Psychology*, 45(1), 17-23.
- McKown, C., & Weinstein, R. S. (2008). Teacher expectations, classroom context, and the achievement gap. *Journal of school psychology*, 46(3), 235-261.
- Oliner, A. J. (2001). Cognitive Roots of Stereotyping. *Massachusetts Institute of Technology* in <http://adam.oliner.net/comp/stereotyping.html> accessed, 22(03), 2009.
- Ousey, G. C., & Kubrin, C. E. (2009). Exploring the connection between immigration and violent crime rates in US cities, 1980–2000. *Social problems*, 56(3), 447-473.
- Parks, F. R., & Kennedy, J. H. (2007). The impact of race, physical attractiveness, and gender on education majors' and teachers' perceptions of student competence. *Journal of Black Studies*, 37(6), 936-943.
- Petty, R. E., & Cacioppo, J. T. (1981). Issue involvement as a moderator of the effects on attitude of advertising content and context. *NA-Advances in Consumer Research Volume 08*.
- Pratkanis, A. R., & Greenwald, A. G. (1989). A sociocognitive model of attitude structure and function. *Advances in experimental social psychology*, 22, 245-285.
- Sampson, R. J. (2008). Rethinking crime and immigration. *Contexts*, 7(1), 28-33
- Schaller, M., Conway III, L. G., & Tanchuk, T. L. (2002). Selective pressures on the once and future contents of ethnic stereotypes: effects of the communicability of traits. *Journal of personality and social psychology*, 82(6), 861.

- Sinclair, L., & Kunda, Z. (2000). Motivated stereotyping of women: She's fine if she praised me but incompetent if she criticized me. *Personality and social psychology bulletin*, 26(11), 1329-1342.
- Siwatu, K. O. (2007). Preservice teachers' culturally responsive teaching self-efficacy and outcome expectancy beliefs. *Teaching and teacher education*, 23(7), 1086-1101.
- Sohoni, D., & Sohoni, T. W. (2014). Perceptions of Immigrant Criminality: Crime and Social Boundaries. *The Sociological Quarterly*, 55(1), 49-71.
- Stephan, W. G., & Stephan, C. W. (1985). Intergroup anxiety. *Journal of social issues*, 41(3), 157-175.
- Stephan, W. G., Ybarra, O., Martinez, C. M., Schwarzwald, J., & Tur-Kaspa, M. (1998). Prejudice toward immigrants to Spain and Israel an integrated threat theory analysis. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 29(4), 559-576.
- Stowell, J. I., Messner, S. F., McGeever, K. F., & Raffalovich, L. E. (2009). Immigration and the recent violent crime drop in the united states: a pooled, cross- sectional time- series analysis of metropolitan areas. *Criminology*, 47(3), 889-928.
- Tajfel, H. (1981). *Human groups and social categories: Studies in social psychology*. CUP Archive.
- Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. *The social psychology of intergroup relations*, 33(47), 74.
- Tajfel, H., & Wilkes, A. L. (1963). Classification and quantitative judgement. *British Journal of Psychology*, 54(2), 101-114.
- Tatar, M., & Horenczyk, G. (1996). Immigrant and host pupils' expectations of teachers. *British Journal of Educational Psychology*, 66(3), 289-299.
- Terrill, M. M., & Mark, D. L. (2000). Preservice teachers' expectations for schools with children of color and second-language learners. *Journal of Teacher Education*, 51(2), 149-149.
- Tenenbaum, H. R., & Ruck, M. D. (2007). Are teachers' expectations different for racial minority than for European American students? A meta-analysis. *Journal of educational psychology*, 99(2), 253.
- Triandafyllidou, A. and Veikou, M. (2002) "The hierarchy of Greekness: ethnic and national identity considerations in Greek immigration policy". *Ethnicities* 2.2, 189–208.
- Tsouroufli, M. (2002). Gender and teachers' classroom practice in a secondary school in Greece. *Gender and Education*, 14(2), 135-147.

- Turner, J. C., Hogg, M. A., Oakes, P. J., Reicher, S. D., & Wetherell, M. S. (1987). *Rediscovering the social group: A self-categorization theory*. Basil Blackwell.
- Unicef (2001). Διακρίσεις – Ρατσισμός – Ξενοφοβία στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα
<http://www.unicef.gr/reports/racism.php>
- Van den Bergh, L., Denessen, E., Hornstra, L., Voeten, M., & Holland, R. W. (2010). The implicit prejudiced attitudes of teachers relations to teacher expectations and the ethnic achievement gap. *American Educational Research Journal*, 47(2), 497-527.
- Wadsworth, T. (2010). Is immigration responsible for the crime drop? An assessment of the influence of immigration on changes in violent crime between 1990 and 2000. *Social Science Quarterly*, 91(2), 531-553.
- Wolsko, C., Park, B., Judd, C. M., & Wittenbrink, B. (2000). Framing interethnic ideology: effects of multicultural and color-blind perspectives on judgments of groups and individuals. *Journal of personality and social psychology*, 78(4), 635.
- Wadsworth, T. (2010). Is immigration responsible for the crime drop? An assessment of the influence of immigration on changes in violent crime between 1990 and 2000. *Social Science Quarterly*, 91(2), 531-553.
- Yzerbyt, V., Corneille, O., & Estrada, C. (2001). The interplay of subjective essentialism and entitativity in the formation of stereotypes. *Personality and Social Psychology Review*, 5(2), 141-155.
- Yzerbyt, V., Rocher, S., & Schadron, G. (1997). Stereotypes as explanations: A subjective essentialistic view of group perception.

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βρατσάλης, Κ., & Σκούρτου, Ε. (2000). Δάσκαλοι και Μαθητές σε τάξεις Πολιτισμικής Ετερότητας : Ζητήματα Μάθησης στο : Εκπαιδευτική Κοινότητα, τεύχος 54 (26-33).
- Γιαλαμάς, Β., Κούρτη-Καζούλλη, Β., Μπατσούτα, Μ., Σκούρτου, Ε. (2000), Σύστημα Διγλωσσίας, στο: Τετράδια Εργασίας Νάξου: Διγλωσσία, (επιμ.: Ε. Σκούρτου), Ρόδος: Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ) (2009) . Γλωσσάριο για την μετανάστευση.
International Organization for Migration (IOM).

ΕΚΚΕ (2005) – Ινστιτούτο Κοινωνικής Πολιτικής, *Το Κοινωνικό Πορτραίτο της Ελλάδας 2003 -2004*, Αθήνα

Green, & Nancy L . (2004) : «Οι δρόμοι της μετανάστευσης» Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις, εκδόσεις ΣΑΒΒΑΛΑΣ σελ. 114,115

Karydis, V. (2004). Η Αθέατη Εγκληματικότητα, Εθνική Θυματολογική Έρευνα (The Invisible Criminality. National Victimisation Survey) A. Sakkoulas publ.; Athens. (In Greek).

Καρύδης, Β. Χ. (1996) : «Η εγκληματικότητα των Μεταναστών στην Ελλάδα» Εκδ. Παπαζήση Αθήνα , σελ 17.

Κάτσικας Χ. & Πολίτου Ε., (2005) *Εκτός “τάξης” το “διαφορετικό”*, Gutenberg: Αθήνα

KEMO (2001), (Μαρβάκης Α., Παρσάνογλου Δ., Παύλου Μ.), *Μετανάστες στην Ελλάδα*, Εταιρεία Πολιτικού Προβληματισμού Νίκος Πουланτζάς, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα

Κοιλιάρη Α.(1997) *Ξένος στην Ελλάδα – Μετανάστες, γλώσσα και κοινωνική ένταξη, στάσεις της ελληνικής κοινωνίας απέναντι στους μετανάστες ομιλητές*, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη

Κοντιάδης Ξ., Παπαθεοδώρου Θ.(2007) (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής), *Η μεταρρύθμιση της μεταναστευτικής πολιτικής*, Παπαζήσης: Αθήνα

Κυριαζή, Ν., (1999). Κοινωνιολογική έρευνα. Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των Τεχνικών, Αθήνα: Ελληνικά γράμματα.

MAYPOΔΗ Γ (2008). Θέμα εμπειρίας; Πηγές, Φορείς και Διαδικασίες Διαμόρφωσης Μεταναστευτικής Πολιτικής στην Ελλάδα, στο ΚΟΝΤΗΣ Α., ΛΙΑΝΟΣ Θ., ΦΑΚΙΟΛΑΣ Ρ. ΚΑΒΟΥΝΙΔΗ Τ., (επιμ.) *Μετανάστευση στην Ελλάδα: Εμπειρίες-Πολιτικές-Προοπτικές Τόμος Α*, 264-281. Αθήνα: ΙΜΕΠΟ.

- Μουσούρου Λ. Μ., (2003) *Μετανάστευση και μεταναστευτική πολιτική στην Ελλάδα και την Ευρώπη*, Gutenberg, Αθήνα
- Νικολάου Γ., (2011) *Ένταξη και εκπαίδευση των αλλοδαπών μαθητών στο Δημοτικό σχολείο*, Αθήνα, Πεδίο
- Νικολάου Γ., (2011) *Διαπολιτισμική Διδακτική : Το νέο περιβάλλον- Βασικές αρχές*, Αθήνα, Πεδίο
- Πετράκου Η. (2001), „Η κατασκευή της μετανάστευσης στην ελληνική κοινωνία“, in: Μαρβάκης Αθ., Παρσανόγλου Δ., Παύλου Μ. *Μετανάστες στην Ελλάδα*, Αθήνα, pp. 31-56.
- Τσαούση, Δ.Γ. (1996) : «Η Κοινωνία του Ανθρώπου» εκδ. GUTENBERG Αθήνα , σελ. 238
- Φιλιππάρδου, Χρ. (1997). Απόψεις Εκπαιδευτικών για τη Διγλωσσία στα δημοτικά Σχολεία της Πόλης της Ρόδου, στο: Σκούρτου, Ε. (επιμ.) *Θέματα Διγλωσσίας και Εκπαίδευσης*, Αθήνα: νήσος